

17 OBSERVANT

Invoering op 1 oktober was voor minister Deetman halszaak

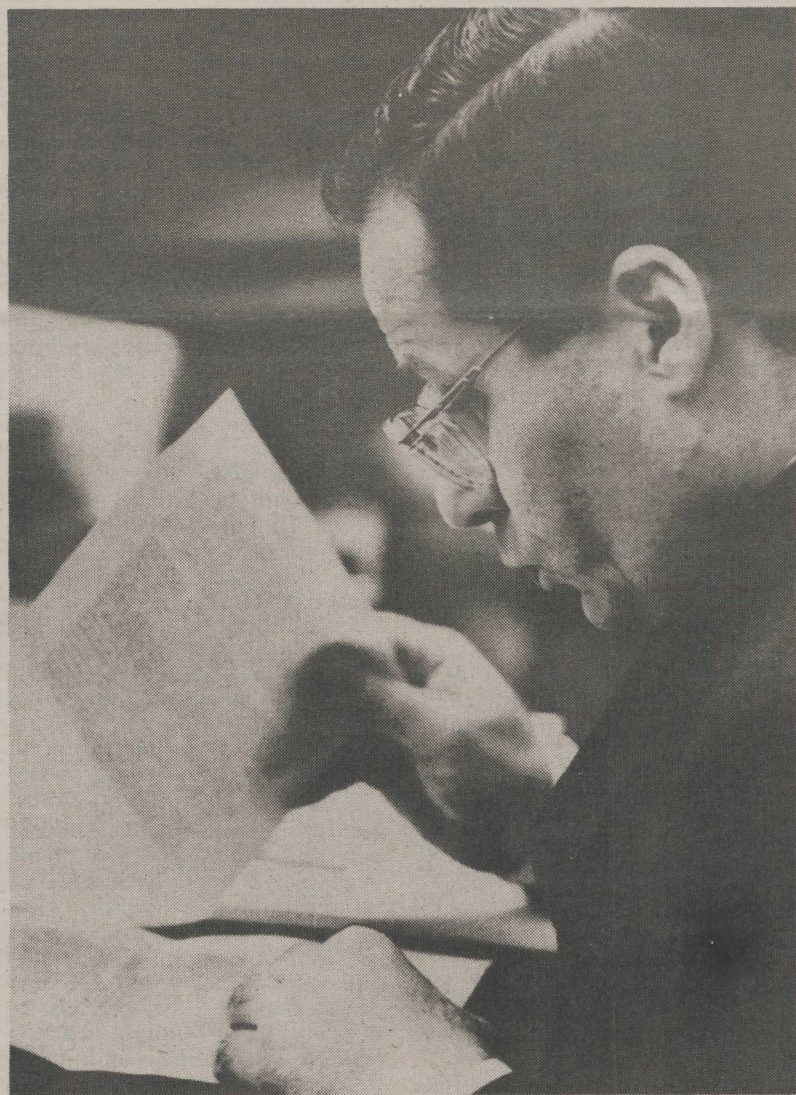
POSITIE DEETMAN WANKEL

Begin deze week bekend geworden ambtelijke stukken tonen opnieuw onomstotelijk aan dat minister Deetman zelf verantwoordelijk is geweest voor de snelle invoering van de studiefinanciering. Hij was al in een vroeg stadium op de hoogte van de weerstand daartegen onder de ambtenaren, maar besliste niettemin al in de eerste helft van 1985 (en niet, zoals hij tot dusver beweerde, in juni 1986), dat de wet eind 1986 moest worden ingevoerd. Alle ambtelijke adviezen sloeg hij vervolgens in de wind. Met het bekend worden van deze informatie is de politieke positie van minister Deetman zeer omstreden geworden.

Nadat vorige week al uitlekte dat de accountants van het ministerie al in een vroeg stadium op de risico's had gewezen, blijkt nu ook uit tal van vertrouwelijke ambtelijke rapporten en adviezen, en uit de notulen van ambtelijke vergaderingen, dat Deetman herhaaldelijk werd gewaarschuwd. En niemand anders dan de minister maakte de CDS duidelijk dat er van (enig) uitstel geen sprake kon zijn. De Tweede Kamer hield hij ondertussen (geheel 1985 en de eerste helft van 1986) voor dat de definitieve beslissing nog genomen moest worden. Dat kon ook niet anders, want de kamer behandelde de wet pas in het voorjaar van 1986.

Deetman bracht de kamer evenmin op de hoogte van de gevaren die aan snelle invoering mogelijk verbonden waren. Tegenover zijn ambtenaren beriep hij zich echter op de politieke druk, die een vroege invoering noodzakelijk maakte. Waaruit die druk bestond is niet duidelijk: noch uit Deetmans verklaringen, noch uit de verslagen van kamervergaderingen blijkt dat uitstel politiek onmogelijk was.

Een van de duidelijkste aanwijzingen waarover de kamerleden thans beschikken is het Invoeringsscenario van 27 juni 1985. Eerder, in november 1984, was het Rijkscomputercentrum tot de conclusie gekomen dat invoering niet verantwoord voor 1 januari 1988 kon geschieden. In december 1984 verzocht Deetman echter om een aangepast scenario, waarin invoering eind 1986 mogelijk werd gemaakt. In april laat directeur studiefinanciering drs. J.M.C.M. van Schoten in een gesprek met Deetman nogmaals weten dat een snelle invoeringsprocedure (hij denkt dan nog aan 1 januari 1987) gepaard gaat met "onverenigbare vergroting van risico's". Maar de minister maakt duidelijk, zo blijkt uit het verslag van dat gesprek, dat "ieder later tijdstip politiek onaanvaardbaar is". In de brief waarmee de plaatsvervangend secretaris-generaal van het ministerie, de heer Van Boven, het scenario van 27 juni 1985 vervolgens aan de bewindsman aanbiedt, schrijft deze: "De politieke beslissing tot invoering in 1986 beschouwt de CDS als een gegeven. Besloten is u deze invoeringsstrategie aan te bieden als zijnde het uiterste resultaat van een poging aan de opdracht te voldoen waarbij ik niet wil verhullen dat grote vraagtekens zijn geplaatst bij

Minister Deetman tijdens het Kamerdebat op woensdagavond (foto ANP)

het realiteitsgehalte van het voorstel". En: "mocht alles 'goed' aflopen dan zullen nadien nog enkele jaren nodig zijn om de gevolgen van de geforceerde invoering te boven te komen". Volgens de brief is het 'point of no return' voor de invoering op 1 oktober 1986 de maand december 1985. Ook uit citaten uit het invoeringsplan zelf blijkt de onontkoombaarheid van 1 oktober: "De strategie moet zich noodgedwongen bewegen binnen het eerder afgegeven scenario voor de ontwikkeling van de wet". Er is sprake van "de door de minister vastgestelde invoeringsdatum". En elders: "Elke rek in de planning (...) is weggenomen. Er is sprake van nagenoeg onaan-

vaardbare druk op het uitvoeringsapparaat".

In de bijgevoegde taakopdracht voor de projectgroep die de invoering moet gaan "trekken", is sprake van "de uitdrukkelijke wens van de Heer MO (de minister van onderwijs, -bb) om de effectivering van het stelsel nog in 1986 te doen plaatsvinden".

Vermeldenswaard is ook een gesprek tussen Deetman en de top van de CDS op 2 januari 1986. Nadat door de ambtenaren is uiteengezet wat de problemen zijn, deelt de minister mee: "Van een uitgestelde ingangsdatum kan geen sprake zijn". Vanaf dat moment wordt duidelijk

(vervolg op pagina 2)

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg. Postbus 616, 6200 MD Maastricht. Tel. 043-888468

Achtste jaargang, nummer 17, 17 december 1987

Inhoud

Ergernis

Nu de vredige kerstdagen naderen stelden we een aantal studenten en medewerkers in de gelegenheid nog dit jaar met zichzelf in het reine te komen. In dit nummer treft U hun biecht aan. Waaraan hebben ze hun zondige gedachten gewijd, wie wilden ze het liefst de das omdoen? Minister Deetman, universiteits raad, Observant, profs, lakse studenten, woeste buschauffeurs, het RIAGG, crimineel vervelende hospita's en de Boulevard of Broken Dreams vormen her en der verspreid in dit nummer bronnen van grote ergernis.

Pagina 3

Kunst en cultuur

Er ligt een nieuw voorstel voor een opleiding kunst- en cultuurwetenschap in Maastricht. De integratie tussen Universiteit en Rijkshogeschool Maastricht, die in de vroegere versie nog heel belangrijk werd geacht, staat nu op een laag pitje. De eigen identiteit van beide instellingen mag niet verloren gaan.

Pagina 5

Kennis is gezond

Hoe meer je over je gezondheid weet, hoe minder je de spreekkamer van de dokter van binnen ziet. Dat dacht je maar. Mensen die veel over gezondheid zaken weten, komen net zo vaak als anderen bij de dokter. Maar ze laten zich niets door hem wijsmaken. Promovend us Eddy van Doorslaer ondergraaft met die conclusie een economische theorie. De theorie dat mensen met een hoog opleidingsniveau een betere gezondheid hebben, heeft hij daarentegen alleen kunnen bevestigen.

Dit is de laatste Observant van 1987. Studenten van de Faculteit der Geneeskunde kregen Observant tot nog toe wekelijks thuisbezorgd. Het faculteitsbestuur heeft besloten die regeling met ingang van januari '88 te wijzigen. Alleen vijfde- en zesdejaars medicijnstu-

denten zullen Observant voortaan per post krijgen toegestuurd. Voor de eerste vier jaren zal dat niet langer het geval zijn.

Op 15 januari verschijnt de eerste Observant van het nieuwe jaar. De redactie wenst iedereen prettige feestdagen.

paartjes

Te koop: mooi woonhuis, vrijstaand, gelegen te Zutendaal (B) in bosrijke omgeving. Indeling: grote woonk. met open haard, ruime keuken met dito bijkeuken, 1 slaapkamer, badkamer en app. douche, mooie werkkamer, kelder, dubb. garage/paardestal. Opp. 1400m², 1e verd.: 3 slaapk. C.V. goede isolatie (dubbel glas). Vraagprijs f 185.000. tel. 043-438361 of 09-3211716556.

Decadentie is geen kwestie van geld. Dominicanerkerk, vrijdag 8 januari, Bal a Bal. De entreeprijs f 4,00 in voorverkoop en f 5,00 op de avond zelf.

Wie heeft er do. 3 dec. in de kantine mijn zilveren vulpen gevonden (grote emotionele waarde). Tel. 043-211400 Michiel.

Te koop: geheel gerenoveerd kamerbiljart, afm. 120x190, incl. 3 keu's en biljartballen f 500,00. tel. 043-634812.

Te huur één grote kamer (afm 10 bij 4,5m). Geschikt voor 2 vr. studenten. Ligt vlakbij het centrum. Aanvang 1 jan. '88. Huurprijs f 580,00 per maand inclusief. Tel. 632984 (avonduren).

Wie wil op mijn kinderen passen (3 en 8 jaar, wónend te Hulsberg) in de tijd dat ik onderwijs- en practieumbijeenkomsten volg (deeltijd). Tel: 04405-3524 na 18.00 uur

Kamer aangeboden voor periode van min. 4 maanden, per 7 februari 1988, in gezellig studentenhuis. Prijs f 275,- incl. Reacties s.v.p. ná 25 dec. bij Marie-Cécile, tel 620907

'...als ik NU maar niet van m'n fiets val...'

STUVER:

de **STU**denten**VER**zekering van **NBBS**. Juist voor studenten die denken dat ze nooit van hun fiets vallen.

Voor f 410,- per jaar (nog geen f 35,- per maand) je eigen ziektekostenverzekering, **incl. alternatieve geneeswijzen**. (exclusief de wettelijk verplichte bijdragen).

Voor f 50,- per jaar heb je al een prima pakketverzekering (aansprakelijkheid en inboedel).

Stuur mij een **STUVER**-folder
 Naam _____
 Straat _____
 Postcode _____
 Stad _____

Opsturen naar NBBS, Postbus 360, 2300 AJ Leiden.

**Stu
ver**
 nbbs
 de tarieven experts

Te koop: Daf 33, bouwjaar 1969 met vleugeltjes en A.P.K. f 900,00. Peter Mijs, tel. 043-473650.

Te koop: skikleding, t.w. 3 donkerblauwe damesrennhosen, maten 36-38, (prijs tussen de f 50,00 en f 75,00); 1 dames ski-jack aan 2 zijden draagbaar, maat 38-40 (kleur bordeaux/grijs, merk Klepper, prijs: f 50,00); 1 licht beschadigde dames ski-overall, maat 40 (kleur l. blauw, tegen elk aannemelijk bod); 1 paar handschoenen (prijs: f 10,00). Tel. 043-888109 (hoofdgebouw), vanaf maandag 21 december, 8.30 uur.

Te koop: goed onderhouden Renault 5, grijs kenteken (zonder achterbank), bwjr. 1980, i.z.g.s., km. stand 130.000, APK-gekeurd tot nov. '88, nieuwe banden, reparatie nodig (f 250,00), prijs f 1200,00. Tel. 435105 (na 16.00 uur).

Te huur enkele grote mooie kamers in de nabijheid van het centrum. Voor vrouwelijke studenten. Aanvang 1 jan. '88. Huurprijs pl. min. f 350,00 per maand inclusief. Tel. 632984 (na 20.00 uur).

Ik ben in voor typewerkzaamheden. Deze zullen worden uitgewerkt per personal computer in het WordPerfect-systeem. Gaarne eenieders reactie hierop via telefoon 888748, bij Marie-Louise Coninx. (Thuis ben ik bereikbaar via tel. 04409-2508).

Te koop: Honda Civic 1300, 1980, grijs metallic; APK tot juni 1988; km. stand 123.000; 5e deur moet wat bijgewerkt worden; motorisch prima in orde; diverse accessoires. Redelijke prijs. Inl. Marlies Romero, tel. 043-434053 of 887253.

Te koop: peugeot 505 select (GL. Speciaal), met vele extra's. In zeer goede staat. Bouwjaar mei 1984, tel. 045-452368.

Maak je hier net je debuut? Kom bij het allermafste meidendispuut!! Bel Minx: 219533.

Te koop: ski's (1.70 m), zo goed als nieuw, slechts éénmaal gebruikt f 250,00. Te bevragen bij B. Gijsen, tel. 252507.

In verband met stage in onderhuur aangeboden: kamer (4,5x5,5) in studentenhuis in Wijck, f 300,00 incl. 1 febr. t/m 15 mei. Inl. 253368.

gezellig, die reunie van groep 73 op 10-12-1987! We hebben tot 21.45 uur zitten wachten. We doen nu een dringende oproep: GROEP 73, wo 20-1-1988 om 20.00 uur in de Perroen.

Te koop: deux-pieces, maat 38-40, glanzende stof, kleur kobalt-blauw. Slechts een maal gedragen. Geschikt voor gala. Tel. 253538.

"Zelf kleding maken". Kom gezellig met je vriendin(nen) op de knip- en naailes in 1988!! Twee uur per week met maximaal 5 pers. Lestijden worden in overleg geregeld, de kosten zijn laag. Nadere informatie bel: 254550 tst. 36 en vraag naar Frits.

Maastricht is niet saai. Dominicanerkerk, vrijdag 8 januari: Bal a bal. Enjoy it. Entree f 4,00 in voorverkoop en f 5,00 op de avond zelf.

Te koop: Graftsche vierkleuren schrijfmachine, Brother BP, schrijft in 3 lettertypes, 4 kleuren, horizontaal en vertikaal, tekent cirkel-, staaf- en lijnendiagram, te gebruiken als rekenmachine. Met adapter, batterijen en reserve kleurenstiften. Zo goed als nieuw. prijs f 375,00. Atlas der Anatomie des Menschen. Sabotta/Becher. Band 1, 2 en 3. In goede staat. Drie delen samen f 100,00. Inl. G. Fijten, tel. 043-862810. (Diagnostisch Centrum AZM).

Te koop: sneeuwkettingen Welstar-M Edelstaal, met gebruiksaanwijzing. Maat 145-165. f 75,-. Eénmaal gebruikt. Tel: 888693

Spermadonoren gevraagd. Voor de behandeling van onvruchtbare echt)paren heeft de afdeling Gynaecologie van het Academisch Ziekenhuis Maastricht dringend zaad nodig. Wie is bereid af en toe (tegen vergoeding) als zaaddonor op te treden? Ook tijdelijke declname wordt zeer gewaardeerd. Productie kan thuis plaatsvinden. Anonimiteit wordt volledig gewaarborgd. Neem a.u.b. contact op met Manon Gordijn, afd. Gynaecologie, Academisch Ziekenhuis Maastricht, tel. (rechtstreeks) 043-862330.

Te huur: tot 1 mei '88: 5 k. bungalow, deels gemeubileerd met CV en gar. op 15 km. van Maastr. ook deelperiode mogelijk. Prijs n.o.t.k. Tel. 04458-2179.

Van januari t/m juni ga ik stage lopen in Weert. Wie rijdt er dagelijks van Maastricht naar Weert en weer terug en heeft nog een plaatsje vrij in zijn/haar auto? Vergoeding mogelijk. Marjan van Leeuwen. Tel. 043-210264.

Voor kleine of grote kamerverhuizingen bellen naar 04950-24354.

POSITIE DEETMAN WANKEL

(Vervolg van pagina 1)

dat de eerste zes maanden gewerkt moet worden met een voorschotsysteem. De berekening van studie-beurzen per student is in oktober nog niet mogelijk. Volgens inmiddels van meerdere zijden bevestigde berichten heeft Deetman tijdens dit overleg ook laten weten dat "als mijn kop rolt, er hier meerdere koppen rollen", daarmee duidelijk makend dat invoering per 1 oktober 1986 voor hem een halszaak was.

De verslagen van de vergaderingen van de stafambtenaren van de CDS, en de vergaderingen van de project-managementgroep (PMG), waarin de CDS, het RCC en Volmac vertegenwoordigd zijn, geven een glashelder exposé van de problemen waarvoor de ambtenaren werden gesteld. Een greep: "Er is op 2 januari overleg geweest met de minister over de invoeringsdatum. Besloten is vast te houden aan oktober 1986. We zoeken nu naar wegen dit te kunnen realiseren" (notulen staf-overleg 6-1-86);

"De voorzitter (Van Schoten, -bb) zegt dat we allen weten dat de minister de wet per 1/10 in uitvoering wil hebben. Als organisatie staan we onder grote druk; er is geen tijd te verliezen en elke dag is gewonnen", waarna de mededeling volgt dat Van Schoten voortaan beslist over het opnemen van vakantiedagen (stafoverleg 20-1-86);

"De grootste zorg is de uitvoering per 1/10. De eerste systeem-onderdelen zouden per 1 maart worden opgeleverd, maar die hebben twee weken vertraging opgelopen. Desnoods moet de uittest-periode maar bekort worden" (stafoverleg 3-3-1986);

"Op dit moment is niet te voorspellen wanneer bepaalde transacties (bv. "witte post") voor de acceptatietest gereed zijn", en: "de ramingen van de ontwikkelingskosten gaan nu forse afwijkingen vertonen met de realisatie. De verwachte daling in de ontwikkelingskosten treedt niet op" (vergadering PMG 29-5-1986);
 "De verwerkingstijden van de for-

Te huur aangeboden: vanaf januari 1987 groot woonhuis te Cadier en Keer, semi-gemeubileerd voor ongeveer een half jaar. Kosten pl. min. f 1000,00 p.mnd. Tel. 04494-45843 tussen 1-2 uur p.m.

Te huur: zolderkamer in studentenhuis; 6 x 10 m. Prijs: 475,00 p.mnd. Per 1-1-'88. Tel. 254304.

Studente Gezondheidswetenschappen op de vlucht voor hospita. Bel dit weekend 03485-1775 (Astrid). Zie artikel elders in dit blad.

Te koop: Austin Metro, bouwjaar mei 1982, 46.000 km. Licht blauw metallic, diverse accessoires, in absolute nieuwstaat, APK gekeurd, altijd binnen gestaan. Prijs n.o.t.k. Tel. 043-474332.

Wij zijn op zoek naar woonruimte in (of nabij) centrum Maastricht voor 2 personen (max. f 700,- incl.). Wie weet iets? Bel: 253003 (Michel) of 09-3212454885 (Reinilde)

Het Maastrichtse Onafhankelijke Disputenoverleg (MODO) organiseert donderdag 14 januari in het Kruihuis van de universiteit een nieuwjaarsborrel. Borrelaars staat een eigentijdse surprise te wachten. Jullie zijn welkom tussen 16.00 en 18.00 uur.

mulieren blijken veel te hoog. De vereiste productiecapaciteit kan niet worden gehaald (PMG 5-6-86). Half juni laat Deetman door plaatsvervangend secretaris-generaal ir. J. Porsius de stand van zaken opnemen. Nadat in het weekend van 22 juni nog is proefgedraaid, neemt Deetman op 23 juni de formele beslissing de wet in oktober in te voeren. Enige dagen daarvoor ligt het scenario echter al vast, inclusief het optreden van Deetman voor radio en tv, zo blijkt uit het laatste verslag van de PMG voor de fatale datum.

Over de datum van 23 juni zegt Deetman op 3 november van dit jaar: "ik wilde in een zo laat mogelijk stadium de risico's kunnen afwegen. Dit betekent dat het besluit ten principale is gevallen in juni 1986. Daarover is volstrekt geen misverstand".

Woensdagavond, tijdens het kamerdebatdebat over de studiefinanciering, kreeg Deetman forse kritiek te verduren. Het vertrouwen in de bewindsman wankelt, ook bij de regeringspartijen CDA en VVD.

Het debat concentreerde zich rond de vraag, of het op 23 juni '86 nog mogelijk was het oude beuzenstelsel te verlengen, als de risico's van snelle invoering van het nieuwe stelsel onverantwoord groot zouden blijken. Vandaag krijgt Deetman de gelegenheid te bewijzen dat hij de Kamer niet opzettelijk heeft misleid. Een meerderheid in de Tweede Kamer achtte het woensdagavond mogelijk, dat Deetman moet aftreden, als hij geen bevestigend antwoord kan geven.

Bert Bakker/UP
 Emely Nobis

Gevraagd: etage/kamer -ruim- in centrum Maastricht. Huur max. f 400,- Tel: 432836

Echt iets voor medewerkers... Luxe Ski-safari naar Frankrijk en in maart naar Zwitserland. Extra ski-safari naar Frankrijk in de paasvakantie, 1-9 april. Hoge skigebieden, dus veel sneeuw en zon. Voor informatie: Iwan Jorissen, 216857 of 725577

Met wie kunnen wij (2 pers.) meerijden van Maastricht naar Breda op de 1e of 2e Kerstdag. Liefst vertrek op 2e Kerstdag dec) om 9.00 u. of op de 1e Kerstdag na 17.00 u. Tel: 212956

Met wie kunnen wij (2 pers) meerijden vanaf Zwolle naar Maastricht op 30 of 31 dec. '87. Tel: 212956

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgave van de Stichting Maffius. Verschijnt wekelijks.

Redactieadres

Tongersestraat 53, kamer 316, Postbus 616, 6200 MD Maastricht. Telefoon: 043-888468 (doorkiesnummer)

Stichtingsbestuur

Wim Hermens (voorzitter)
 Kees Schröder (penningmeester)
 Erik de Graaff
 Ton Hamelers (redactieafgevaardigde)
 Geertjan Tangelder
 Johan Muysken

Redactie

Jacques Herraets
 Wammes Bos
 Emely Nobis

Redactieleden/medewerkers

Marc Bonten
 Bart Brouwers
 Lucia Geurts
 Ton Hamelers
 Evelyne de Leeuw
 Paul Pinxten

Redactie-assistente

Liesbeth van Hoef

Foto's

Franco Gori
 Fotopersburo Widdershoven
 Fotopersburo Mellaart

Tekeningen

John Prop
 Raph de Haas

Druk

Limburgs Dagblad Heerlen

Advertenties

Advertenties (behalve Paartjes): Yvonne Stevens, tel 043-624938, werkdagen bereikbaar na 18.00 uur. Tarieven op aanvraag.

Paartjes

Paartjes opgeven bij de redactie. Voor medewerkers en studenten gratis, anderen f 7,50. Paartjes waarin onroerend goed te koop wordt aangeboden f 25,00 (max 50 woorden)

Mededelingen

Mededelingen voor de mededelingenpagina's doorgeven aan Frank Speet, Dienst Voorlichting, tst 319.

Abonnement

Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor f 25,00 per jaar.

Universitaire Pers

Observant maakt deel uit van het landelijk samenwerkingsverband Universitaire Pers, samen met Ad Valvas (Vrije Universiteit), Delta (Delft), Univers (Tilburg), Cursor (Eindhoven), Universiteitsblad Twente, KU-nieuws (Nijmegen), Universiteitsblad Utrecht, Universiteitskrant Groningen en het Wagenings Universiteitsblad.

UP-korrespondenten: Bert Bakker, Esther Hageman.

Reserves bij economische faculteit

NIEUW VOORSTEL KUNST EN CULTUUR BESCHEIDENER VAN OPZET

Er ligt een nieuw plan klaar voor de introductie van kunst- en cultuurwetenschap in Maastricht. Daarin is afstand genomen van eerdere voorstellen, die een ambitieuze opzet kenden vooral op het vlak van de integratie van hoger beroeps- en wetenschappelijk onderwijs. Zo is een doctoraalstudie waaraan zowel studenten uit het HBO als uit het WO kunnen deelnemen, definitief van de baan. Het ligt wel in de bedoeling dat de universiteit en de kunstinstituten van de Rijkshogeschool Maastricht zullen samenwerken, maar uitdrukkelijk vanuit de eigen identiteit. Het samenwerkingsverband wordt gepresenteerd onder de naam Hoger Onderwijs Kunst en Cultuur Maastricht.

Deelnemers van de zijde van de Rijkshogeschool, de onlangs opgerichte overkoepelende HBO-organisatie in Maastricht, zijn de toneelacademie, het conservatorium, de stadsacademie voor beeldende kunsten en de academie van bouwkunst. Bij hen worden verschillende "studiedifferentiaties" gecreëerd, cursustrajecten van achttien maanden, waaraan de universiteit zal bijdragen. Zelf moet de RL twee nieuwe "vrije doctoraalopleidingen" gaan verzorgen, respectievelijk in de juridische - en in de economische faculteit. Hierbij is dan weer inbreng van de Rijkshogeschool voorzien. De economische faculteit wordt geacht vooral bijdragen te leveren op het vlak van management- en organisatiekunde. De faculteit der algemene wetenschappen tenslotte gaat korte cursussen ontwerpen voor de "vrije markt" en zal zich tevens richten op toegepast kunstwetenschappelijk onderzoek. In een later stadium, de nota spreekt van september 1991, is een doctoraalstudie kunst- en cultuurwetenschap beoogd, eveneens bij algemene wetenschappen.

Belangrijk in het voorstel is volgens Paul De Bruyne, een van de twee schrijvers van de nota die speciaal zijn ingehuurd om de plannen uit te werken, dat er een verbinding tot stand wordt gebracht tussen de praktijk en de theorie van de kunstwereld. De studenten van het kunst-HBO zullen weliswaar opgeleid worden tot kunstenaar, maar daarnaast krijgen zij voldoende theoretische kennis mee om beleidsmatige functies op zich te kunnen nemen. Omgekeerd zullen de juristen en economen aan de universiteit in de vrije doctoraalstudies zoveel inzicht in kunstpraktijk en -theorie ontwikkelen, dat zij leidinggevende functies bij kunstbedrijven of overheidsinstellingen kunnen bekleden. Om dit te bereiken is onder andere voorzien in gezamenlijke cursussen van universitaire - en kunstvakstudenten.

Giesneuveld

Toch ligt hier ongeveer de grens die aan de samenwerking is gesteld. Het voorgaande voorstel dat op het terrein van kunst- en cultuurwetenschappen in Maastricht werd gelanceerd, de initiatiefnota van augustus 1986, had nog een veel verdergaande integratie voor ogen: een geza-

menlijke doctoraalstudie. Dat onderdeel was echter het eerste dat sneuvelde. Vooral de voorzitter van het college van bestuur van de RL, Vredevoogd, ziet niets in een vermenging van de sferen van HBO en WO, en in het inmiddels gepubliceerde hoger onderwijs- en onderzoekplan (HOOP) blijkt minister Deetman dezelfde positie te hebben gekozen. Het enige wat nog resteert van de oorspronkelijke opzet komt nu terug in de vorm van de voorgestelde doctoraalstudie voor gewone universitaire studenten. De verbinding met het HBO ligt hierin, dat men zich inhoudelijk zal oriënteren op de vier richtingen die in het Maastrichtse kunst-HBO vertegenwoordigd zijn: muziek, theater, beeldende kunst en architectuur.

Overigens is de doctoraalstudie nog de minst zekere in het geheel van de plannen. De vereiste ministeriële goedkeuring voor een dergelijke opleiding is allesbehalve gegarandeerd, ook al omdat elders concurrerende projecten bestaan, zoals aan de Erasmusuniversiteit in Rotterdam. Mede hierom is in Maastricht besloten "klein te beginnen" door eerst de studiedifferentiaties en vrije doctoraalrichtingen te creëren. Daarvoor is volgens Vredevoogd niet zozeer ministeriële goedkeuring als wel ministerieel geld nodig, vooral voor de Rijkshogeschool.

Letteren

Een tweede opvallend verschil van het huidige voorstel met het vorige zit in de breedte van het aan te bieden pakket. Van de trits: management, publicistiek en een wetenschappelijke variant is feitelijk alleen de eerste overeind gebleven. De wetenschappelijke variant is uitgesteld tot de eventuele toekomstige doctoraalstudie, en publicistiek kan vanwege gebrek aan expertise binnen de bestaande faculteiten niet zomaar verzorgd worden. Harmonie met de uitgangspunten (klein beginnen; voorlopig roeien met de riemen die je hebt) bestond eigenlijk alleen voor de managementbenadering; daarin kunnen juristen en economen een bijdrage leveren. Volgens Paul De Bruyne is daarmee meteen een relatief nadeel van de RL, haar geringe wetenschappelijke draagvlak, omgebogen tot een voordeel: nergens in Nederland wordt op universitair niveau aan

kunst en cultuur gedaan in combinatie met dit soort faculteiten. "In Groningen bestaat al zes jaar lang aan de letterenfaculteit een programma kunst en kunstbeleid, maar het manco daarvan zit in het type studenten. Letterenstudenten hebben weinig feeling met beleid en management, economen en juristen veel meer", zegt De Bruyne.

Dat er behoefte bestaat aan het product van de opleiding, de afgestudeerden, acht hij buiten kijf. Een verkennend marktonderzoek heeft in Nederland 3000 functies ontdekt in de sfeer van het kunstmanagement, waarvan er per jaar zo'n honderdvijftig vacant zouden komen. Een ander voordeel van de Maastrichtse opzet ziet De Bruyne in de aangekondigde internationalisering. Met Aken en Luik zijn al gesprekken gaande, "en dat zijn werkelijke onderhandelingen, niet iets dat we hebben opgeschreven omdat de kreet internationalisering nu in de mode is".

Tegenstand

Hoeveel steun het plan voor een Hoger Onderwijs Kunst en Cultuur Maastricht binnen de deelnemende instellingen gaat krijgen moet nog worden afgewacht. Het voorstel circuleert, en half januari moeten er volgens de (rijkkelijk optimistische) planning besluiten vallen. Een definitief rapport kan dan in februari ter tafel liggen.

Binnen de universiteit is tegenstand tot nu toe vooral merkbaar bij de economische faculteit. Bij haar zou een van de vrije doctoraalstudies worden ondergebracht, en wordt er dus inzet in de vorm van personele steun verwacht (circa 2 fte), met name van de vakgroep bedrijfseconomie. Maar die, zo wordt beweerd, is al overbelast. Verder heersen er twijfels over de arbeidsmarktperspectieven van afgestudeerden. Tot voor kort was niet bekend bij het faculteitsbestuur dat er een marktonderzoek gepleegd was.

Dat onderzoek vond plaats onder supervisie van prof. Hans Heijke, bijzonder hoogleraar bij de economische faculteit en tevens directeur van het research instituut voor onderwijs en arbeidsmarkt dat aan deze faculteit verbonden is. Op de achtergrond lijkt echter iets te smeulen wat lijkt op een inhou-

Good king wenceslas

Tegen de Kerst zingen de Engelsen graag over "Good King Wenceslas". Het verhaal is bekend. "Good King Wenceslas looked out on the feast of Steven, when the snow lay round about, deep and crisp and even". Hij ziet een bedelaar, "gathering winterfuel", wordt door mededogen overmand en laat een page enkele victualiën bezorgen, een wat vroege vorm van Bijstand. De koning gaf aan de armen en was dus een goed mens. Maar hij gaf het kennelijk wel uit zijn privé-vermogen. Nu zou het wat zuur zijn om zich af te vragen hoe zulke (goede) koningen aan zo'n groot vermogen komen. Wel staat vast, dat een rijke koning, die z'n geld aan de armen wegschenkt een goede en zelfs voorbeeldige vorst is.

De Britse economist Samuel Brittan vermoedt, dat veel mensen nog steeds behebt zijn met het "Wenceslas Syndroom". Zij denken dat een minister van vandaag die het geld overvloedig ter beschikking stelt aan de armen, een goede en royale minister is. Dat een minister die de Bijstand niet verhoogt of de collegegelden nu juist wel verhoogt een zuinig persoon, of zelfs een gierigaard is.

Mensen, bevangen door het Wenceslas syndroom, doen alsof regeerders nog steeds over fondsen beschikken, die zij buiten ons, belastingbetalers om, hebben weten te verwerven en waarvan het besteden voor henzelf een offer vraagt. Welnu, dit valt wat tegen. Royale regeringen (hè, daar komt toch King Wenceslas, althans z'n baan) vragen hoge belastingen en de cyclus: hogere bijstand, hogere belastingen, meer bijstandtrekkers is niet helemaal uit de lucht gegrepen. Het vervelende is, dat men van de Bijstand maar de helft begrepen heeft (althans verwerkt). Die helft is, dat het niet gaat om barmhartigheid maar om een recht. Dus geen aalmoes en geen hand ophouden, dank je zeggen en stil wezen. De andere helft, dat het opgebracht moet worden en dat het uitdrukkelijk invloed heeft op het aantal gegadigden, komt maar moeizaam over. En toch wie is nu de "Good King", de regering die de Bijstand opvoert of de regering, die het aantal mensen dat daarvan afhankelijk is minimaliseert. Een goed Kerstfeest!

Prof. dr. W. Albada

PLAATSVERVANGER WORDT OPVOLGER

Dr. ir. B. Okkerse (58) wordt per 15 februari 1988 de opvolger van directeur-generaal dr. R.J. In 't Veld. Okkerse, die al plaatsvervangend directeur-generaal Hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek was, vervulde eerder functies bij Philips en de TU Delft. Hij was van 1969 tot 1976 hoogleeraar fysische en chemische metaalkunde bij de toenmalige tussenafdeling Metaalkunde. Al na zeven jaar stapte Okkerse over naar het departement.

Okkerse, die sinds zijn afstuderen in de jaren vijftig bij Philips had gewerkt, doorliep de min of meer typische Philips-loopbaan: eerst als onderzoeker werkzaam bij het Nat-Lab, vervolgens als manager elders in de organisatie. Okkerse ontpopte zich in Delft dan ook meer als manager en organisator dan als werkgroep leider. Hij reorganiseerde zijn tussenafdeling, na die eerst door het bedrijfskundig onderzoeksbureau Van der Toorn en Buning te hebben laten doorlichten. Een van de innovaties die hij pleegde was de invoering van een tijdschrijf-stelsel. Tijdens Okkerse's decanaat te Delft werd ook de WUB-structuur ingevoerd. Uit die tamelijk roerige periode wordt Okkerse herinnerd als een bestuurder die, door een tamelijk verzoenende opstelling, in elk geval geen extra problemen schiep. Zijn gewoonte problemen vanachter het bureau op te lossen leverde hem in Delft de bijnaam "papierentijger" op. Ook bij gelegenheden dat Okkerse In 't Veld als voorzitter van de Overlegkamer Wetenschappelijk Onderwijs verving, was een zeker verschil in vergaderstijl onmiskenbaar.

Bert Bakker/UP

Wammes Bos

Lange haren

Langharige mannelijke studenten van Florida Southern College zijn door het college-bestuur voor de keus gesteld: naar de kapper of naar een andere universiteit. Vorige week werden bij de aanmelding voor het nieuwe semester 12 mannen uit de groep gehaald. Men werd te verstaan gegeven dat ze na de kerstvakantie geen colleges meer kunnen volgen, tenzij ze voor die tijd hun haar hadden laten kortwieken. Degenen die dat beloofden mochten zich inschrijven. Zo niet eerstejaars Mike Rodrigues. "Ik vind het niet juist om toe te geven. Als dat de regel is en als er geen compromis mogelijk is, dan ga ik wel ergens anders naar toe." Een lotgenoot van hem wees erop dat voor de meisjes wel allerlei exotische haardrachten zijn toegestaan. De studentenraad heeft inmiddels aangekondigd het besluit te gaan aanvechten. (De Limburger)

Leuven

In Leuven is vorige week drie kwart van de oplage van het studentenweekblad 'Veto' gestolen. Enkele van de daders konden bij de kraag gegrepen worden, maar over het motief van de 'studentenactie', zoals de diefstal werd betiteld, werd angstvallig gezwegen. Wel werd duidelijk uit welke hoek de actie kwam: de Nationalistische Studenten Vereniging. Deze duistere club ventileert regelmatig racistisch ideeëngoed over gastarbeiders en de 'Vlaamse Zaak'. Zo togen vertegenwoordigers van de NSV onlangs naar Voeren om er het gemeentehuis enige tijd bezet te houden. Veto lijkt het slachtoffer te zijn geworden van een toenemende polarisatie tussen Leuvense studentengroeperingen. De redactie zelf zegt trouwens niet meer dan een 'stofje op onze jas' opgelopen te hebben door de NSV-actie. Een redacteur: "Laten we van geluk spreken. In sommige landen, onder bepaalde regimes, komen ze de schrijvers zelf weghalen." (Veto)

Kerstspul

Schadelijke kerstversieringen maken vermoedelijk elk jaar 1500 slachtoffers. Dat zegt de Utrechtse toxicoloog prof. dr. Schnoraker in een interview met de redactie van de brochure 'Open deuren'. Uit vrees voor een rel had het Utrechtse College van Bestuur de publicatie van de brochure verboden, maar het U-blad heeft het deze week toch als extra bijlage meegenomen. De toxicoloog heeft een spreekverbod opgelegd gekregen. Schnorakers vakgroep bestudeerde het gevaar voor de menselijke gezondheid van kerstballen, kunstsnieuw en engelenhaar. Het zilverpigment van kerstballen bevat volgens de onderzoekers te veel radioactieve materialen, het gruis uit engelenhaar kan longziekten veroorzaken en kunstsnieuw kan hoofdpijn tot gevolg hebben. "Vergeleken met dampen die uit kunstsnieuw vrij komen, is spaanplaat een volkomen onschuldig product", aldus Schnoraker. Het College van Bestuur is van mening dat de brochure geen recht doet aan "het positieve beeld dat de RUU wil uitstralen". Ook de rest

van de brochure kon de goedkeuring van het College niet wegdragen, vanwege "een sfeer van negativisme" en te veel nadruk op de sponsor Elektrische Unie BV. (U-blad)

Latijn

In Engeland is een hevige discussie gaande over het wel of niet handhaven van Latijn als vak op de middelbare scholen. Staatssecretaris voor Onderwijs Kenneth Baker heeft het Lagerhuis onlangs een voorstel doen toekomen, waarin wordt voorgesteld om het Latijn simpelweg op te doeken. De protesten waren daarna niet van de lucht: natuurlijk van de kant van de klassieke leraren zelf, maar ook in de pers werd het voorstel van Baker neergesabeld. De Times kwam zelfs met een hoofdredactioneel commentaar, dat in het Latijn geschreven was. Een columnist in diezelfde krant: "In het voorstel moet het vak Latijn het gaan opnemen tegen staats economie, Yoruba (Afrikaanse muziek) en bongo-trommelen". Na de storm van protesten over zich heen te hebben laten komen, verklaarde Baker het "allemaal niet zo bedoeld te hebben". Zijn voorstel zal ongetwijfeld spoedig worden ingetrokken. Maar de cognoscenti zullen nog wel over de inhoud blijven discussiëren - ad infinitum. (Newsweek)

Maastricht

Het grote Maastricht-nummer van weekblad De Tijd van vorige week laat behalve een bijna eindeloze lof-

DE KWAVL VAN RICHTER

HET VUIL
DE STAD
EN DE DOOD

HET TONEEL
DE KUNST
EN DE REST

HET ISME
HET OOSTENRIJK
EN KURT WALDHEIM

HET ISME
HET NEDERLAND
EN HETZELFDE

HET INSLAPEN
DE DENNEBOOM
EN DE KERST

zang op de stad en haar burgers ook iets zien van de ware mentaliteit van de Mestrechteneer. PvdA-wethouder Theo Vermeegen: "Iets als vechtlust zou ik niet meteen aan de stad liëren. Een deel van de Maastrichtenaars heeft de neiging gauw met het bereikte tevreden te zijn". Ook Jacques Giesen (de baas van het hoger kunstonderwijs in Maastricht) is het opgevallen dat het meestal de niet-Maastrichtenaars zijn, die hier aan de weg timmeren. De 'Ut Kump'-mentaliteit: "Het bourgondische van Maastricht schuilt 'm in de kunst anderen voor je te laten werken. Wij laten de boeren en de Hollanders driftig zaakjes regelen en staan straks wel met de bloemen klaar", grinnikt Giesen. Maar: "Altijd is er afgewacht wat de heersers zouden doen, of het nu de Sphinx of de Spanjaarden of Den Haag betrof. Die hou-

ding was altijd de zwakke stee van Maastricht. Maar Maastricht heeft van zijn zwakte een sterkte gemaakt", is Giesens conclusie. Zelfs de universiteit adverteert nu met de bourgondische levenskunst om er als een marketing-artikel studenten mee te trekken. "Dat hebben de Hollanders voor ons verzonnen, dat hadden we zelf nog niet bedacht". (De Tijd)

Hardop

Leren studeren is een hele kunst. Er wordt dan ook regelmatig onderzoek gedaan naar de manier waarop iemand met het beste resultaat kan studeren, het beste bepaalde zaken kan onthouden. Bekend is dat de manier waarop je informatie op-

neemt, 'de modaliteit van de informatie', een rol speelt in het onthouden ervan op korte termijn. De chologen Conway en Gathercole Cambridge onderzochten ook hoeverre verschillende modaliteiten (hardop lezen, luisteren iemand, zacht voor jezelf lezen, stil lezen zonder je mond te gebruiken) invloed uitoefenen op hetgeen je na een korte termijn geheugen. In een reeks experimenten, waarin proefpersonen moesten proberen woorden te onthouden, hebben ze aangetoond dat de woorden die hardop worden voorgelezen het beste worden onthouden. Het maakte daarbij niet of je nu zelf die woorden voorleest of dat iemand anders dat doet. Het onthouden van de voor jezelf gelezen woorden scoorde minder goed, maar nog altijd beter dan stil gelezen woorden. (Psychologie)

COMMUNISTEN IN MAASTRICHT

De Nederlandse communisten hebben zich vlak na de tweede wereldoorlog kunnen koesteren in een hoopvolle populariteit. Bij de Tweede Kamerverkiezingen van 17 mei 1946 kreeg de CPN maar liefst tien zetels (ruim tien procent van de stemmen), zeven meer dan vlak voor de oorlog. Bij de Statenverkiezingen aan het eind van diezelfde maand mei, was de winst nog groter. Ondanks alle tegengas van de katholieken braken de communisten zelfs in Limburg door. De cijfers lagen weliswaar lager dan het landelijk gemiddelde, maar de gemeenteraadsverkiezingen van 26 juli leverden voor de Maastrichtse communisten toch drie van de vijfendertig raadszetels op. Kunstschilder Ger Boosten, schilder Pierre Narings en mijnwerker en vakbondslid Har Cloos verdedigden binnen de kleine marges van een overwegend paapse raad, de belangen van de gewone mensen en de idealen van het Nederlandse communisme. In 1949 hadden de machinaties van Stalin en het pedante zelfvertrouwen van het kapitalisme het ijzeren gordijn opgetrokken. De koude oorlog zette de communisten terug in het verdomhoekje en het enig overgebleven CPN-raadslid in Maastricht, Boosten, werd het werken onmogelijk gemaakt. Maastricht was gereed voor het Christendom!

Deze maand verscheen een dun, rood boekje over dit stukje geschiedenis: "De CPN in de eerste na-oorlogse gemeenteraad van Maastricht". Het is geschreven als doctoraalscriptie door de Maastrichtse journalist/historicus/CPN-er Jean van Hoof. In drie hoofdstukken beschrijft hij aan de hand van concrete voorbeelden de standpuntbepaling en de invloed van de CPN in de raad binnen de speelruimte die de kleine fractie had. Zoals gezegd: die ruimte was beperkt. De KVP vormde met 23 zetels een eensgezind, conservatief machtsblok, de zeven PVDA-ers kozen angstvallig voor rooms-rood en niet voor oppositie. Samenwerking met de twee Katholieke Democraten was bij voorbaat al tot mislukken ge-

rode oren

BROOD EN SPELEN

was de leuze der OUDE ROMEINEN en het volk ging ten oorlog.

BROOD EN SPELEN

is de leuze der Communisten ook in ons land, zoals blijkt uit hun materialistisch program.

BROOD EN SPELEN

is de leuze, waarmee een Volk een paradijs op aarde bedoeld wordt.

is de leuze, die een Volk ten slotte naar de ondergang voert.

TEGENOVER DEZE HOLLE LEUZE STELT DE KATHOLIEKE VOLKSPARTIJ HAAR DRINGENDE EIS OM

SOCIALE RECHTVAARDIGHEID

betegent: rechtvaardigheid in het gemeenschapsleven.

- RECHTVAARDIGHEID
- VOOR DEN ARBEIDER EN DEN WERKGEVER
- VOOR DEN LANDARBEIDER EN DEN BOER
- VOOR DEN MIDDENSTANDER, VOOR DEN AMBTENAAR
- VOOR DE OORLOGSGETROFFENEN NIET HET MINST
- RECHTVAARDIGHEID VOOR IEDER LID VAN DE NEDERLANDSE GEMEENSCHAP

DE KATHOLIEKE VOLKSPARTIJ

doemd: te klein in aantal, te ver uiteenlopend, hadden beide partijen de rechtvaardigheid hoog in vaandel. Van Hoof geeft een duidelijk beeld van de problemen binnen en buiten de partij, die de plaatselijke CPN vrijwel overwegend in een buitenspel plaatsten. Hij waagt zich in zijn scriptie niet aan een heldere beoordeeling van de standpunten, die de driemansfractie innam. Hij bespreekt ze feitelijk plaatst ze in het kader van de na-oorlogse politieke ontwikkelingen en geeft factoren aan, waardoor men gevormd en ontwikkeld werden. Hij blijft de geschiedschrijver, die op een afstand de gebeurtenissen ordent. Op zich is dat aardig om te lezen, vooral omdat Hoof prettig schrijft. Hij lardeert zijn tekst met citaten uit verslagen van raadsvergaderingen, de Gazet Limburg (toentertijd 'Veritas' genaamd!) en gesprekken met Toon Nachtegaal, een vooraanstaand Limburgs communist. Toch zou het aardiger geweest zijn als hij - op zijn minst in de epiloog - zijn historisch politiek oordeel een woordje mee had laten spreken. Vooral omdat hij schrijft vanuit zijn eigen geëngageerdheid met de CPN.

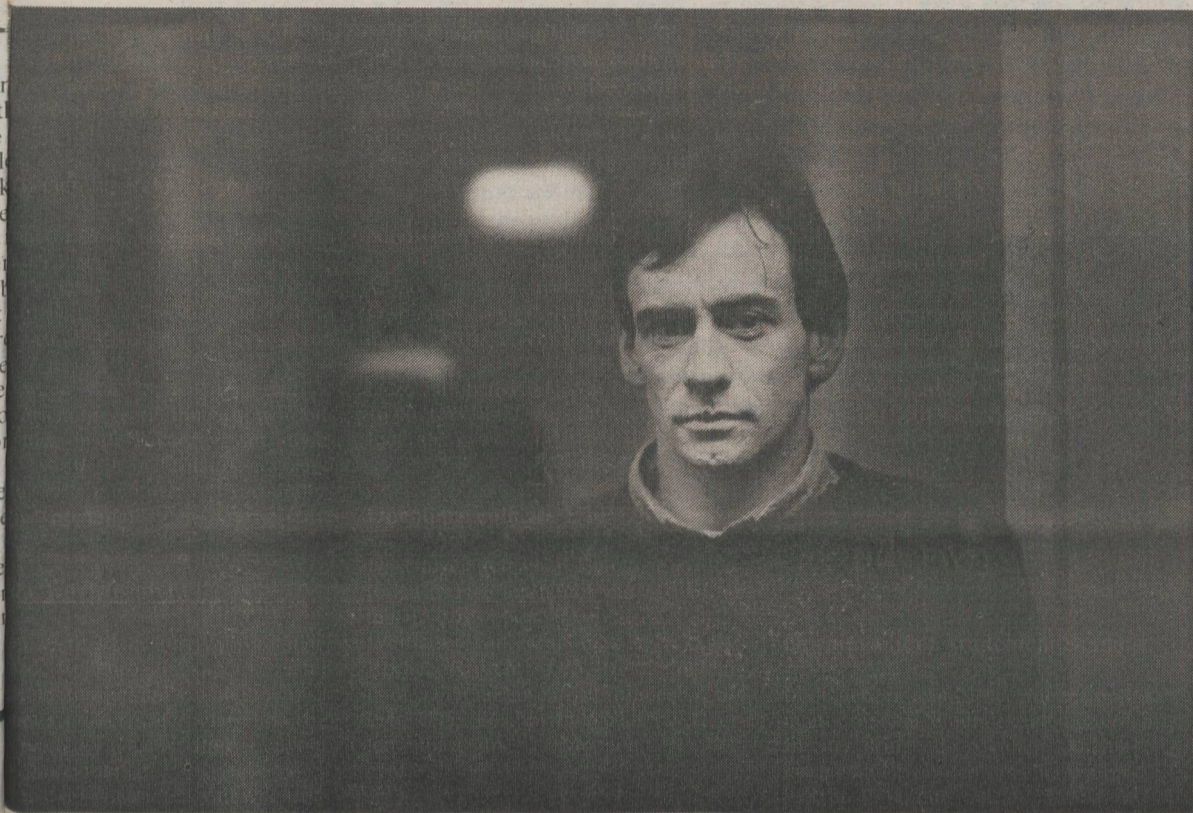
Sinds 1979 is hij lid van de partij en actief binnen de Maastrichtse afdeling. Juist daardoor kwam hij in contact met Ger Boosten en Piet Narings en werd zijn langstelling voor de na-oorlogse periode gewekt. Ook hij dit onderwerp om zijn studie geschiedenis de universiteit van Utrecht af te ronden. Het boekje uitgegeven bij de Stichting Charles Beltjens in Sittard die zich inzet voor "publicaties over de geschiedenis van stad en streek, genealogie en volkscultuur". Het is verkrijgbaar bij de Maastrichtse boekhandels voor vijfentwintig - teveel voor 68 offset A-vijftjes.

Lucia Geurts

De dokter kan me nog meer wijsmaken

WIE MEER WEET, LEEFT HET LANGST

Bestaat er een verband tussen kennis en gezondheid? Die vraag wordt in het proefschrift "Health, knowledge and demand for medical care", waarop gezondheidseconoom Eddy van Doorslaer gisteren is gepromoveerd, op twee manieren benaderd: leidt kennis van gezondheidszaken tot minder gebruik van voorzieningen en is er een verband tussen iemands opleidingsniveau en zijn gezondheidstoestand? Bij de eerste vraag komt de promovendus tot een genuanceerd ja en nee-antwoord en bij de tweede tot een voorzichtig ja.

Promovendus Eddy van Doorslaer (foto Franco Gori)

Gezondheidseconomen zijn economen die zich met gezondheidszorg bezighouden en dus met een specifiek probleem zitten: op hun markt gelden ongelijke spelregels van vraag en aanbod. De aanbieder, de dokter, heeft immers veel meer informatie achter de hand dan de onwetende cliënt, die het liefst ja en amen knikt. Van een rationeel tot stand gekomen evenwicht tussen vraag en aanbod is nauwelijks sprake: het aanbod bepaalt de vraag in hoge mate. Hoe kan een econoom in de gezondheidszorg uit de voeten als het afwegingsproces zo irrationeel is?

Onzekerheid

Econometristen gebruiken voor de arts-patiënt relatie graag het theoretisch model van Kihlstrom, bestemd voor economische beslissingen in onzekere situaties. De patiënt heeft a priori enige informatie, die hij laat aanvullen door de arts om zo a posteriori een beslissing te kunnen nemen over de vraag of hij verder gebruik wil maken van de gezondheidszorg. Hoe onzekerder de patiënt, hoe groter de invloed van de aanvullende informatie. En omdat de arts die het advies geeft over verdere zorg ook vaak degene is die de verdere zorg voor zijn rekening neemt, ligt de veronderstelling voor de hand dat gebrek aan kennis een hogere consumptie in de hand werkt. Dat theoretische model is tot nu toe

nooit empirisch getoetst. In het kader van een voorwaardelijk gefinancierd onderzoek heeft promovendus Van Doorslaer, die verbonden is aan de vakgroep Economie van de Gezondheidszorg, de veronderstellingen van dit model onderzocht. Ontstaat er meer evenwicht tussen vraag en aanbod als de burger beter geïnformeerd is over het aanbod van gezondheidszorg? Of met andere woorden: consumeert een beter geïnformeerde burger minder gezondheidszorg? Die vraag probeert Van Doorslaer te beantwoorden in het eerste deel van zijn dissertatie. In het tweede deel van zijn proefschrift gaat hij een stap verder: leidt een beter opleidingsniveau van de burger ook tot een betere gezondheidstoestand? Van Doorslaer probeert niet alleen de relaties te kwantificeren, maar hij onderzoekt ook in hoeverre zij als causaal beschouwd kunnen worden.

Belgische gegevens

Hij heeft de theorie aan de empirie kunnen toetsen met behulp van Belgische onderzoeksgegevens. In 1976 is in Vlaanderen onderzocht welke samenhang er bestaat tussen de consumptiegeneigdheid (huisartsbezoek en medicijngebruik), gezondheid en geïnformeerdeheid van de patiënt. De resultaten van dat onderzoek bevestigen de veronderstellingen maar ten dele. Goede medische

kennis blijkt onder vergelijkbare omstandigheden (dat wil zeggen bij mensen met een vergelijkbare gezondheidstoestand) inderdaad te leiden tot minder consumptie op initiatief van de arts, maar tot méér huisartsbezoek op eigen initiatief. De goed geïnformeerde patiënt loopt vaker bij zijn huisarts binnen en vraagt hem dan meer informatie dan iemand met weinig medische kennis. Hij laat zich echter minder vaak terugroepen of naar een andere arts verwijzen. Volgens Van Doorslaer kan dat een aanwijzing zijn dat de stelling "arsten creëren hun eigen vraag" klopt. Een andere Belgische bevinding die in die richting wijst is dat in gebieden met een hoge huisartsendichtheid gemiddeld meer herhaalbezoeken aan de huisarts worden gebracht. (Belgische huisartsen worden per verrichting betaald.)

Zelfmedicatie

Ook blijkt een patiënt met goede medische kennis eerder zijn toevlucht te nemen tot zelfmedicatie. Dat strookt volgens Van Doorslaer met de veronderstelling dat iemand met meer medische kennis sneller geneigd is zelf naar de apotheek te lopen voor medicijnen, die vrij verkocht worden. Maar het strookt volgens hem niet met de bevinding dat goed geïnformeerde patiënten vaker uit eigen beweging naar de huisarts lopen. Wat betreft de geneesmiddelen op recept heeft hij

Student één ergert zich

Hans Blaauwbroek, student en een van de organisatoren van de studentenprotestacties, heeft zich dit jaar het meest aan de U-raad geërgerd. Alle ellende van de hele wereld valt in het niet bij die ene vergadering van 19 november. De Maastrichtse studenten voerden massaal actie tegen de zesjaren maatregel van Deetman en bijna tweehonderd studenten overstroomden tijdens het sprekerskwartier de raad.

"Ik vond het verschrikkelijk hoe daar tijdens schorsingen beslissingen werden genomen, die later in de vergadering niet meer toegelicht werden. Neem nou zo iemand als Job Cohen. Die vraagt op een gegeven moment het woord, krijgt dat en wil meteen een schorsing. Tijdens die schorsing bewerkt hij een aantal studeren om een door hen ingediende motie af te zwakken, en vervolgens bemoeit hij zich niet meer met de vergadering. Op dat moment zijn tweehonderd studenten geïnteresseerd in de universitaire politiek, maar de meerderheid wordt dom gehouden en snapt er dan niks meer van. De universitaire democratie wordt op die manier de nek omgedraaid."

Ook het actievoeren heeft hem de nodige frustraties opgeleverd. Hans was het prototype van de harde actievoerder. Het liefst had hij meteen na die bewuste vergadering het hoofdgebouw en de hele binnenstad bezet. Hij kan de gezapige manier van protesteren van de meeste studenten maar moeizaam verkroppen.

"Als er bezet wordt vind ik dat prima, maar ik erger me wel als iedereen dan lachend en zingend voor de camera gaat staan. Ook in Amsterdam heerste zo'n sfeer van gezelligheid en 'eigenlijk verwachten we er niet veel van'. Ik vond de sfeer hier in Maastricht een stuk beter, daar straalde tenminste een beetje fanatisme vanaf. In Amsterdam schreeuwden ze 'Deetman is een kaassoufflé', maar waarom moet het in Godsnaam altijd zo ludiek zijn als het om een dooernstige zaak gaat. Het leek erop alsof de meesten niet overtuigd waren van het slagen van de actie. Als je met zoveel studenten bijeen bent om te demonstreren moet het fanatisme er vanaf vliegen. Ik wil niet zeggen dat het allemaal agressiever moet en dat trams op hun kant gezet moeten worden, maar ik miste de bezieling." (Opgetekend door Marc Bonten)

geen verschillen kunnen constateren tussen goed en minder goed geïnformeerde patiënten. Overigens worden de bevindingen van het onderzoek hier en daar duidelijk beïnvloed door secundaire effecten. Zo moet bijvoorbeeld iedere Belgische werknemer die zich ziek meldt een attest van de dokter overleggen, ook al vindt hij het zelf niet nodig de dokter erbij te halen.

Human capital

Mensen die investeren in een goede opleiding, investeren vervolgens ook in een goede gezondheid, is de stelling van het tweede deel van het proefschrift. Van Doorslaer toetst daarin de "human capital"-theorie, die veronderstelt dat iemand die zijn efficiëntie verhoogt door in het menselijke kapitaalgoed "opleiding" te investeren, hetzelfde zal doen met het kapitaalgoed "gezondheid". Zo iemand weegt op rationele manier kosten en baten op dit moment af tegen kosten en baten in de toekomst. Zodoende kan een hoger opgeleide ook met minder investering evenveel effect bereiken als iemand die minder rationeel beslist.

Causaal verband

Volgens Van Doorslaer is het verband tussen opleiding en gezondheid nogal frappant, maar minder duidelijk is of er een causaal verband tussen de twee bestaat. Het omgekeerde zou even goed waar kunnen zijn: met een goede gezondheid kun je een betere opleiding volgen. Daarom heeft hij alleen naar volwassenen gekeken, die hun opleidingsfase voltooid hebben. Toch zijn andere verklaringen dan nog niet uit te sluiten. Een betere opleiding biedt meestal betere leefomstandigheden. Of misschien speelt het verschil in tijdsvoorkeur een rol: mensen met een langer tijd-

sperspectief weten baten in de toekomst veel hoger te waarderen dan mensen met een kort perspectief. Rookgedrag is daar volgens Van Doorslaer een typisch voorbeeld van.

Om dat probleem te ondervangen heeft hij het niet gelaten bij een momentopname van de samenhang tussen opleiding en gezondheid, maar naar gezondheidsverandering op termijn. Als achterliggende oorzaken zoals het tijdsbesef of genetische aanleg de verschillen in gezondheid kunnen verklaren, zou men er van uit kunnen gaan dat die geen verandering in de verschillen meer met zich meebrengen: die verschillen zijn voor eens en voor altijd gegeven. Als iemand zelf zijn gezondheid kan beïnvloeden, treden er wel verschillen op met iemand die dat niet doet. Door te kijken naar de ontwikkeling van de gezondheid over een periode van vijf jaar, heeft Van Doorslaer wel een causaal verband kunnen aantonen tussen opleidingsniveau en gezondheid. Hij had daarvoor de beschikking over de gegevens van de Gezondheidsenquête 1984 van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Uit die gegevens blijkt niet alleen dat mensen met een lager opleidingsniveau een slechtere gezondheid hebben, maar ook dat hun gezondheid in vijf jaar tijd beduidend sterker is achteruitgegaan. In zijn stellingen blijft Van Doorslaer voorzichtig: het gevonden verschil "verhoogt de waarschijnlijkheid van de causale relatie". Het is volgens hem immers nog altijd mogelijk dat bijvoorbeeld het verschil in tijdsvoorkeur zowel de keuze voor het opleidingsniveau bepaalt als de manier waarop iemand zijn gedrag bepaalt, dan kan dat ook op de verandering in gezondheid invloed hebben.

Jacques Herraets

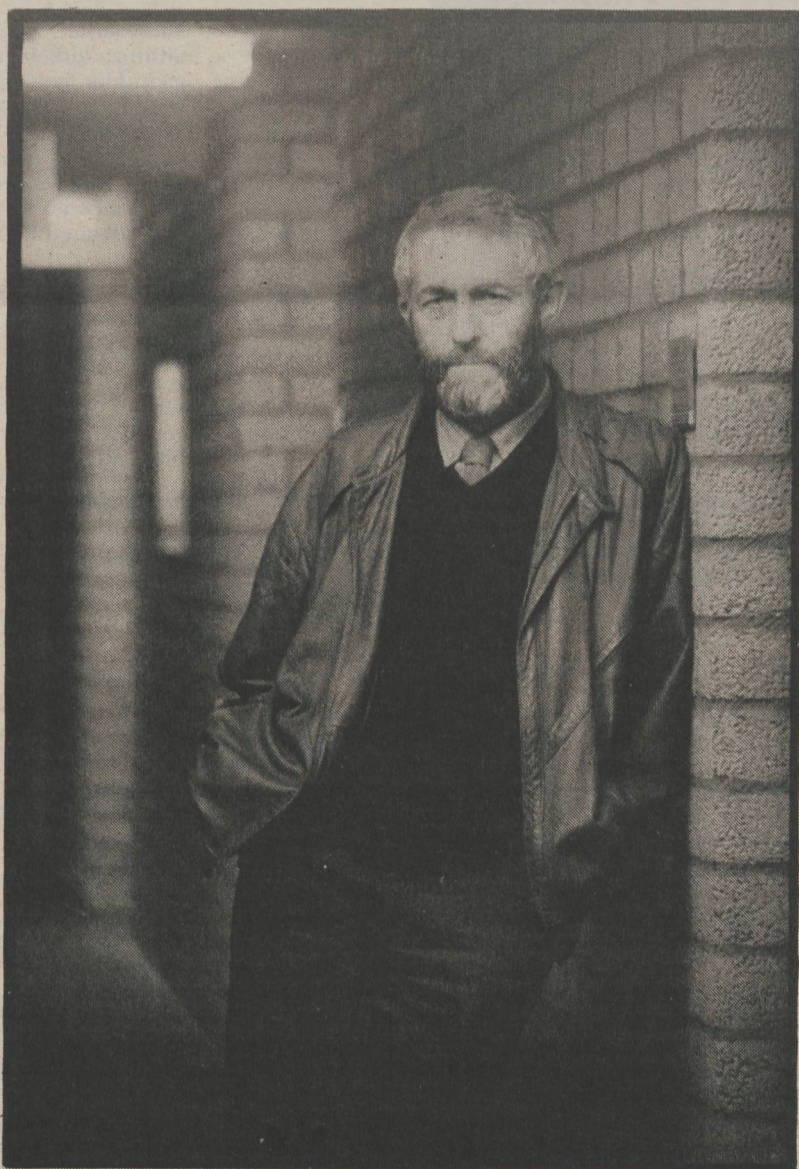
LBB: drieduizend basisartsen zullen geen beroepsopleiding meer kunnen volgen

MINISTER WIL CAPACITEIT HUISARTSENOPLEIDING HALVEREN

Het aantal plaatsen voor huisartsen-in-opleiding zal waarschijnlijk gehalveerd worden. De verantwoordelijke minister van W.V.C., Brinkman, zal daartoe binnenkort besluiten. Direkte aanleiding is de verlenging van de huisartsenopleiding van één tot twee jaar. Die nieuwe opleiding mag niet meer geld kosten dan de oude en het ministerie vindt het huidige aantal werkloze huisartsen zo hoog dat er zeker niet nog meer bij mogen komen. De Landelijke Belangenvereniging Basisartsen voorspelt dat met deze capaciteitsvermindering in de toekomst meer dan 3000 basisartsen een vervolgopleiding in de geneeskunde wel kunnen vergeten. De LBB wil de oude capaciteit (520 basisartsen per jaar) handhaven. In een laatste poging de minister van zijn besluit te weerhouden richtten 2500 basisartsen en studenten zich via een brief tot staatssecretaris Dees.

In juli 1986 werden in EEG-verband richtlijnen opgesteld over de nieuwe huisartsenopleiding. Die nieuwe opleiding moet bij volledig dagonderwijs minstens twee jaar duren. Het karakter van de opleiding moet ook meer van praktische dan van theoretische aard zijn. Dat praktische gedeelte moet dan bestaan uit twee periodes van zes maanden respectievelijk in een ziekenhuis en in een huisartsenpraktijk. In Nederland kreeg de Commissie Curriculum Constructie (meerjarige) Beroepsopleiding tot Huisarts (CCBOH) de taak een nieuw en verlengd curriculum op poten te zetten. De commissie kwam tot de conclusie dat de bestaande huisartsenopleiding, tot nu toe éénjarig, minimaal drie jaar zou moeten duren. Die conclusie werd onderschreven met bijna vijftig pagina's vol argumenten. De huidige éénjarige opleiding voldoet, volgens de commissie, alleen op theoretisch gebied. De beroepsopleiding schiet vooral tekort op het gebied van de praktische vaardigheden en een afgestudeerde huisarts zou voor een tiental vakgebieden duidelijk kennis te kort komen. In vergelijking met andere Europese landen zou het éénjarige karakter van de opleiding al jaren achterhaald zijn. De gemiddelde opleidingsduur in andere landen is ongeveer drie jaar, waarin zowel het theoretische als het praktische gedeelte veel uitgebreider aan bod komen. Ook in eigen land liggen de verhoudingen scheef. De opleidingsduur voor andere specialisten, gemiddeld viereneenhalf jaar, staat in schril contrast met het jaartje dat nodig is om huisarts te worden.

De commissie presenteerde dan ook een opzet voor de driejarige opleiding. Het Maastrichtse commissielid Vic Dubois: "Ons uitgangspunt is steeds de kwaliteitsverbetering van de huisartsenopleiding geweest. Daarvoor menen wij een driejarige opleiding nodig te hebben, die echter wel duurder uitvalt dan de oorspronkelijke opleiding van een jaar. Onze opzet voor de driejarige opleiding krijgt overal waardering, maar de minister is van mening dat een eventuele verandering budgettair neutraal moet zijn. Om dat te verwezenlijken heeft hij voorlopig gekozen voor een tweejarige opleiding met een verminderde capaciteit. De kwaliteitsverbetering die wij voor ogen hebben staat helemaal los van het aantal basisartsen

Vic Dubois: "Ik vind het standpunt van de minister krankzinnig" (foto Franco Goni)

dat de opleiding mag gaan volgen. Daarover hebben wij geen uitspraak gedaan. Ik vind het standpunt van de minister krankzinnig. Eerst geeft hij miljoenen uit om een verbeterd curriculum op te zetten en als dat er dan is weigert hij het op de door de commissie voorgestelde wijze in te voeren. Onze opzet was drie jaar, maar hij laat ons alles in twee jaar proppen. Desondanks blijft het een unicum dat acht universiteiten, zonder onderlinge concurrentie, dezelfde opleiding verzorgen."

Tot nu toe begonnen jaarlijks ruim vijfhonderd basisartsen aan hun huisartsenopleiding. Dat moet 260

worden of zelfs 170, als de opleiding in de toekomst drie jaar gaat duren. Als tweede reden voor de capaciteitsverlaging voert het ministerie de constatering aan dat er momenteel ongeveer 800 werkloze huisartsen op zoek zijn naar een eigen praktijk. Waarschijnlijk zal het merendeel die eigen praktijk voorlopig ook niet vinden. Het ministerie vindt een capaciteitsverlaging voor de opleiding dan ook niet meer dan normaal zolang er zo'n groot stuwmeer van werkloze huisartsen bestaat.

De Landelijke Belangenvereniging Basisartsen (LBB) is het niet met die capaciteitsverlaging eens. Volgens haar zouden er jaarlijks bijna

Jan Mokkenstorm ergert zich

Deze zomer deed zich de mogelijkheid aan mij voor om een stage in het buitenland te lopen. Ik had alles geregeld: onderdak, onderwijs, eten, drinken, alles. Ik kwam terug, behoefde alleen nog een briefje van "onze" professor voor die daar, en wat bleek: ik kreeg dat niet. Het was namelijk niet erg verstandig om daaraan dingen te leren, werd mij voorgehouden. Ook in deze tijd kwam mij het verhaal ter ore dat een vriend van mij een onvoldoende kreeg van een andere prof, omdat hij in diens ogen teveel eigen initiatief had genomen ten koste van wat de prof goed voor hem vond. Het was jammer, aldus deze eminentie, dat mijn vriend te oud was om nog door hem opgevoed te kunnen worden. Hem was duidelijk, mijn vriend kon maar beter geen arts worden. Mijn vriend was verbijsterd: hij had, ware dit niet gebeurd, zijn Cum Laude kunnen halen. Dat ging nu dus niet meer door. Ik krijg enorme winden van dit soort verhalen. Was het niet zo dat het Moderne Maastrichtse Onderwijs "student gericht" was? Eigen initiatief en verantwoordelijkheid, waren dat vroeger geen goede eigenschappen? Was de Mythe niet zo dat de student voor zichzelf mocht uitmaken wat hij wanneer, waar en waar wilde leren? Niets, niets is minder waar. Op dat moment echter, zijn het slechts de slogans uit die tijd die de Onderwijsorganisatoren (Docenten kan je ze niet noemen) nog willen hanteren. Roodaangelopen en met waanzin in de ogen zwaaien zij elk jaar weer met de vlag die vroeger de lading dekte. Als we maar studente binnen krijgen!

Het lijkt hier wel een sekte: van buitenaf lijkt het de vertwijfelde geest allemaal erg mooi, maar eenmaal toetreden verwordt hij tot een speelbal van de leiders. Gelijk leden van een sekte chanten jongerejaars ieder jaar weer dat zij het goed gevonden hebben. Arme zielen, ze zullen het wel merken. Een administratieve misstap is fataal, een pasje niet bij de hand en je kan je toets wel vergeten. Maastricht is dichtgeregeld. Er valt geen dansje meer te maken, elk scheet wordt geregistreerd en uitgedraaid. De Mythe vernummerd.

Als ik staks mijn bul krijg, mag ik alleen maar de hoognodigen bij de plechtigheid uitnodigen. Er zijn namelijk nog veel meer nummers voor en na mij. Die vlieger gaat mooi niet op: nu al weet ik dat er voor mij wel dertig dierbaren komen. "En zij zullen joelen en klappen, en zingen van Hoppete." (Mokkenstorm 1-2:6)

Jan Mokkenstorm

vijfhonderd nieuw opgeleide huisartsen nodig zijn. Die berekening baseert zij op de veronderstelling dat huisartsen, vooral vrouwelijke, meer in deeltijd willen werken en dat de praktijkgrootte kleiner zou moeten worden. Die praktijkgrootte is nu gemiddeld 2350 patiënten per huisarts, wat neerkomt op een gemiddelde werkweek van vijftig uur. Uit een aantal onderzoeken is gebleken dat de meerderheid van de jonge en aankomende artsen niet meer dan veertig uur per week wil werken. Daarnaast zou een groter aantal huisartsen, met meer tijd voor minder patiënten, een verbetering van de eerste-lijnszorg betekenen. Hierdoor zou minder vaak gebruik gemaakt worden van de gespecialiseerde en duurdere tweede-lijnszorg, wat een kostenbesparend effect zou hebben. Volgens de LBB is dat alleen mogelijk bij een praktijkgrootte van maximaal 2000 patiënten.

Dubois: "Met de argumenten van deeltijdarbeid en de veertigjarige werkweek ben ik het helemaal eens. Maar volgens mij bestrijkt het huisartsenberoep zo'n breed vakgebied dat veel arts-patiënt contacten noodzakelijk zijn om het vak naar behoren uit te kunnen oefenen. Ik denk dat met de huidige praktijkgrootte het minimum al bereikt is. Ik kan me goed voorstellen dat de minister vindt dat er voorlopig geen behoefte is aan vijfhonderd nieuwe huisartsen per jaar. Maar als commissie hebben we daarover geen enkele uitspraak gedaan." De LBB becijfert ook dat door de

beperking van de opleidingsmogelijkheid ongeveer drieduizend basisartsen door de overheid buiten het beroep gehouden zullen worden. Diezelfde overheid heeft voor iedere opgeleide basisarts wel ongeveer 350.000 gulden betaald. De kapitaalvernietiging bedraagt dus ongeveer 1 miljard gulden. Daar valt tegenin te brengen dat werkloze huisartsen voor de overheid ook een aanzienlijke geldverkwisting betekenen.

LBB-lid Richard Starmans: "De grootste problemen hebben wij met de capaciteitsverlaging, maar ook bij de opzet van het nieuwe curriculum hebben wij wat kritische opmerkingen. Volgens ons is nooit afdoende aangetoond dat de éénjarige opleiding niuet functioneerde. Als huisartsen-in-opleiding nu klinisch geschoold moeten worden ligt er ons inziens een fout bij de basisopleiding. De beleidsmakers verschuilen zich hier achter de EEG-richtlijnen: Het moet langer en klinischer. Het ergste vind ik echter dat wij als LBB door de andere medische bonden stelselmatig buiten het overleg gehouden zijn. Wij zijn de enigen die meer huisartsen willen. Die andere bonden vertegenwoordigen de al functionerende artsen en die zijn niet gebaat met onze ideeën. Met nog meer huisartsen komen er kleinere praktijken, minder werkuren en dus ook minder salaris. En dat is wat de heren willen voorkomen."

Marc Bonten

derree
RIK
STA
Zoals zo
gint en ei
toemruch
gingin, di
ember '8
minister I
op de tam
informatie
Evenwel,
structuur
zoek aanbe
er al spra
nemens
Limburg i
tiewetensc
mogelijk
mers, om
aan en z
versiteit
para-univ
vlak van
op te r
mens-cot
taal- en
matige in
tuut best
land werd
daan, alth
dere rapp
gewezen
aan een
zoeksinsp
nog niet v
de de mi
toe te ha
zocht voo
de instell
groep, di
gaan onde
burg wens
Later kon
zien. De
groepje le
En zo ges
inderdaad
Cognitiev
niet twee
jaar later
minister v
er is beho
mulering
terrein v
de term
werd met
ja, het is

deren wilde wel een researchinstituut

RIKS NA VEEL TOUWTREKKEN VAN START

"Dat gaat over Venlo, absoluut. Wij zijn hier flink verneukt, dat kan je wel zeggen". Aan het woord is een journalist van het in Venlo gevestigde Dagblad voor Noord-Limburg, bij wie ik tijdens een toevallige ontmoeting de vraag opwerp wat het hoofd van de internationale Shellresearch, dr. ir. Harrie Beckers, nou wel bedoeld kan hebben met bepaalde uitingen. In een interview met De Limburger had Beckers verklaard samen met gouverneur Kremers "de boel verneukt" te hebben om het Riks, het Research instituut voor kennissystemen, naar Maastricht te krijgen. Beckers wilde niet ingaan op de ins en outs van zijn escapades met Kremers, want anders zou het nooit meer een tweede keer lukken. Een groot raadsel dus. Maar mijn zegsman kende geen twijfel: het ging om Venlo. Naderhand nogmaals het bewuste interview erbij gehaald, waaruit bleek dat mijn geheugen me iets in de steek had gelaten: Beckers sprak niet zozeer over Maastricht als wel over Limburg. Het ging erom dat het instituut naar deze provincie was gehaald terwijl in de universitaire wereld eerder aan Leiden of Utrecht gedacht werd. En ook Amsterdam, Twente, Nijmegen en Eindhoven, ja wie niet, waren in de race. Niettemin, ook al sloeg Beckers opmerking dan niet op Venlo, verneukt door de gouverneur voelt men zich daar zeker; nog steeds. Ook daar had men graag het Riks gezien. Het lijkt er dus op dat het nieuwe instituut, dat begin volgend jaar de poorten zal openen, al voor zijn geboorte een spoor van frustraties door het land heeft getrokken. Wat is dat voor een instituut, en vooral: hoe is het uiteindelijk toch in de Tongersestraat beland?

Zoals zoveel in Zuid-Limburg begint en eindigt het verhaal met de voornamelijk door de koningin, dr. Sjeng Kremers. In november '83 schreef hij een brief aan minister Deetman, waarin hij wees op de tamelijk sterke positie van de informatietechnologie in de regio. Evenwel, versterking van de infrastructuur op dat gebied zou toch ook aanbeveling verdienen. Nu was er al sprake van ontluikende voorname aan de Rijksuniversiteit Limburg in de richting van informatiewetenschappen. Zou het niet mogelijk zijn, suggereerde Kremers, om twee vliegen in een klap te slaan en zowel de regio als de universiteit te stimuleren door een para-universitair instituut op het vlak van de cognitieve informatica op te richten? Het vakgebied (mens-computer communicatie; taal- en spraaktechnologie; kunstmatige intelligentie) kon zo'n instituut best gebruiken, want in Nederland werd er nog niet zoveel aan gedaan, althans niet uitputtend. Eerdere rapporten hadden er ook al op gewezen dat er behoefte bestond aan een gecoördineerde onderzoeksinspanning, maar daar kwam nog niet veel van terecht. Nou hoefde de minister niet ogenblikkelijk toe te happen. Nee, Kremers verzocht voorlopig alleen nog maar om de instelling van een kleine werkgroep, die in twee maanden zou gaan onderzoeken of plaatsing van een dergelijk instituut in Zuid-Limburg wenselijk en haalbaar zou zijn. Later konden ze dan wel verder zien. De namen voor het werkgroepje leverde hij er vast bij.

En zo geschiedde. In juni 1984 ging inderdaad een ad hoc commissie Cognitieve Informatica van start die niet twee maanden, maar een vol jaar later haar eindrapport aan de minister voorlegde. Conclusies: ja, er is behoefte in Nederland aan stimulering van het onderzoek op het terrein van de kennistechnologie (de term cognitieve informatica werd meteen overboord gegooid); ja, het is verantwoord om een re-

Prof. P.J.V. Drazan; uiterst tevreden (foto Franco Gori).

searchinstituut voor kennissystemen in de nabijheid van de Rijksuniversiteit Limburg te vestigen. Gezien de aard van reeds elders bestaande onderzoekskernen zou dit instituut zich moeten richten op toe-

gepast en toepassingsgericht onderzoek naar kennissystemen die te gebruiken zijn door personen zonder specialistische kennis van informatietechnologie. Daar zat nog een gat in de markt.

Limburg

Inderdaad, er werd in Nederland al iets aan fundamenteel onderzoek gedaan, en er was dus behoefte aan toegepaste research. Maar waarom iets dergelijks in vredesnaam in Limburg? Dat vroeg menigeen zich af die kennis nam van de opdracht, en later van het rapport van de commissie. De bestaande onderzoekskernen zaten elders: nog afgezien van gespecialiseerde instituten als het Max Planckinstituut in Nijmegen was men er in Amsterdam aan beide universiteiten mee bezig, terwijl bijvoorbeeld de Nijmeegse universiteit wordt omschreven als een belangrijk onderzoekcentrum. En ook bij andere instellingen waren wel mensen doende op dit terrein. Die konden een versterking met een para-universitair instituut best gebruiken. En werden niet onder andere cognitieve psychologie en linguïstiek als basisdisciplines voor het vakgebied omschreven? Op die terreinen had en heeft de RL maar bitter weinig te bieden. De commissie heeft dergelijke vragen weliswaar niet volledig omzeild, maar van een doorwrochte beantwoording kan evenmin gesproken worden. Een passage uit het rapport: "In beginsel komen meerdere plaatsen in Nederland voor vestiging in aanmerking. Gezien haar opdracht en het gewicht dat zij toekent aan de initiatiefrol van de Provincie Limburg heeft de commissie zich beperkt tot oordeelsvorming over een eventuele vestiging in de regio Limburg". Exit alle buiten-Limburgse varianten; daar werd gewoon niet meer over nagedacht. Kremers' tactiek bleek vruchten af te werpen: je vraagt om een commissie met een

de schaarste aan talent op informaticagebied niet verder te versnipperen en zeker niet van te voren een regio aan te wijzen voor een toekomstig instituut, mochten niet baten.

Venlo

Limburg moest het zijn, en Limburg zou het wezen. Maar waar in Limburg? Over die vraag ontspon zich nog een tamelijk onoverkwijk provinciaal debatje, want er was meer dan één kaper op de kust. Kremers had dan wel in zijn brief aan de minister gesproken over Zuid-Limburg, de minister had die nadere territoriale aanduiding niet overgenomen in zijn opdracht aan de commissie. Daarin was slechts sprake van de gehele provincie Limburg. En dat er een connectie met de Rijksuniversiteit was voorzien wilde natuurlijk nog niet zeggen dat zo'n instituut meteen maar naast de deur moest komen, ook al repte de commissie van "in de nabijheid van de RL". Er waren immers nog andere participanten, zoals de Open universiteit in Heerlen. En daarnaast blies ook de industrie een stevig deuntje mee. De commissie had voldoende ondersteuning van het initiatief door het bedrijfsleven als levensvoorwaarde gekenschetst. Toekomstige opdrachten zouden voor een belangrijk deel uit die sfeer moeten komen. Een aantal landelijke en regionale groten toonde belangstelling: Shell, DSM, Océ van der Grinten. Foer eenmaal de commissie een positief advies had uitgebracht over vestiging in Limburg nam Océ haar kans waar en bepleitte vestiging in haar directe omgeving: Venlo. Er ging eind '85 een brief van die strekking naar de minister, en begin '86 wist Océ de Kamer van koophandel voor Noord-Limburg, het gemeentebestuur van Venlo en een twintigtal bedrijven in de high-tech sector tot steun aan haar actie te bewegen. Onder deze bedrijven bevond zich Volvo Car. De Kamer van koophandel coördineerde de Noord-Limburgse lobby en stelde een uitgewerkt plan op, waarin het in Venlo te vestigen Riks zich verzekerd kon weten van een opdrachtenpakket vanuit het bedrijfsleven van een miljoen per jaar gedurende vijf jaar. Daarnaast leverde de Kamer zelf ook een jaarlijkse bijdrage van een ton, terwijl de gemeente voor 2,5 miljoen investeerde in de huisvesting. Niet onaantrekkelijk, dacht men in Venlo, temeer daar op dat moment de Maastrichtse variant een dergelijke solide financiële onderbouwing nog ontbeerde. Het enige verschil: waar Venlo niet, maar Maastricht wel over kon beschikken was drie miljoen aan PNL-geld, dat immers alleen voor Zuid-Limburg inzetbaar is. Andere bijdragen, zowel van de RL als de Open universiteit, waren nog niet definitief toegezegd, evenmin als gegarandeerde opdrachten van de kant van de industrie.

Nare smaak

Maar, zo ondervond Venlo al snel, er waren andere krachten aan het werk. Eind maart 1986 viel het besluit tot vestiging in Maastricht. De Noord-Limburgers verdachten gouverneur Kremers ervan Maastricht te hebben voorgetrokken, hetgeen Kremers ontkende ("Ik heb Venlo bespreekbaar willen maken") onder verwijzing naar de voorkeur van het departement voor Maastricht. Minister Deetman liet echter een maand later aan het Dagblad voor Noord-Limburg weten dat niet hij, maar Kremers de optie Venlo had afgewezen. Onenigheid dus, waarvan men nu in Venlo meent te weten dat de minister er een nare smaak van in de mond heeft overgehouden. Een nader onderzoek van

Vervolg van pag. 7

TNO naar het draagvlak van het Riks in de regio werd door Venlo als laatste strohalm aangegrepen, maar ook dat mocht niet meer baten. Deetman bleef bij zijn oorspronkelijke besluit: Maastricht. Een van de mensen die van begin af aan dicht bij het vuur hebben gezeten is mr. H. Oppenhuis de Jong, adjunctgriffier van de Limburgse Provinciale Staten. Hij geeft volmondig toe dat de provincie het Venlose initiatief "niet al te plezierig" vond. Om te beginnen had men bij de provincie de stellige overtuiging dat het departement weinig anders kon doen dan een nieuw instituut bij een universiteit te plaatsen. Dit vooral vanwege de sterke oppositie van andere universiteiten, die allemaal wel een onderzoekszwaartepunt voor informatica en kunstmatige intelligentie bij zich in de buurt wilden hebben. Vestiging in Limburg was vanuit die optiek al tamelijk absurd, en vestiging zomaar ergens in die provincie, los van een universiteit, zou door de andere instellingen nooit geaccepteerd zijn. Een tweede pluspunt van Maastricht, zegt Oppenhuis de Jong, is de internationale ligging.

"In een ruime straal om de stad liggen wel negen universiteiten. Vooral in België (Leuven, Brussel, Gent) is men ver met de artificiële intelligentie-research. Een instituut als het Riks zal het toch moeten hebben van zijn internationale banden, zowel wat de werving van onderzoekers betreft als de marketing van de producten. De Nederlandse markt heeft op dat punt te weinig te bieden. En dan is er een derde element in de afweging geweest. Kijk, in Venlo dreigde toch een beetje het gevaar dat het Riks daar een soort Océ-instituut was geworden. Dat wilden we vermijden".

Liefde

Tilt Oppenhuis de Jong dan niet zwaar aan de concrete financiële toezeggingen van onder andere Océ? Die golden uitsluitend voor de Venlose variant, en op dit moment zijn die volledig weggefallen. Océ heeft verklaard niet meer te zitten springen om een Maastrichts Riks, en de industrie in de Zuid-Limburgse regio neemt tot nu toe een afwachthouding aan. Oppenhuis de Jong: "Nee, dat is het punt niet. Belangstelling is er wel, maar je kunt niet verwachten dat het bedrijfsleven zich committeert zolang het Riks nog nauwelijks bestaat. Dat moet eerst opgebouwd worden, zodat men ziet wat voor producten het kan leveren. Op dat moment komt de industrie pas in zicht. En wat de toezeggingen uit Noord-Limburgse regio aan gaat: als de liefde zo groot is dat men voor een nog niet bestaand instituut al een miljoen per jaar wil bijdragen, ongezien als het ware, dan kan ik mij niet voorstellen dat die liefde helemaal bekoelt als ze een half uurtje verder moeten, zeker niet als dan duidelijk is wat een goed functionerend Riks kan bieden".

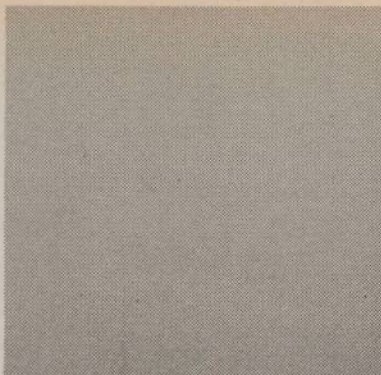
Maar bij Océ is men minder enthousiast. De directeur van de Research en Development-afdeling van het bedrijf, dat zich vooral beweegt in de markt van de kantoor-automatisering, ir. J. Eenshuistra: "Misschien is Océ wel verloren voor het Riks, dat zou best kunnen. Waar wij op aanstuurden was een instituut in de buurt, dat vinden we essentieel. Wij hebben al lang contacten met Nijmegen, met prof. Kempen (drijvende kracht achter de oprichting van het Riks, nu directeur van het Nijmeegs Instituut voor Cognitie-onderzoek en Informatietechnologie, NICI, wb), ook wel met andere instituten, en zelf beschikken we natuurlijk over een grote R&D afdeling van zo'n 950

man. Het NICI doet fundamentele research, en daarom is het ook niet zo erg dat dat voor ons wat verder weg zit. Wetenschappelijk gezien is afstand op dit terrein geen kritische factor. Dat is het echter wel als het gaat om toegepast onderzoek. Daarvoor is de factor afstand wel kritisch; je moet voeling kunnen houden, bij elkaar binnen kunnen lopen. Wij vinden het zelf al lastig als bij ons mensen in verschillende gebouwen aan een project werken. Het Riks zal zich dus naar mijn mening op de eigen regio moeten richten bij het praktisch onderzoek. Voor ons is de aantrekkelijkheid wel weggefallen, en behoefte om te switchen van Nijmegen naar Maastricht hebben we ook niet. Maar misschien, als ze daar heel nieuwe dingen gaan doen, bijzondere specialismen gaan ontwikkelen, misschien wordt het dan toch wel weer interessant. Ik heb begrepen dat binnenkort de nieuwe directeur, meneer Drazan, komt praten, dus we zullen zien".

Afstand

Per 1 oktober is hij benoemd, prof. P.J.V. Drazan. Hij is 52 jaar, Tsjech van origine maar al twintig jaar in Engeland werkzaam. Hij heeft wel meer klusjes aan de hand gehad die leken op wat hij nu moet doen: het opbouwen van een onderzoeksinstituut. Zo was hij de laatste jaren directeur (en oprichter) van een Automation and Robotics Centre aan de universiteit van Wales, in Cardiff. Drazan toont zich een stuk luchthartiger over het probleem van de geografische afstanden in dit land dan de woordvoerder van Océ. In de afgelopen maanden is hij al benaderd door allerlei bedrijven, ook buitenlandse. Daaronder bijvoorbeeld de Artificial Intelligence researchgroep van Olivetti, die zowel in Italië als in Californië is gevestigd. Kortom, je moet wel wat meer reizen en plannen, maar afstand, zelfs in Europa, hoeft geen probleem te zijn in het contact tussen onderzoekers en opdrachtgevers. Dat er slechts een smalle basis voor iets als een Riks in Maastricht zou bestaan, zoals de Noord-Limburgse lobby beweert, wil er bij hem ook niet in. Industrie moet gewoon benaderd worden, ook al zit die wat verder weg. En op wetenschappelijk terrein klopt het wel dat aan de RL geen cognitieve psychologie, geen taal- en spraaktechnologie en wat al niet meer wordt bedreven, maar dat is geen ramp. Er zal worden samengewerkt met het NICI, zoals de minister uitdrukkelijk wenst, en met Eindhoven. Aken (Drazan: "Ik ben al benaderd") en verder heeft de RL zelf ook wel wat in huis. Op medisch gebied is bijvoorbeeld prof. Hasman bezig met expertsystemen voor artsen, en er zijn veel meer toepassingsgebieden. Dan is er inmiddels bij de faculteit der algemene wetenschappen een basisvoorziening informatica van start gegaan. Bij de economische en de juridische faculteiten ziet Drazan eveneens mogelijkheden. Verder is er het educatieve terrein: computerondersteund onderwijs. Bovendien moet de Open universiteit niet vergeten worden. Daar is capaciteit opgebouwd in de technische wetenschappen en de wiskunde.

Drazan borrelt over van ideeën over mogelijke onderzoeklijnen, maar wil zich op dit moment nog nergens op vast leggen. Een deel hangt immers af van de wetenschappelijke staf die hij weet binnen te halen. Van de RL en de OU krijgt hij elk vier formatieplaatsen, naast de materiële ondersteuning, en binnenkort zal er dus geworven moeten worden.

Ondertussen is hij uiterst tevreden over de constructie die voor het Riks is bedacht. Vooral de zeer losse band met de universiteit bevalt hem. In Wales had hij meer dan hem lief was te maken met een onvoorspelbare universitaire bureaucratie en even onvoorspelbare geldstromen. Het was dan ook met name de relatieve zelfstandigheid van het Riks die hem deed besluiten de overstap te maken. Of de universiteit hem in die opvatting zal volgen is maar de vraag. De universiteitsraad staat erop dat projecten van RL-medewerkers bij het Riks eerst facultair worden goedgekeurd: men wil dus enige invloed.

Erg groot is de bijdrage van de RL aan het Riks verder niet te noemen. Twee verdiepingen in het pand aan de Tongersestraat worden voor vijf jaar ter beschikking gesteld, en ook de verbouwingsinrichtingskosten worden tot een maximum van zes ton betaald. Verder krijgt het Riks een geavanceerde Explorer-computer met Lisp-programmatuur van de firma Sperry, die door dit bedrijf aan de universiteit gratis was aangeboden met als eindbestemming: het Riks. De universiteit maakt daar wat goede sier mee door net te doen of dit een onderdeel is van haar gehele bijdrage aan het instituut. Dat klinkt wat kruidenier-achtig, maar blijkens recente briefwisseling blijft het daar niet bij. Zolang het Riks nog niet operationeel zou zijn parkeerde Sperry de computer bij de vakgroep medische informatica en statistiek. Het onderhoud daarvan werd door de firma Unisys verricht, die uiteraard haar facturen aan de RL zond. Wat blijkt nu? De rekening werd door rector Bonke gewoon doorgestuurd naar het bestuur van de stichting Riks. Die was hier niet erg over te spreken; uiteindelijk heeft het instituut nog geen seconde met de machine gewerkt. De facturen zijn dus "in originali" teruggezonden naar Bonke. Zo onbegrijpelijk is het dus niet dat directeur Drazan enige afstand tot universitaire kleingeestigheid warm verwelkomt.

Wammes Bos

De rector ergert zich

Waarom heeft rector magnificus Bonke zich dit jaar het meest geërgerd? "Dat is in één woord gezegd: Observant", antwoordt hij zonder aarzelen. Daar waren we al bang voor na alle verhalen over zijn moeizame herbenoeming. Maar toch zit daar de pijn niet, verzekert hij: "Het gaat niet om de berichtgeving over mijn herbenoeming, ook al was ik daar niet op de punten even gelukkig mee. Het gaat mij er om dat een aantal malen zaken in het blad verschenen zijn waarvan je als journalist moest aanvoelen dat ze schadelijk zijn voor de universiteit. Jullie heten nu informatie- en opinieblad van de universiteit te zijn, maar eigenlijk zou er moeten staan: informatie- en opinieblad betaald door de universiteit. Dat zou juist zijn".

De rector noemt voorbeelden: het noemen van de namen van de vier kandidaten voor het voorzitterschap van het College van Bestuur, de berichtgeving over nieuwbouw op Randwyck en de bouw van een sportterrein in samenwerking met de gemeente. "Dat waren gevoelige zaken waarin het college heel voorzichtig heeft moeten manoeuvreren om een zo goed mogelijk oplossing te vinden. Als je op zo'n moment een bericht in de krant maakt, kan dat heel schadelijk zijn voor de instelling. Soms heb ik de indruk dat jullie alleen maar interessant vinden als er bloed aan de paal zit, maar jullie kijken dan niet waar die paal staat of bij welk die hoort".

Maar dat betekent niet dat de rector Observant wil vervangen door een mededelingenblad: "Het lijkt me volstrekt niet interessant een blad te hebben dat zonder journalistieke vrijheid gemaakt wordt".

We moeten onze journalistieke vrijheid alleen beter gebruiken, vindt Bonke: "Ik ben geneigd heel open te zijn met jullie om te gaan, maar daarmee ben ik mezelf een paar keer tegengekomen. Dan denk ik eens: dat had je als journalist toch moeten aanvoelen dat zo iets niet in het belang van de instelling is. Er bestaat een spanningsveld tussen jullie en ons belang. Je hoeft niet te schrijven hoe goed alles is wat van het College van Bestuur komt, maar je hoeft aan de andere kant ook geen hindernis te zijn voor ons werk". (Opgetekend door Jacques Herraets)

Student twee ergert zich

"Ik ben altijd erg gelukkig als ik weer thuis ben", verzucht Jan Wassenberg, derdejaars rechtenstudent. Hij uit zijn ongenoegen over het onverantwoordelijke rijgedrag van de Maastrichtse buschauffeurs.

"En dat terwijl menige bus rijdt met het predicaat Maastricht in '86 de meest verkeersveilige stad van Nederland was. Ik verplaats mij per fiets en passeer tweemaal daags verkeersknooppunt 'Emmaplein', waar de chauffeurs mij regelmatig van de sokken dreigen te rijden of mij met hun claxon van mijn fiets blazen".

Voorafgaande irritatie vormt echter een peuleschild bij vergelijking met Jans ware ergernis: "dat mensen niet moe worden van het gezeur over bezuinigingen, zich voortdurend laten voorschrijven in hoeverre ze na mogen denken over eventuele alternatieven voor het door de regering gevoerde beleid, en het simplistische vinden wanneer veel fundamentele kwesties aan de orde worden gesteld zoals de waanzin van de enorme uitgaven voor met name de wapenings. Als je vindt dat Deetmans stelsel niet door mag gaan, wordt gezegd dat bezuinigingen nu eenmaal noodzakelijk zijn. Wanneer ik mij opwind over de bezuiniging in de bejaardenzorg, wordt er geroepen dat de zwakzinnigen nog maar twee Mora-snacks per week mogen consumeren. Mensen laten zich steeds meer leiden door de marges die de agenda van het kabinet, en het kasboek van de rekenkamer hen bieden. Op het moment dat je weigert binnen de marges te blijven, worden de beleidsmakers je laten, wordt je bekeken als een simplist die uit een andere tijd komt. Er staan voortdurend groepen tegenover elkaar. De beleidsmakers spelen daarop in".

En nu we toch over ergernis bezig zijn: "Mensen worden tegenwoordig niet meer kwaad". Een gebeurtenis als het besluit van Nederland om kruisraketten te plaatsen op basis van onjuiste informatie omtrent het aantal raketten op Russisch grondgebied of het feit dat Deetman reeds jaren op de hoogte was van de problemen die zouden ontstaan bij invoering van het studiefinancieringsstelsel, ziet Jan als voorbeelden van de manier waarop "de politiek ons brave burgers misleidt". Maar de burgers blijven braaf. "Mensen zouden zo kwaad moeten worden dat de minister die zaak fleest gedwongen wordt op te stappen. Het wordt echter eerder omgekeerd; mensen gaan zich machteloos voelen. Ik ben verder best wel een tevreden mens. Wat mij hooguit zal ergeren is, dat mensen die dit lezen misschien al te snel de conclusie zullen trekken dat ik gewoon een oude kankerpit ben".

(Opgetekend door Nicole van der Maas)

Medis 3e ge

ON IN

De sor... trekking... medisch... eretaris... missie... spoker... de werv... hij wel... plichtin... '89... volgens... uit ree... plaatse... alle me... steld of... stroom... totale a... plaatse... onder... voorts... geldstr... promov... den aar... daarbij... kers die... diegeve... mina F... Met na... laatste... fel. In... RL en t... waar de... dan d... derzoek... rekend... vullen... ting, n... leidsafs... Daar w... de le... ministe... voor ai... univers... subsid... Wersch... als dat... "Als w... moeten... drastisc... kunnen... te ond... anderh... zou rar... de beg... ten kri... het zo... beleids... zullen v... perspect... immers... tijde va... gen ve... Congre... Gerela... die na... blijven... aio's a... voorsp... verschi... derde... kranter... telt de... assisten... voor h...

Medische faculteit wil 50 aio-plaatsen bezetten uit 2e en 3e geldstroom

ONDERWIJS SLUIT NIET AAN BIJ INDIVIDUELE BEHOEFTE

In 1989 moeten er, volgens beleidsafspraken tussen het ministerie van O&W en de RL, aan deze universiteit ongeveer 250 aio's werken. De Faculteit der Geneeskunde dient ruim de helft -128 plaatsen- voor haar rekening te nemen. In het beleidsplan van die faculteit heet dat een 'vrijwel onmogelijke opgave', die wellicht zelfs 'onhaalbaar' zal blijken. Onder de aio's die de faculteit inmiddels wel al geworven heeft, klinken kritische geluiden over de begeleiding. De bonte schakering van de aio-groep bemoeilijkt het samenstellen van een afgestemd onderwijspalet.

De sombere beleidsvisie met betrekking tot de aio-werving aan de medische faculteit wordt door de secretaris van de wetenschapscommissie, Ben van Wersch, tegengesproken. "Het gaat zelfs goed met de werving", zegt hij. Daarbij gaat hij wel uit van een inspanningsverplichting van slechts 78 nieuwe aio's in '89. De resterende 50 kunnen volgens hem worden gerecruteerd uit reeds bestaande onderzoeksplaatsen. Vanaf 1 januari '87 heten alle medewerkers die zijn aangesteld op kosten van ZWO (2e geldstroom) aio en tellen ze mee in het totale aio-bestand. Zo worden al 17 plaatsen opgevuld. Gerichte actie onder de vakgroepen moet er voorts toe leiden dat ruim dertig 3e-geldstroom onderzoekers (mits ze promoveren) voortaan als aio worden aangemerkt. Van Wersch denkt daarbij vooral aan medewerkers die betaald worden door subsidiegevers als het Koninklijk Wilhelmina Fonds of de Hartstichting. Met name over de status van deze laatste categorie bestaat enige twijfel. In het bilateraal overleg tussen RL en ministerie van O&W is weliswaar de mondelinge toezegging gedaan dat 2e- en 3e-geldstroom onderzoekers in de beginfase meegeteld mogen worden bij het vervullen van de inspanningsverplichting, maar in de uiteindelijke beleidsafspraken komt dit niet terug. Daar wordt uitsluitend gerept van de 1e geldstroom. Vraag is of het ministerie na '89 bereid zal zijn om voor aio's te betalen, voor wie de universiteit ook al via een andere subsidiegever geld ontvangt. Van Wersch voorziet grote problemen als dat niet het geval blijkt. "Als we echt allemaal nieuwe aio's moeten werven, zal de wp-formatie drastisch moeten dalen, anders kunnen we dat niet bekostigen. Per fe onderzoek zou er dan ongeveer anderhalve aio werkzaam zijn. Dat zou rampzalig zijn, met name voor de begeleiding die die mensen moeten krijgen. Maar ik verwacht dat het zo'n vaart niet loopt en dat de beleidsafspraken met het ministerie zullen worden bijgesteld. Het groei-perspectief van de universiteit lijkt immers lager uit te komen dan ten tijde van die eerste onderhandelingen verwacht kon worden."

Congresbezoek

Gerelateerd aan de 78 aio-plaatsen die na Van Wersch aftreksom overblijven, verloopt de werving van aio's aan de medische faculteit voorspoedig. Aanstaaende zaterdag verschijnen de advertenties voor de derde 'tranche' (14 plaatsen) in de kranten. Als die plaatsen bezet zijn, telt de faculteit zo'n vijftig nieuwe assistenten. Resteren nog twee jaar voor het werven van de laatste 28.

Van links naar rechts Raymond Smeets, Madelon Peters en Frank Kubben (foto Franco Gori)

De reeds aangestelde aio's kregen afgelopen maandag het concept-onderwijsprogramma gepresenteerd. Een planningsgroep rondom aio-coördinator Jos op 't Root heeft vanaf oktober gesleuteld aan dit pakket, dat veel ontleent aan de hoi-o-cursus waarmee de faculteit volgens zijn zeggen in de afgelopen twee jaar goede ervaring heeft opgedaan. Het aanbod omvat een bibliotheektraining, een cursus presenteren (refereren en schrijven), een onderdeel kritisch lezen en de wat grotere blokken wetenschapsleer en statistiek. Eén cursus, Engelstalig schrijven (verzorgd door de Hogere Vertalersopleiding), ging al in november van start. De overige onderdelen zullen eind januari beginnen en gemiddeld een dag per week in beslag nemen. Voor sommige aio's komt het allemaal wat laat, aangezien ze al geruime tijd met hun onderzoek bezig zijn. Zoals Madelon Peters, die vanaf april bij de vakgroep medische psychologie werkt. Toch heeft ze het onderwijs tot dusver niet echt gemist. Haar individuele begeleiding vindt ze heel goed en haar vooropleiding (psychofysiologie) was al gericht op het doen van onderzoek. Wel had ze graag externe cursussen gevolgd. Het 'opleidings- en begeleidingsplan', dat iedere aio bij de aanstelling moet tekenen, was in haar geval een vrijwel blanco papier, met daarop als enige aantekening dat ze congressen zou kunnen bezoeken mits daar geld voor zou zijn.

Madelon Peters: "Toen ik daadwerkelijk een keer naar een congres wilde stuitte dat echt op verschrikkelijk veel weerstand en was er natuurlijk geen geld. Later wilde ik bij de DIV een cursus Wordperfect volgen, wat vijftig gulden kost. Ik heb twee weken moeten vechten voor ik dat geld kreeg. Wetenschappelijke assistenten hebben vaak veel meer mogelijkheden om cursussen te volgen dan aio's, terwijl wij er recht op hebben." Het onderwijsprogramma, zoals dat onlangs aan de aio's werd gepresenteerd, bevat voor Madelon Peters veel dubbures. "Het is vooral gericht op mensen die in Maastricht geneeskunde hebben gestudeerd, terwijl dat slechts een minderheid van de aio-groep vormt. Ik heb altijd begrepen dat er eerst een inventarisatie zou plaatsvinden om te peilen waaraan de aio's behoefte hebben. Afgelopen maandag bleek er een kant en klaar plan te liggen. Voor mij is dat vaak een hernieuwde kennismaking, terwijl diepgaande kennispresentatie, waaraan ik wel behoefte heb, ontbreekt. Tegen de tijd dat het programma voor het 2e en 3e jaar op papier staat, heb ik mijn onderzoek waarschijnlijk zo'n beetje afgerond. Dus voor mij komt alles te laat."

Haken en ogen

Het verhaal van Madelon Peters staat niet op zichzelf. Ook twee andere aio's, Raymond Smeets (neu-

rologie) en Frank Kubben (interne geneeskunde), stellen dat het geplande onderwijs onvoldoende aansluit bij de individuele behoeftes van de aio's. Ze hebben allebei naast hun studie geneeskunde in Maastricht al een studie elders in het land achter de rug. Beiden zijn bovendien student-assistent geweest.

Frank Kubben: "In mijn aanstellingscontract staat dat ik een proef-dierencursus moet volgen, terwijl ik tijdens mijn studie allang met proef-dieren gewerkt heb. Als ik dan vraag wanneer die cursus wordt gegeven, weet niemand het antwoord. Daar kan ik dus niet op wachten. Op de tweede dag van mijn aanstelling hier heb ik al met proefdieren gewerkt."

Raymond Smeets vertegenwoordigt de aio's in de planningsgroep die het onderwijsprogramma heeft opgesteld. Toch heeft ook hij kritiek.

"Bij mijn aanstelling werd me een opleiding tot onderzoeker voorgespiegeld, waarvan je iets kunt verwachten. Daar blijken in de praktijk nogal wat haken en ogen aan

veel meer een eenheid. Toen we dit programma opstelden dachten we bovendien dat er nogal wat Maastrichtse studenten bij zouden zijn, en van hun wensen hadden we wel een redelijke indruk. Maar achteraf blijken toch veel mensen van buiten te komen. Aan de andere kant vind ik dat het onderwijs algemeen vormend moet zijn. We willen mensen tot all-round onderzoeker opleiden, dus het aanbod moet niet alleen zijn afgestemd op het individuele onderzoeksterrein. Maar we zullen in de toekomst wel wat meer mogelijkheden inbouwen om specifieke cursussen te volgen, ook in samenwerking met gezondheidswetenschappen. Als we wat verder zijn met de uitbouw van het programma kunnen mensen misschien bij het tweede jaar aansluiten, al naar gelang de individuele behoefte. Het is wel de bedoeling dat we een zo groot mogelijk vrijheids-scheppen, maar er zit een zekere begrenzing in. Als uiteindelijk blijkt dat het aio-onderwijs niet onder een noemer te brengen valt, moeten we naar alternatieven zoeken."

In januari komen in Rotterdam vertegenwoordigers van alle medische faculteiten tezamen voor een eerste overleg over allerlei aspecten van het aio-schap. Een eventuele samenwerking bij het opstellen of uitwisselen van onderwijsprogramma's staat op de agenda. Zo'n samenwerking zou het onderwijsveld voor de aio's aanzienlijk kunnen verbreden. Frank Kubben ziet wel heil in een opzet waarbij de universiteit een vrij beperkt algemeen cursorisch gedeelte aanbiedt en de aio daarnaast de mogelijkheid heeft om naar eigen goeddunken een aantal cursussen te volgen.

"Dat verplicht de cursusgever om een fatsoenlijk product af te leveren, omdat anders de mensen weg blijven. Ik denk dan bijvoorbeeld ook aan de universiteiten van Aken, Luik en Hasselt. Er wordt altijd wel gepraat over internationale samenwerking. Wat is er dan eenvoudiger dan op dit punt iets te creëren. En als daarvoor te weinig geld is kun je ook denken aan samenwerking met het bedrijfsleven."

Veel aio-pijn over de kwaliteit van hun opleiding lijkt met een extra financiële injectie genezen te kunnen worden. Met name de aio's van voor de tweefasestructuur claimen dat ze hetzelfde werk doen als de vroegere wetenschappelijk assistent met alleen minder salaris, minder geld voor boeken en ironisch genoeg nog minder kans om zich te scholen. Ze hebben geen zin om "in de schoolbanken" te gaan zitten voor cursussen die ze niet bruikbaar vinden en waarmee kostbare onderzoekstijd verloren gaat. Raymond Smeets: "Er zijn tussen aio's enorme niveau-verschillen. Er worden cursussen georganiseerd, waarbij je van tevoren weet dat het voor een aantal mensen een hernieuwde kennismaking is. Opleiding, leeftijd en ervaring, het telt allemaal niet, terwijl hier juist de mogelijkheid ligt om middels de salariering een differentiatie aan te brengen."

Jos op 't Root deelt de wrevel over het ontbreken van een gedifferentieerde beloning. De kritiek op het onderwijsprogramma zal volgens hem na verloop van tijd afzakken. Enerzijds omdat het eerste concept na de praktijkervaring wordt bijgesteld, anderzijds omdat de aio-groep in de toekomst waarschijnlijk een wat uniformer karakter krijgt. Het reservoirstudenten "oude stijl" zal immers over niet al te lange tijd zijn uitgeput.

"De mensen worden wat jonger en hebben meer structuur nodig. En bovendien denken een heleboel aio's wel dat ze het allemaal niet nodig hebben, maar dat valt vaak reuze tegen."

Emely Nobis

Fatsoenlijk

Aio-coördinator Jos op 't Root erkent dat op het onderwijsprogramma een en ander valt af te dingen. "Laat ik vooropstellen dat het een vrij basaal programma is. Natuurlijk moet je het aanpassen aan het niveau van de aio's, maar dat is nogal problematisch, omdat ze druppelsgewijs binnenkomen en zo'n verschillende achtergrond hebben. Hoi-o's vormden op die punten

Voorzitter HBO-raad wil beleid afstemmen op maatschappelijke veranderingen

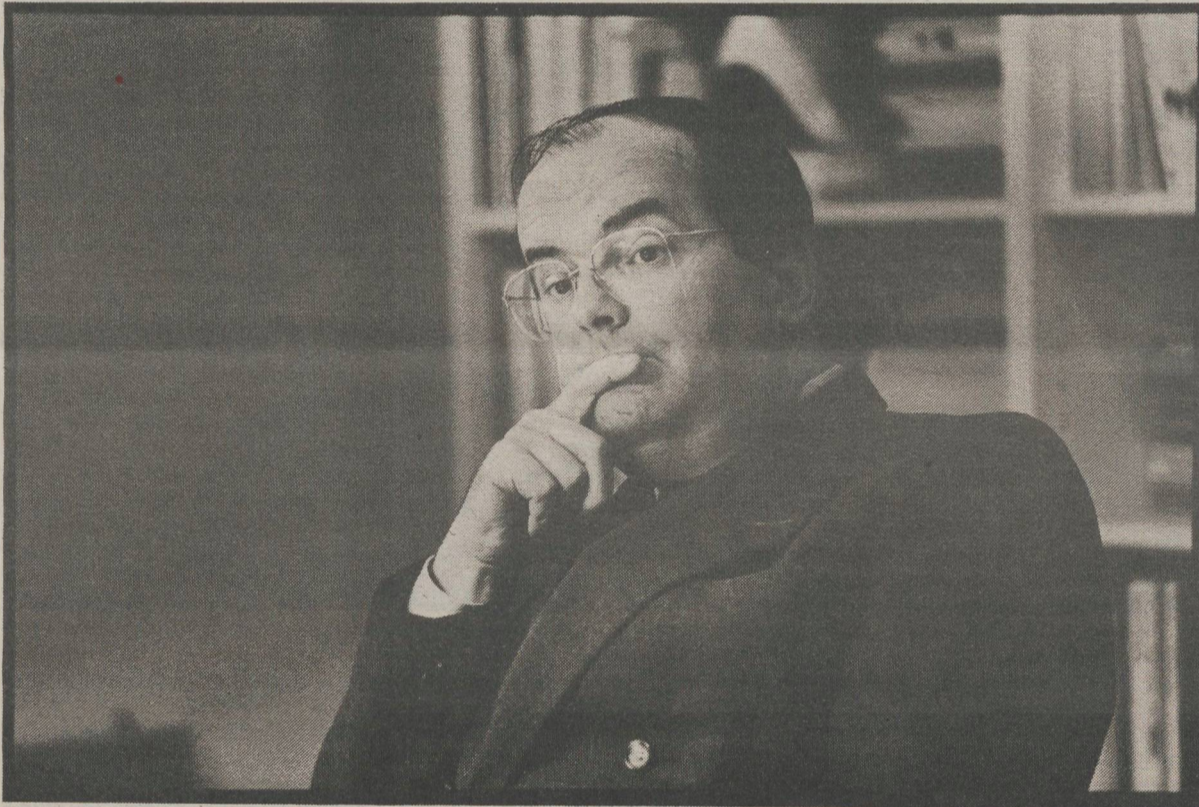
"WE ZIJN NIET MET EEN KRIMPOPERATIE BEZIG"

De Nederlandse universiteiten zijn het zelden eens als hun belangen in het geding zijn. Dat bleek de afgelopen weken weer eens, toen de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) niet in staat was met een gemeenschappelijk oordeel over de 'zesjarenmaatregel' te komen. Het Hoger Beroepsonderwijs spreekt al enkele jaren wel met één stem, althans, in het overleg met het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen: die van drs. J.K. Gevers, voorzitter van de HBO-Raad. Wat vindt hij nu eigenlijk van de inschrijvingsduur- en collegegeldproblematiek? En: is het HBO wel zo eensgezind als het lijkt?

Recente aanvaringen tussen Gevers en HBO-bestuurders in den lande zouden er op kunnen wijzen dat die eensgezindheid bedrieglijk is. Tijdens de grote landelijke studentendemonstratie in Amsterdam eerder deze maand, distancieerde dr. M. Andriessen, vorig jaar nog lid van het College van Bestuur van de RUG en nu bestuursvoorzitter van de Hogeschool van Amsterdam, zich van Gevers' inschikkelijke opstelling ten opzichte van de 'zesjarenmaatregel.' Vrij vertaald kwam die opstelling op neer dat zes jaar studietijd genoeg is en dat de noodzaak voor HBO'ers te kunnen doormoeten naar de universiteit amper bestaat, omdat het HBO gelijkwaardige opleidingen biedt. "Meneer Gevers", zei Andriessen, "u bent te zwaar om op de schoot van Deetman te gaan zitten." Die opmerking mag dan in het vuur van een massademonstratie zijn gemaakt, Andriessen is wel één van Gevers medebestuurders van de HBO-Raad.

Belazerd

Van enig intern verschil van mening is echter geen sprake, bezweert de HBO-Raadvoorzitter in zijn sobere werkkamer in Den Haag. Wel legt de HBO-Raad de "accenten" anders dan de universiteiten bij zijn beoordeling van het probleem. Gevers spreekt uitdrukkelijk over wij als hij betoogt: "Wij stellen als voorwaarde dat de programmering zo wordt dat de normale student zo'n tweede opleiding echt in twee jaar kan doen. Wat wij echt heel slecht vinden is dat iemand die HEAO heeft gedaan en daarna economie wil studeren daar bij de ene universiteit helemaal geen vrijstellingen voor krijgt, bij de andere universiteit een paar vrijstellingen en bij de derde in anderhalf jaar of misschien nog wel minder kan afstuderen. Dat komt nu voor. En dat is van de gekke. De universiteiten voeren op dat vlak een buitengewoon raar beleid, waarvan ik niet anders kan zeggen dan dat dat niet in het voordeel van de studenten kan zijn." Onderuit gezakt in zijn stoel: "De studenten worden gewoon een beetje belazerd. Want het papier dat een student na afloop krijgt is overal hetzelfde. Dus wij vinden het goed dat van deze regeling in de richting van de universiteiten een zekere dwang uitgaat om die programmering nu eens serieus ter hand te nemen. En het is natuurlijk onzin om te beweren dat iemand die

Drs. J.K. Gevers: te zwaar om op de schoot van Deetman te zitten (foto Nout Steenkamp)

HEAO of iets anders heeft gedaan vier jaar van z'n doctoraal is verwijderd. Wie dat volhoudt zit alleen z'n studentaantallen op te fokken en geld te incasseren over de ruggen van de studenten. Dat is de issue waar wij voor stonden en staan. En het spijt mij dat dat bij de studentenbeweging niet helemaal honderd procent is overgekomen." Komt dat omdat de studenten zo dom zijn of omdat hij zich onduidelijk heeft uitgedrukt? Met een lachje: "Ongetwijfeld het laatste."

Democratisch

De universiteiten verzetten zich tegen de visie van Deetman dat het beheer van de pot van 38 miljoen voor studenten die het niet in zes jaar redden bij de instellingen thuis hoort. Zij vinden dat er centrale richtlijnen dienen te zijn voor de verdeling van dat geld. Gevers denkt daar heel anders over. "Ja, de universiteiten zien de bui al hangen. Die moeten nu met de studenten gaan praten. Ik vind het een grote verbetering dat de universiteiten en hogescholen dat geld voortaan zelf

beheren. Dan is er meer kans op dat universiteitsraden en medezeggenschapsraden op een democratische manier kunnen beslissen wat er met dat geld gebeurt dan als de minister het doet." Over het andere punt waar de universiteiten protest aantekenen, de datum van 15 september 1987 als bepalend voor het toekennen van verlenging van inschrijvingsduur is Gevers heel kort. "Dat is simpel: Iedereen kan er rustig vanuit gaan dat die datum er uitgehaald wordt." De harmonisatie van het collegegeld voor HBO en WO vindt Gevers "in beginsel een goede zaak", zelfs nu de studentenvoorzieningen en de huisvesting van het WO nog een stuk beter is dan die van het HBO. Maar gegeven de trend van afbouw van een aantal voorzieningen in het WO en de opbouw van die in het HBO (studentendecanen) en de verbeteringen op huisvestingsgebied die het HBO in het vooruitzicht zijn gesteld kan hij die harmonisatie billijken. "Het was natuurlijk aanzienlijk mooier als de collegegelden voor het HBO pas het niveau van het WO zouden bereiken als die voor-

zoningen en die gebouwen er al zouden zijn. Alleen: gegeven de bezuinigingen moet het uit de lengte of uit de breedte komen. En dan vind ik het beter dat de student - helaas - wat meer betaalt, dan dat er op de huisvesting wordt gekort. Want dat collegegeld gaat voor een groot deel via de studiefinanciering. En ik vind een positief aspect - daar heb ik nooit een geheim van gemaakt - dat we mondiger studenten krijgen. Studenten hebben recht op waar voor hun geld. Laat ze maar in actie gekomen."

Autonomie

De landelijke organisatie van het HBO verschilt nogal van die van het WO. Er zijn 85 Hogescholen. De universiteiten zijn maar met z'n dertien. De universiteiten hebben er van oudsher grote moeite mee iets van hun autonomie af te staan. De VSNU is een veel lichtere vorm van samenwerking dan de HBO-Raad. De VSNU is de officiële overlegpartner voor de Minister in de Hoger Onderwijskamer, maar alle universiteiten zijn bij dat overleg aanwezig en schromen niet allemaal het woord te voeren als zij het onderling niet eens zijn. Gevers is bij die gelegenheden namens de

instelling B. Daardoor brengen ze de minister in de positie om dat te doen. Wij hebben daar een andere filosofie over."

Het taakverdelingsplan stuitte op veel weerstand onder de hogescholen. Vooral onder de instellingen die een opleiding zouden moeten inleveren. Directeur Van der Laan van de met sluiting bedreigde Utrechtse Academie voor Fysiotherapie vergeleek het optreden van de HBO-Raad in het blad HBO-Journaal van oktober met dat van de Joodsche Raad in de tweede wereldoorlog. "Erg onheus", noemt Gevers die vergelijking en niet de moeite waard om serieus op te reageren. Het initiatief van de HBO-Raad ligt geheel in de lijn der gedachten die zijn voorzitter vorig jaar ontvouwde in een artikel in NRC/Handelsblad. De losse wijze waarop de samenwerking van de universiteiten is georganiseerd werkt in de hand dat de minister voortdurend pijnlijke taakverdelingsoperaties moet nemen. De instellingen zouden dergelijke beslissingen zelf moeten (laten) nemen door hun eigen landelijke organisatie. Het hoger onderwijs als "zelfstandige, dynamische maatschappelijke sector, die zichzelf vorm geeft op afstand van de overheid", dat was het ideaalbeeld dat Gevers in de NRC schetste.

"Waar we mee bezig moeten in het HBO is dat we als beroepsopleiding opleiden voor beroepen die er zijn. Het is een dure plicht - of om wat minder zware woorden te gebruiken: het is vanzelfsprekend - dat in het HBO regelmatig aanpassingen plaatsvinden aan de arbeidsmarkt. Dat is in het HBO veel vanzelfsprekender dan het in de academische sfeer is. Dus wij zullen voortdurend bezig moeten zijn oude dingen waar geen vraag meer naar is op te heffen of te verminderen en daardoor zo snel mogelijk de ruimte te scheppen om met nieuwe te beginnen. In het verleden, onder de oude wet was dat heel slecht mogelijk. Daar moest je voor elke verandering bij de minister te biecht. Dat heeft gemaakt dat het HBO veel te veel pas op de plaats heeft gemaakt, gestold is, daar waar het flexibel moet reageren op maatschappelijk ontwikkelingen. Die wet is net twee jaar afgeschaffd. Het is dus logisch dat er nu een soort inhaalmanoeuvre wordt doorgevoerd om die scheefgroei snel recht te trekken."

Betekent de ruime opvatting van het begrip belangenbehartiging niet onvermijdelijk dat de HBO-Raad ook belangen van leden schaadt? Gevers: "Dat weet ik niet precies. Want de mensen die we nu opleiden voor banen die er niet zijn hadden natuurlijk een veel betere positie gehad als we ze zouden opleiden voor banen die er wel zijn. Het is een misverstand om te denken dat we met een krimpoperatie bezig zijn. Het HBO is nog steeds een groeiende markt. Maar die groei kunnen we alleen realiseren wanneer we voor de goede opleidingen kizen en niet voor de verkeerde. Dat er aanpassingen nodig zijn, daarover bestaat geen verschil van mening. Verschil van mening ontstaat pas als dat tot consequentie kan hebben dat je een insituut als dat van Van der Laan kiest om daar aan mee te werken. Dat is uiteraard hardstikke vervelend voor zo'n instituut, maar doe ik ook niets aan af. Ik heb bij voorbaat alle consideratie met mensen die daar dan emotioneel op reageren. Maar die keuzerol is typisch onze rol. Dat gebeurt op basis van een beleid dat in het HBO in brede lagen wordt gedeeld."

En ook in brede lagen bestreden. "Nee, alleen de consequenties voor de instellingen. Als u naar Breda gaat, waar fysiotherapie mag blijven, zult u vermoedelijk heel andere geluiden horen."

Luuk Hajema/UP

Rijkshoofstart

'W' OP

Voor he...
is 1 aug...
datum.
naar de...
versiteit...
voortaan...
wat ook...
naamsve...
hogesche...
risch en...
HBO ee...
binnen b...
nieuw b...
prioriteit...
niet lang...
van de...
In 1983...
van start...
komen t...
ruim 35...
door de...
de onder...
worden.
nisterie...
meeste...
gen zien...
tel voor...
die leidt...
teit. Nu...
landse...
kleine h...
bleven.
shalig.
van stu...
laatste...
de Rijks...
omvat v...
staande...
ke en R...
sche...
dienstve...
Sittards...
mentatie...
schappe...
studieric...
en de vic...
de Acac...
Toneela...
rium er...
genwoon...

Pijnlijk
Een fusi...
ratie. A...
zelfstan...
rechtsp...
emoties.
gezellig...
bij" leid...
het vink...
niet ver...
en zo h...
was in M...
jaar ge...
nog ee...
droom.
derwijs...
toenmal...
Van Ke...
dat een...
den du...
zakelijk

Rijkshogeschool Limburg na moeizaam fusieproces van start

'WE HEBBEN ELKAAR GEVONDEN OP HET BEHOUD VAN AUTONOMITEIT'

Na een moeizaam fusieproces hebben acht scholen voor Hoger Beroepsonderwijs op 1 augustus zich verenigd in de Rijkshogeschool Maastricht, een gevolg van de zogenaamde STC-operatie, opgelegd door minister Deetman: schaalvergroting, taakverdeling en concentratie. Een smal, hoog pand aan de Markt huisvest de centrale diensten en het kersverse College van Bestuur: twee ex-directeuren van aangesloten kunstinstellingen en een oud-burgemeester. De eerste studentenbezetting hebben ze zonder kleerscheuren doorstaan. Nu zijn ze volop bezig aan de opbouw van het nieuwe onderwijsinstituut, dat ruim 2500 studenten en 400 docenten omvat. Een verhaal over eenwording en eigenheid.

Voor het Hoger Beroepsonderwijs is 1 augustus 1986 een belangrijke datum. Het wordt gepromoveerd naar de 'eredivisie': evenals de universiteiten rekent men het HBO voortaan tot het hoger onderwijs, wat ook wordt uitgedrukt in de naamverandering. HBO heet nu hogeschool. Financieel, organisatorisch en onderwijskundig krijgt het HBO een grotere vrijheid: het mag, binnen de krappe kaders van een nieuw bekostigingsstelsel zelf zijn prioriteiten gaan bepalen en hoeft niet langer te dansen naar de pijpen van de ambtenaren in Zoetermeer. In 1983 was ook de STC-operatie van start gegaan, een middel om te komen tot samenbundeling van de ruim 350 HBO-instellingen, waardoor de kwaliteit van het al bestaande onderwijs verbeterd zou moeten worden. "Meerwaarde" is het ministeriële toverwoord. Maar de meeste en vooral kleinere instellingen zien dat alleen als een dekmantel voor een bezuinigingsmaatregel, die leidt tot verlies van eigen identiteit. Nu is de fusie in het Nederlandse HBO een feit en zijn er een kleine honderd instellingen overgebleven, waarvan zo'n veertig groot-schalig, met een gevarieerd aanbod van studierichtingen. Een van de laatste die zich heeft ontwikkeld is de Rijkshogeschool Maastricht. Zij omvat vier sectoren: onderwijs, bestaande uit de voormalige Stedelijke en Rooms-Katholieke Pedagogische Academies; economische dienstverlening gevormd door de Sittardse Bibliotheek- en Documentatieacademie; de sector maatschappelijke dienstverlening met de studierichting Jeugdwerkzorg en de vierde sector: kunsten, waarin de Academie voor Bouwkunst, de Toneelacademie, het Conservatorium en de Stadsacademie vertegenwoordigd zijn.

Pijnlijk proces

Een fusieproces is een pijnlijke operatie. Angst voor het verlies van zelfstandigheid, de juridische en rechtspositionele onzekerheid en emoties, zoals "we hebben het zo gezellig, we hoeven er geen anderen bij" leiden ertoe, dat de partners op het vinkentouw moeten lopen, om niet verkeerd begrepen te worden en zo het proces te verstoren. Dat was in Maastricht niet anders. Tien jaar geleden leek samenwerking nog een onschuldige toekomst-droom. De HOT-nota (Hoger Onderwijs in de Toekomst) van de toenmalige minister van onderwijs Van Kemenade zond signalen uit, dat een samengaan van scholen op den duur wenselijk, wellicht noodzakelijk zou zijn. Alle Maastrichtse

Het college van bestuur van de Rijkshogeschool Maastricht, v.l.n.r. Giesen, Gijsen en Van Tiggelen. (foto Franco Gori)

HBO-opleidingen besloten daarom alvast de koppen bij elkaar te steken en verenigden zich in de Stichting Samenwerking Hoger Onderwijs Maastricht (SSHOM). De universiteit was als toehoorder aanwezig bij het overleg, dat tot doel had elkaar te leren kennen en de eerste aanzet te geven voor een mogelijke samenwerking. Toen de STC-nota fusie dwingend oplegde, bleek het samenwerkingsverband toch te vrijblijvend en de SSHOM kwam op een laag pitje te staan. De vertalersopleiding haakte af. Van het begin af aan had directeur Welsing duidelijk gemaakt liever te lonken naar de universiteit, dan naar partners in het HBO. Hij hoopte daarmee zijn instituut een academisch tintje te kunnen geven en weg te halen uit de regionale sfeer. Ook de hotelschool wilde liever haar eigen potje koken. De gemeente Maastricht poogde de kunstinstellingen, die onder haar bevoegd gezag vielen samen te bundelen tot één kunstcluster. De overige opleidingen gingen samen met opleidingen in Sittard en Heerlen aan de slag om te komen tot één grote Hogeschool Zuid-Limburg. Een dergelijk mammoet-instituut bleek geen haalbare kaart. De belangen lagen te ver uiteen en in februari 1986, een halfjaar voordat de fusie-besluiten aan het ministerie bekend gemaakt moes-

ten worden, klapte het overleg uit elkaar.

Eenheid

De Maastrichtse opleiding Jeugdwerkzorg wilde aansluiting krijgen bij het stedelijk overleg, niet alleen uit praktische overwegingen, ook omdat zij een grotere professionalisering van het musische gedeelte binnen de opleiding meer gewaarborgd zag in een liaison met de kunstopleidingen, dan bijvoorbeeld met de sociale beroepsopleidingen in Sittard. Ook de niet-gemeentelijke Academie voor Bouwkunst wilde wel met de andere kunstinstellingen in zee. Voor de twee pedagogische academies in de stad was de situatie moeilijker. De kunstinstellingen zagen het niet een, twee, drie zitten om ook nog met de stedelijke PABO in zee te gaan. De Rooms-Katholieke PABO voelde er niet veel voor haar bijzonder etiket prijs te geven aan het openbaar onderwijs. Op eigen benen blijven staan, zou in de toekomst onverbiddelijk leiden tot sluiting, gezien de verwachte terugloop van het aantal leerlingen (minimaal 600 geeft bestaanrecht). De gemeente zat eveneens in een lastig parket. Zij wilde de zaakjes zo goed mogelijk regelen voor haar eigen instellingen, maar als zij andere scholen uit de stad daar-

door zou uitsluiten, zouden die wellicht helemaal uit de gemeente verdwijnen. Kortom: de gelederen in Maastricht sloten zich toch aaneen en in de zomer van 1986 maakten zes instellingen hun fusiebesluit bekend. In november sloot zich ook de Bibliotheek- en Documentatie-academie uit Sittard daarbij aan en te elfder ure nam ook de Rooms-Katholieke PABO het besluit zich bij het conglomeraat te voegen. Een organisatiedeskundige uit Groningen, die daar al eerder met het fusiebijtje had gehakt, en een begeleidingscommissie zorgden ervoor, dat de structuur van de nieuwe Rijkshogeschool Maastricht gestalte kreeg. Een vertrouwenscommissie adviseerde de minister over de benoeming van het College van Bestuur. Als voorzitter is mr. J.J.T.E. Gijsen, tot 1 december burgemeester/secretaris van de Limburgse gemeente Montfort, benoemd. De andere twee leden van het bestuurscollege zijn gerecrueteerd uit de aangesloten instellingen: J.R.I. Giesen was directeur van de Toneelacademie, drs. L.C.M. van Tiggelen van de Stads-academie.

len. Je kunt in het landelijk gebeuren de meeste garanties krijgen voor verdere ontwikkeling, contractonderwijs, onderzoek, extra faciliteiten, als je aan die schaalvergroting meewerkt. Haal er dan nu alleen de meerwaarde van het slagvaardig besturen uit. Dan zijn we al een heel eind."

Toch kan een onderwijsontwikkelingsplan niet al te lang vooruit geschoven worden. Zowel voor een goed personeelsplan als het huisvestingsbeleid, twee zaken die voor 1990 rond moeten zijn, is een op zijn minst globale profilering van het onderwijs noodzakelijk. Het aanstellen van sectorleiders, volgens Gijsen vergelijkbaar met faculteitsvoorzitters, en het instellen van een medezeggenschapsraad, waarin medewerkers en studenten evenredig vertegenwoordigd zijn, is een eerste prioriteit. Met hen en de leiding van de zeven studierichtingen zal het onderwijsontwikkelingsplan waarin eenheid en eigenheid zijn terug te vinden gestalte moeten krijgen.

Personeel

Een fusiefantoom is de mogelijke dreiging ontslagen te worden. Na lange onzekerheid over de rechtspositionele gevolgen van de schaalvergroting, heeft de minister in overleg met de vakcentrales een sociaal beleidskader opgesteld. Tot 1 januari 1990 mag niemand ontslagen worden ten gevolge van de STC-operatie of het nieuwe bekostigingsstelsel, dat door de "lump sum" regeling wel meer financiële vrijheid geeft, maar door de bezuinigingen van de laatste jaren geen grotere armslag. Op basis van prognoses van studentenaantallen en vooral het onderwijsontwikkelingsplan gaat de Rijkshogeschool een streefplan opstellen. Een enorme klus, alleen al omdat de toewijzingsnormen per sector nu nog verschillend zijn. Een novum voor de hogescholen is het verplicht overleg met de bonden. De minister keurt een personeelsplan niet goed, als het niet het fiat heeft van de vakcentrales. Aan voorspellingen waagt men zich nog niet.

Van Tiggelen: "Enkelen zullen niet aan de bak komen, maar er zullen ook nieuwe posten gecreëerd worden. Wij moeten personeel, dat uit de boot dreigt te vallen, de mogelijkheid tot omscholing bieden. Maar toch zouden er boventalligen kunnen zijn, die op 1 januari 1990 ontslagen moeten worden."

Huisvesting is een bijna even urgente zaak, waarvoor snel een beleidsplan nodig is. Verschillende instituten, met als beste voorbeeld de Stadsacademie, kampen met ruimtegebrek. Een ding is nu al duidelijk: de Sittardse bibliotheekopleiding verhuist naar Maastricht en wordt voorlopig ondergebracht in het hoofdgebouw van de PABO aan de Grote Gracht. Evenals de universiteit streeft de Rijkshogeschool ernaar zich te concentreren in de binnenstad.

De Rijkshogeschool Maastricht is er. De doorsnee-student merkt er nog nagenoeg niets van. Aan de inhoudelijke integratie moet nog hard gewerkt worden. Over de profilering leven gedachten, maar het blijkt nog te vroeg om daarover wettelijke dingen te zeggen, of in ambtenarentaal gezegd: de profilering moet nog gestalte krijgen. Samenwerking met de universiteit, maatschappelijke dienstverlening, toegepast onderzoek, contractonderwijs zijn onderdelen daarvan. Van Tiggelen: "Als ik nu in Amsterdam zeg, dat ik in het College van Bestuur van de Rijkshogeschool Maastricht zit, denken ze dat ik praat over de universiteit. Ik hoop, dat dat over een jaar of vier anders is."

Lucia Geurts

Maastrichts 'verzorgingsgebied' centraal geregistreerd

GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG BEREIKT RISICOGROEPEN

Een vijfde deel van de Nederlandse bevolking kampt met geestelijke gezondheidsproblemen. Eén tiende daarvan doet een beroep op de hulp die allerlei instellingen bieden. Negen van de tien personen met problemen lijken dus aan hun lot overgelaten te zijn. Diegenen, die hulp eigenlijk het hardst nodig hebben, wordt er beweerd. Toch zijn er aanwijzingen dat het wel degelijk de risicogroepen zijn die in het hulpverleningscircuit aan bod komen, aldus Hub Hamers van de vakgroep sociale psychiatrie in zijn proefschrift over de geestelijke gezondheidszorg in de regio Maastricht.

Bevolkingsgroepen als gescheiden mensen, alleenstaanden, mensen die hun partner verloren hebben en ouderen, hebben een grote kans in geestelijke nood te komen. Dat komt in allerlei onderzoeken onder de Nederlandse bevolking naar voren. Wanneer je de registers erop naslaat, beslaan die categorieën ook een belangrijk deel van de cliënte van de Maastrichtse instellingen voor de geestelijke gezondheidszorg. Socioloog Hub Hamers constateert dit in zijn proefschrift 'de geestelijke gezondheidszorg als systeem in wankel evenwicht', waarmee hij op 10 december promoveerde.

Hamers: "Toch moet je voorzichtig zijn met die conclusie. Het gaat om een deelstudie, waarin ik heb onderzocht welke mensen in één bepaald jaar voor de eerste keer bij een instelling voor hulp aanklopten. Het gaat om gegevens van circa 6000 cliënten".

Hamers baseert zich op gegevens die de instellingen zelf hebben verstrekt. Sinds 1981 noteren alle instellingen voor geestelijke gezondheidszorg in Maastricht, wie zich voor hulp bij hen aanmeldt. Bekend zijn daardoor gegevens als leeftijd, woonwijk, geslacht en opleidingsniveau. Verder de datum van aanmelding, eventuele opname en ontslag. Er zijn niet alleen gegevens verzameld van mensen die opgenomen zijn geweest, maar er is ook materiaal vergaard van ambulante werkende instellingen.

Hamers: "We hebben gegevens van Vijverdal (van de polikliniek, het dagcentrum en de bedden-afdelingen), van het RIAGG, het Krisiscentrum, het Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs, de psychiatrische afdeling van het Akademisch Ziekenhuis (de PAAZ), beschermende woonvormen, verpleeghuizen, enzovoort".

Deze instellingen hebben een "verzorgingsgebied" van zo'n kleine 200.000 inwoners. Inmiddels zijn er van zo'n 25.000 personen gegevens in de computer opgeslagen.

Hamers: "Ik heb in feite een loket-onderzoek gedaan. En dat heeft veel nadelen. Ik heb namelijk niet onderzocht aan welke hulp de Maastrichtse bevolking behoefte heeft. Ik heb alleen gekeken naar die mensen die van de aangeboden hulp daadwerkelijk gebruik hebben gemaakt. Verder heb ik ook geen inzicht in de wijze waarop die hulp verleend is en de tevredenheid onder cliënten".

Over één ding is Hamers pertinent. Organisatorisch zit, volgens hem, de zorg in Maastricht goed in elkaar. Sinds de zestiger jaren heeft ze een stormachtige ontwikkeling doorgemaakt. Hamers: "Van allerlei eilandjes is één samenhangend

geheel van instellingen gemaakt. We zijn af van allerlei los van elkaar opererende stichtingen zoals het Bureau voor Levens- en Gezinsvragen, het Bureau Jeugdzorg, de Sociaal-Psychiatrische Dienst en anderen. Alle instellingen voor geestelijke gezondheidszorg hebben hun taken op elkaar afgestemd. Ook de relatie tussen de intramurale en ambulante zorg heeft body gekregen. Dat stelsel is niet typisch Maastrichts te noemen. Wel was die onderlinge samenwerking er eerder dan elders.

Het proefschrift, een bundeling van enkele artikelen uit wetenschappelijke tijdschriften, is niet het enige product dat de centrale registratie heeft opgeleverd. Verre van dat, stapels papieren en rapporten zijn eruit gerold. Dit alles ten behoeve van het regionale beleid. Vooral de 24-uursbereikbaarheid heeft geprofiteerd van gegevens die door de registratie boven water zijn gekomen. Ook het effect van een uitbreiding van de Geriatische Dienst is ermee gemeten. Om die reden zien beleidsfunctionarissen het belang van het registratie-project al lang in. Voor de hulpverleners lag dat zeker in het begin, in 1980, anders. Het duurde een jaar voordat Hamers het project op poten had en iedereen wilde meewerken.

Hamers heeft met behulp van zijn omvangrijk register ook gekeken naar de sociale laag van het cliëntèle.

Hamers: "Je hoort nogal eens beweren dat de minder draagkrachtigen nauwelijks kunnen profiteren van de professionele hulp die de geestelijke gezondheidszorg kan bieden. Uit mijn studies blijkt gelukkig het tegendeel".

Een analyse laat zien dat met name de buurten met een groot aantal mensen met een uitkering, veel onvolledige gezinnen, spijbelende kinderen, en met weinig doorstroming van de jeugd naar HAVO en VWO, een relatief groot aantal cliënten telt. Die buurten, Hamers noemt onder andere Mariaberg, Pottenberg, de Heeg en Malpertuis, vormen een schril contrast met een andere type buurt -door Hamers gemakshalve de "betere buurt" genoemd. Het gaat dan om het Villapark, Campagne, Jekerdal, Biesland en dergelijke-wijken met relatief weinig cliënten.

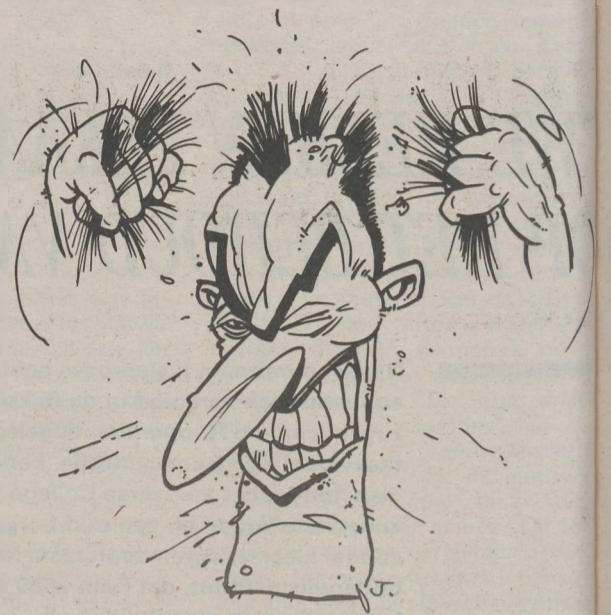
Op grond daarvan durft Hamers te stellen aan dat de Maastrichtse instellingen vooral die mensen bereiken die hun zorg het meest nodig hebben. Optimistisch is de jonge doctor allerminst:

"Ik zie een toenemende vraag vanuit de 'mindere buurten' naar professionele hulpverlening. Een verdere bezuiniging op deze zorg is dan ook onzinnig. Zeker als daardoor mensen worden getroffen uit de onderste laag van de bevolking. Mensen die die zorg steeds harder nodig hebben".

Ton Hamelaers

Ad van Iterson ergert zich lokaal

Mijn grootste lokale ergernis was ook dit jaar de Boulevard of Broken Dreams. Of preciezer gezegd: de gênante wijze waarop een groeiend aantal Maastrichtenaars voor dit nepspektakel in katzwijn meent te moeten liggen. Van hoog tot laag, van rector Bonke tot de zich "trendy" achtende redacteuren van de kinderpagina van De Limburger, heeft men zich uitgesloofd om het reizend theatergezelschap deze kant op te lokken. Want we voelen ons niet langer provinciaals en dat moeten we laten blijken ook! En ach, die paar protesterende rednecks in hun bierholend, dat is precies het Maastricht dat we achter ons hebben gelaten, het Maastricht van processies, preuvenemint en priespaappe.

"Wij leveren kwaliteit en dat weten de mensen," zei Terts Brinkhoff, "artistiek leider" van de Boulevard of Broken Dreams. Kwaliteit? Bedoelt hij de onvermijdelijke Jules Deelder, die dit keer het publiek niet alleen met zijn eigen misbaar opzadelde, maar ook met dat van een hele smak bevriende en eveneens met consumptie voordragende dichters? Bedoelt hij soms Willem de Ridder, deze Laatste der Hippiërs die nog steeds met McLuhanachtige retoriek zijn kermisoplichterij aan de mens probeert te brengen? Of doet hij op al die over het paard getilde fringeartiësters uit de Jordaan met van oergeschreeuw vergeven "teaterproduksies"?

"Al bij al," schreef een van Observants eigen cultuurkapelaantjes, "verschafft de Boulevard dramatiek en romantiek. Flaneren op de Boulevard of Broken Dreams, er is nauwelijks een betere besteding van de zwoele zomeravond te bedenken."

Ik kniel liever in devotie neer voor de deinende heiligenbeelden van de Sint-Servaasprocessie.

Ad van Iterson

PIZZERIA SAN REMO

Markt 64
Maastricht
(nabij Muntstraat)

Winterprijzen-Studentenprijzen

Gedurende de maanden december t/m februari 1988, kunt U bij **Pizzeria San Remo** terecht voor een heerlijke pizza of spaghettischotel voor de prijs van f 11,00 inclusief een glas wijn.

Wij staan garant voor een uitstekend en origineel product dat, uit verse grondstoffen, steeds a la minute wordt bereid.

Pizza-keuze:

- Margherita; Ham-Kaas
- Napoletana; Ham-Kaas-Kap pertjes- Ansjovis
- Salame ; Tomaat-Kaa s-Salami
- Cipolla ; Tomaat-Kaa s-Uien
- Prosciutto; Ham-Kaas-T. omaten
- Al funghi ; Tomaten-Ka as-Champignons

Diverse spaghetti's

Tot ziens bij Pizzeria San Remo - Markt 64 (nabij Muntstraat). Maastricht. tel. 043-250240.

Instituut wil volgend jaar beginnen

HART- EN VAATONDERZOEK IN BESCHERMDE OMGEVING

Er moet nog het een en ander geregeld worden, maar als de universiteitsraad op 3 maart 1988 het licht op groen zet, kan het onderzoeksinstituut Hart- en Vaatziekten formeel van start. Het is een nieuw fenomeen binnen de universiteit: een sub-beheerseenheid binnen de medische faculteit, een instituut in het instituut.

Binnen de medische faculteit twijfelt men er niet aan, dat het voorstel tot instelling van het instituut probleemloos zal worden aangenomen. Het initiatief, ruim een jaar geleden genomen door de hoogleraren Reneman en Zwaal, leiders van de projectgroep hart- en vaatziekten, heeft tot nu toe nauwelijks tot heftige discussies geleid. Het past dan ook helemaal in het kader van de 'deconcentratie' die volop aan de gang is, met als doel: het beheer zo dicht mogelijk bij de 'werkvloer' brengen. Onderzoekers moeten - binnen de doelstellingen van de universiteit en onder uiteindelijke verantwoordelijkheid van het College van Bestuur - zelfstandig zaken kunnen doen, hun eigen financiële en personele middelen kunnen beheren en hun projecten met een grote mate van vrijheid kunnen aanscherpen en ontwikkelen. De nieuwe wet voor het wetenschappelijk onderwijs uit 1986 heeft een dergelijke verzelfstandiging mogelijk gemaakt. Op 1 oktober van dit jaar werden als gevolg van de deconcentratie de voormalige secretarissen van de faculteiten Rechten, Economie, Gezondheidswetenschappen en Geneeskunde getooid met de directeurspet en kregen zij het beheer over hun eigen winkel. Edward Steur, directeur van de medische faculteit, liet toen al doorschemeren nog verder te willen deconcentreren en het nieuwe instituut kan dan ook beschouwd worden als een dépendance van zijn winkel.

Machtsconcentratie

Hoewel het huidige project Hart- en Vaatziekten in veel opzichten lijkt op het instituut in wording, moet er vooral bestuurlijk nogal wat worden aangepast. Een project heeft geen wettelijke grondslag, een instituut wel. De daaruit voortvloeiende bevoegdheden en verantwoordelijkheden en de verhoudingen opzichte van de faculteit en de instelling worden vastgelegd in een instituutreglement. Het instituut krijgt een eigen bestuur, dat volgens de wet mag bestaan uit maximaal vier leden en één voorzitter. Voorlopig zal een driehoofdig bestuur worden gekozen, waarin zowel het biomedisch als het klinisch onderzoek zijn vertegenwoordigd. Het is verantwoordelijk voor het algemeen beleid. Voor de dagelijkse gang van zaken zorgen in nauw samenspel een wetenschappelijk directeur (inhoudelijk) en een beheerder (financieel/economisch). Voor de eerste functie is professor R. Reneman voorgedragen, terwijl R. van der Zander, voormalig secretaris van de Interfacultaire Wetenschapscommissie, de beheerderpost zal bekleden. In het NWP-plan van de faculteit is voor deze functie al een formatieplaats gereserveerd. Reneman houdt voorlopig de touwtjes stevig in handen:

het voorstel om in zijn persoon het voorzitterschap van het bestuur en de functie van wetenschappelijk directeur te verenigen is wat schoorvoetend door het bestuur van de faculteit aanvaard. Deze "personele unie" kan in de beginfase van het instituut wellicht praktisch zijn, op den duur zou het kunnen leiden tot machtsconcentratie, hetgeen "toch op gespannen voet staat met de geest van de wet", aldus het faculteitsbestuur. De constructie is weliswaar niet in strijd met de wet, maar "juridisch ongebruikelijk". In de loop van het volgend jaar zal bekeken worden of ontkoppeling van beide functies beter is en of het bestuur verder uitgebreid moet worden, "al dan niet met externen". Reneman zal ook deel uitmaken van de instituutraad, gevormd door de 'divisieleiders' - nu nog deelprojectleiders. Volgens het Ontwerp Instituut Hart- en Vaatziekten moet het een "forum zijn, waar de divisies invloed kunnen uitoefenen op de gang van zaken, in het bijzonder door middel van voordracht van de bestuursleden". In het instituutreglement moet de positie van die raad nog duidelijker worden uitgewerkt.

Overheveling

Zoals gezegd, de bevoegdheden van een intra-universitair instituut als Hart- en Vaatziekten zijn tweeledig. Het mag zijn eigen onderzoeks-

programma vaststellen, tot nu toe een taak van faculteitsbestuur en -raad, en het krijgt de beschikking over eigen middelen. Dat betekent een overheveling van het beheer van de directie van de faculteit naar de sub-eenheid. Voor de uitvoering van het beheer zorgt een bureau, waar medewerkers van de centrale diensten Inkoop, Financiën en Personeel zaken gedetacheerd zullen worden. Ook onderzoekers en niet-wetenschappelijk personeel van de diverse vakgroepen kunnen gedetacheerd worden. Hun taken en werkduur worden in een overeenkomst vastgelegd. Het bestuur van het instituut wordt 'werkbaas', de vakgroep 'beherend baas'. Ook de onderwijsstaak blijft onder verantwoordelijkheid van de vakgroep, waartoe de uitgeleende onderzoeker behoort.

Al met al een behoorlijke verschuiving van taken en bevoegdheden, die uiteindelijk moeten leiden tot "slagvaardigheid en herkenbaarheid", zowel intern als naar (geldschieters) buiten. Als de bestuursstructuren zijn vastgelegd, het instituut is opgenomen in het faculteitsreglement, de overdracht van taken en bevoegdheden heeft plaats gevonden en de functies zijn vervuld, kan een beleidsplan worden opgesteld. Men hoopt dit in de loop van 1988 te kunnen formuleren.

Lucia Geurts

Ton Brouns ergert zich

Ook al is ze geen echt kalf meer en zijn haar loei en haar uier wat zwaarder. Eens een kalf, blijft een kalf. En daarom zegt iedereen terecht oud kalf of voormalig kalf als hij een koe bedoelt. Ooit iemand tekstverwerker horen zeggen? Een normaal mens (voormalig oeroude aap) noemt zo'n ding toch ganzeveer? Een zakjapanner heet nieuw telraam, een bureaulamp oude kaars, een auto snelle koets, een kopieerapparaat flitsende stencilmachine, een hoogleraar oud student, een oud student student, een student voormalig VWO-er, een VWO-er oud basisscholier. En iedereen begrijpt precies wat we bedoelen. Zo is het zo klaar als een voormalig hoopje suiker dat een nieuwe voormalige VWO-er Oude Sociale Gezondheidskunde, die zich wil laten adviseren over de inhoud van een van de voormalige drie afstudeervarianten, in het Oud-Gouvernement moet zijn en niet in het Jezuiten klooster, Oud Hoofdgebouw, het Nevenhuis, Bonenfanten, Carré, het voormalig ZZL-gebouw, Oud Groene Kruisgebouw, en ook niet in het Psychomedisch Streekcentrum Vijverdal of het RIAGG, hoe probleemoplossend dat ook mag klinken. Nee hij moet in het Oud Gouvernement zijn. En uiteraard weet iedere nieuwe voormalige VWO-er Oude Sociale Gezondheidskunde meteen wat en waar het Oud Gouvernement is. Dat moet een gebouw zijn van die jonge moderne, wat zeg ik, internationaal georiënteerde universiteit, waarvan het voormalig Hoofdgebouw momenteel Jezuiten klooster heet hoewel er Hoofdgebouw op staat. Dat staat als een voormalige tak boven water.

Ton Brouns

Evelyne de Leeuw ergert zich

Waarom ik mij nu het meest geërgerd heb dit jaar? Wat een onnozele vraag! Ik ergert mij zoals velen van U ongetwijfeld weten dagelijks aan van alles. Maar is er dan niets, zult U zeggen, dat consistent een jaar lang onlustgevoelens bij je heeft opgewekt? Jawel, natuurlijk is dat er. Meer zelfs. Het aanhoudende sexismen, bijvoorbeeld, ook op universiteiten. De schijn tolerantie die nog vaak hangt rond homosexualiteit ("Van mij mogen ze hun gang gaan met hun AIDS..."). De waanzinnige slaphed van beleid in sommige academische kringen. De openlijke discriminatie van een bepaalde vrouw op humaan biologisch grondgebied. Maar aan kop staat in 1987, nu alweer voor het zesde achtereenvolgende jaar, en opnieuw met stip, onze eigen Wimke Deetman, een groter schurk dan Darth Vader. Al Capone en Kardinaal Marcinius tezamen. Een minister van onderwijs en wetenschappen die naar mijn rotsvaste overtuiging iedere keer opnieuw in een Prisma-woordenboekje moet opzoeken wat nu ook alweer "onderwijs" was. Om over 'wetenschap' nog maar te zwijgen. Een man die -gis ik- met kruisraketten schaamluis denkt te kunnen bestrijden. Ik wil U een voorbeeldje geven van de paranoia waaraan onze drs. Wim lijdt. Toevallig kan ik een beetje uit de school klappen over het intiemste privé-leven van d'n Deet. Immers, in de kroeg kom ik wel eens een man tegen die een achterneef is van een kennis van de oudtante van de vrouw van Wim. Met deze 'Deetman-connection' moet ik haast wel tot de dichtste cirkel rond de bewindsman gerekend worden; véél vriendjes kan-ie niet meer hebben. Zo kwam mij dus onlangs ter ore dat het gezin Deetman een zware tegenslag te verwerken had gekregen: de verzekeringspremie van Winnie's automobiel ging met een dubbeltje per jaar omhoog. Voor een normale Nederlander niet zo'n afgrijselijk probleem. In de familie Deetman ligt dat anders. De pseudo-studiebol Wim raakt in blinde paniek over deze budgettaire tegenslag. Hij trekt zich drie weken terug op zijn studeerkamertje. Bezweet, en met nog kleffer haren dan wij van hem gewend zijn (kaarsenfabriek Bolsius heeft al tot driemaal toe vergeefs een contract proberen te tekenen over mogelijke vet-winning) verschijnt de schlemiel tenslotte weer: hij heeft een vijf-en-twintig-delig discussiestuk geschreven, begeleid door driehonderd twaalf directieve circulaire. Vrouw en kinderen worden gedwongen zich erover te buigen. Nog voor zij goed en wel drie letters hebben kunnen lezen brult Wim: "Het Moet Nu Maar Eens Uit Zijn Met Dat Idiote Geld Over De Balk Smijten!!! De budgetten voor de jaren 1988 tot en met 1991 zitten potdicht, er wordt hier geen cent, wat zeg ik! geen milli-cent, meer uitgegeven voorlopig!! En wie stechelt krijgt straf, heel harde straf! Tachtigduizend strafregels!" Wat zit het me toch dwars dat dit soort gekken ons land mag bestieren...

Evelyne de Leeuw

VOORSTELLEN DEETMAN "FLEXIBEL KNUTSELWERK"

Een overgrote meerderheid van de Tweede Kamer wil de plannen van minister drs. W.J. Deetman voor het verhogen van collegegelden en het bekorten van de inschrijvingsduur verder bijstellen. De verbeteringen, zoals die met de VSNU en de HBO-raad onlangs waren overeengekomen, gaan de kamer niet ver genoeg. Dat bleek dinsdag tijdens de aanvang van het debat over de onderwijsbegroting voor 1988. De Kamer lijkt het eens te zijn over het schrappen van de terugwerkende kracht in de voorstellen, over een grotere honorering van bestuurlijk werk "binnen of buiten" de universiteiten, het zeker stellen van reële doorstromingsmogelijkheden van HBO naar WO, ook na afloop van de overgangsregeling, en over een grotere ruimte voor gehandicapten en langdurig zieken om hun studie ongehinderd af te maken.

De plannen met het collegegeld stonden formeel overigens nog niet ter discussie. Pas in het voorjaar wordt de behandeling verwacht van de wet, waarmee de minister zijn plannen moet realiseren. Het CDA liet bij monde van oud-staatssecretaris van onderwijs A.J. Hermes alvast weten "op hoofdlijnen akkoord te gaan met het compromis met de instellingen" en VVD-woordvoerder J. Franssen stelde zich "garant" voor het behalen van de bezuinigingsopbrengst, al heeft de VVD nog "forse problemen". Ook de PvdA heeft er geen bezwaar tegen om "echte langstudeerders" meer te laten betalen, maar vindt wel dat voor langdurig zieken, omzwaaiers, doorstromers en bestuurders een soepele verlenging van de inschrijvingsduur moet blijven bestaan. D66 houdt "overwegende bezwaren" tegen de voorstellen.

De Kamer toonde zich ingenomen met het compromis met de VSNU en de HBO-raad, omdat daarin opgenomen blijkt te zijn dat in 1988 toch nog 40 miljoen beschikbaar is voor investeringen in apparatuur voor het hoger onderwijs. Eerder had Deetman die uitgaven voor 1988 geschrapt. De gevolgde werkwijze met de collegegelden kwam Deetman wel op scherpe kritiek te staan. Drs. A. Nuis (D66) sprak over het "kunststuk van te veel vragen om genoeg over te houden", en over de "stormloopmethode" van de minister. Ook de VVD'er Franssen bleek van mening dat Deetman met de aankondiging in september van zeer vergaande voorstellen "onnodig veel commotie en onrust veroorzaakte"; "het kon dus ook anders, blijkt nu uit de aangepaste voorstellen. Waarom gebeurde dat dan niet meteen?", aldus Franssen. En PvdA-woordvoerder dr. F. Leijne sprak over "flexibel knutselwerk".

In wijzigingsvoorstellen op de begroting stellen PvdA en D66 verder voor om van het voor investeringen op de universiteiten beschikbare bedrag van 139,6 miljoen in 1988 2,8 miljoen gulden af te halen, om daarmee de volledige vervanging van afwezige leerkrachten in het speciaal onderwijs mogelijk te maken. Voorts wil de PvdA dat de universiteiten gezamenlijk vijf miljoen gulden inleveren om daarmee het budget voor ZWO, gericht op fundamenteel onderzoek, te vergroten.

Bert Bakker/UP

Damoiseaux ergert zich

Nog niet zolang geleden was het iedere dag raak. Niet een keer maar continue van de vroege ochtend tot diep in de nacht. Telkens weer in opperste ontroering, groen en geel van ergernis. Of het nu ging om Wibo van der Linde, G.B.J. Hilberman of Ir. Sipkema, dat maakte allemaal niets uit. Ik erger me niet aan Prof. Jacobus Greep, want die heeft onlangs ons land van een definitieve ondergang gered. Gruwelijke en gloeiende ergernis ging mijn leven beheersen en pas toen ik er lichtelijk agressief van werd, liet ik mij behandelen. Bij het Riagg.

Ik voelde mij enigszins opgelucht toen de therapeute in de zestiende sessie tot de bevinding kwam dat ik me chronisch ergerde aan iemand en nooit aan iets, aan een object zoals b.v. hondepoep op het trottoir of aan het kopieerapparaat. "Aan relevante anderen uit mijn sociale omgeving" voegde zij er haastig aan toe. Ik bedacht me even alvorens te exploderen als een duitse rechamblaatsiebom. En inderdaad even later spatte ik uit elkaar. Van ergernis. Zij probeerde mij alsnog te kalmeren door mij over de bol te aaien en fluweelzacht in het oor te blazen. Echter, dankzij de Universiteit van Amsterdam was ik gewaarschuwd dat dit subtiele minnestrelen weleens zou kunnen leiden tot... Sindsdien ben ik zo goed als genezen; zonder therapie. Nu erger ik me nog uitsluitend aan me zelf. Soms mateloos, zo nu en dan is dat minder adembenemend maar af en toe ook hemeltergend. Me rot ergeren doe ik niet want dat stinkt zo.

Ik heb me erop betrappt, dat ergernis vooral opdoemt als er niets te wetenschappen valt. Als de discussie weer gaat over het sparen van Douwe Egbertspunten of als de vakantieguiden weer op de deurmat ploffen. Onlangs vierde de onbenulligheid weer hoogtij naar aanleiding van een televisie uitzending waarin een hoogleraar beweerde dat hij in een week een halve meter (50 cm) literatuur had doorgeploegd alvorens een deskundig oordeel te kunnen uitspreken.

Op zulke momenten verlies ik mijn zelfbeheersing en lanceer dan onmiddellijk een eschatologisch onderwerp. Degenen, die geen medicijnen hebben gestudeerd, zich de literatuur van A. Moonen niet eigen hebben gemaakt of degenen die verzuimd hebben het blok "sporen of ontsporen" te volgen, weten wellicht niet waar het over gaat. Sprong I verhelder moeilijke woorden. Het gaat niet over kanaalvormige delen van de vrouwelijke geslachtsorganen, niet over de fantasieën tijdens de ochtenderectie, niet over de kerstversiering van het plassertje, niet over ongestelde vrouwen, die geen slagroom mogen kloppen. Nee het gaat met name over de andere kant, die nooit door de media belicht wordt; over de onderste kringspier en alles wat zich daar langs beweegt. De eschatologie bestrijkt onder andere het volgende; het met succes verwijderen van onderbroekkoeksel met wasmiddel x, over de kleur van de faecalien na het nuttigen van een portie gehakte spinazie, over het waarom bepaalde drollen wel of niet blijven drijven in de diepspoeler van de closetpot.

Zodra ik een dergelijk onderwerp aansnij bij mijn collega's, krijg ik het idee dat ze de hele familie Moszkowicz op mij af willen sturen om mij het zwijgen op te leggen middels een gerechtelijke procedure. De ergernis, die mij bekruipt, schuilt dan voornamelijk in het feit dat een onbedwingbare behoefte zich opdringt om te pas en te onpas mensen in verlegenheid te brengen. Mijn hoogleraar poogt dergelijke conflictsituaties te vermijden en doet zijn uiterste best om in zulke omstandigheden het theoretisch construct "attitude" aan de orde te stellen in de overtuiging dat dit onderwerp meer wetenschappelijke reflectie behoeft. Ik berust dan in het idee: Laat gekken en winden, een vrije doorgang vinden.

Student drie ergert zich

Victor van Geelen, student geneeskunde en voorzitter van de studentenvereniging Circumflex heeft veel plezier in wonen, studeren en leven in Maastricht. Maar zijn bezigheden leveren de nodige ergernis op. "In mijn geneeskunde wordt ik, als het erop aankomt, als student minderwaardig behandeld. Als ik een afspraak plan voor het skillslab en een medewerker wil op datzelfde tijdstip terecht, dan moet ik, en niet die ander, verschuiven. Verder worden we afgeremd om buiten het normale onderwijsprogramma activiteiten te ontplooiën. Het is geen pure tegenwerking, dat zou ik een grote beschuldiging vinden. Maar het stimulerende, iets dat altijd in de basisfilosofie van Maastricht terugkomt, het zelf invullen van je curriculum, het bezig zijn als volwassene in het volwassenenonderwijs, dat mis ik. Je moet gewoon je blokken lopen, je blokken halen en verder niets."

"Onder studenten zelf blijkt niet zo'n grote behoefte te zijn aan nevenactiviteiten. Ze willen zoveel mogelijk scoren en binnen dat kader doen ze soms iets naast hun directe studieverplichtingen. De huidige mentaliteit van het gros van de studenten strekt zich ook uit tot het studentenleven. De studenten zijn te verdeeld. Je ziet allerlei splintergroeperingen die keihard bezig zijn en toch weinig van de grond krijgen. Het blijft allemaal verschrikkelijk klein. Dat is best jammer. Er heerst een ongezonde concurrentiesfeer, studenten werken elkaar teveel tegen zonder dat er misschien echt opzet achter zit. Men zou meer met elkaar moeten praten. Concurrentie is niet slecht maar zoals het afgelopen jaar gebeurd is..."

"Tenlotte erger ik me als de RL zich niet meer actief wil inzetten voor de integratie van universitaire- met H.B.O.-studenten. De R.L. heeft de grootste financiële middelen en kan dus het beste taak op zich nemen en Maastricht tot een ware studentenstad uitbouwen. Circumflex, als enige studentenvereniging die HBO-studenten als volwaardige studenten behandelt, wil hierin participeren als volwaardige gesprekspartner. De RL zou echt de kans niet mogen missen de studentenpopulatie van Maastricht te verenigen."

(Opgetekend door Michel Collet)

Student 4 ergert zich

'Voorkom moord op de hospita', stond er op het briefje. Via het prikbord probeerde iemand woonruimte te bemachtigen, want onder deze lugubere tekst stond verder nog de vraag 'Wie helpt ons aan een kamer?'. Als dat niet iemand is die zich ergert aan iets, weet ik het niet meer. Na een kort telefoontje bleek dat twee studenten bereid waren iets te vertellen over hun ongenoegen. Astrid en Willie, beiden eerstejaars Gezondheidswetenschappen, respectievelijk Economie, wonen in een pension ergens in een gehucht onder de rook van Valkenburg. De hospita in kwestie drijft er een café annex pension.

"Als je in het dorp vertelt waar je woont, weet meteen iedereen wie de kamers verhuren: hij drinkt en zij kwekt". De kamers liggen boven het café. "Tot halfvier 's nachts hoor je Koos Alberts en nu, tegen Kersttijd, allerlei kerstliederen", zegt Astrid. "In het weekend is de hospita vaak weg, wat betekent dat we niet opgebeld kunnen worden en de post niet wordt doorgegeven", aldus Willie. Astrid: "De kamers zijn trouwens hartstikke duur, vierhonderdvijftig gulden voor een kamer van 5 bij 2 meter en dat terwijl we de keuken en de douche met z'n tienden moeten gebruiken. Daar komt nog bij dat in mijn kamer de buitenmuur de vloer niet raakt". De studente heeft het gat provisorisch gedicht met kranten en plakband. De kamers zijn slecht onderhouden. Willie: "De waterleiding is binnenshuis gesprongen en een gat in een raam is pas na tijden gerepareerd. Bovendien staat de CV veel te laag, zo'n graad of 16".

De advertentie heeft tot nu toe slechts één reactie opgeleverd; kamers in Eijsden. Willie heeft intussen via een kamer in Maastricht gevonden. Astrid blijft voorlopig nog zitten waar ze zit, maar heeft wel de huurcommissie ingeschakeld. Het kamerbureau biedt volgens haar geen uitkomst geboden: redelijke kamers waren er niet. Wat overbleef was te duur, te ver, of men wilde alleen jongens of alleen meisjes. Hun grootste grief is het feit dat de universiteit niks voor de studenten doet; dat zou de RL volgens hen nog kunnen opbreken. Immers: wel grote reclame-campagnes om studenten aan Maastricht te lokken, maar anderzijds onvoldoende gelegenheid tot wonen aanbieden. (Opgetekend door Matthé Ribbens)

'Bulletin' wordt verzorgd door de dienst Voorlichting. Kopij inleveren bij de redacteur van deze rubriek, Frank Speet, kamer 304 (Jezuïetenklooster) op speciale kopijbladen (bij hem verkrijgbaar). Kopij dient UITERLIJK VOOR VRIJDAG 12 UUR ingeleverd te worden voor de Observant die de week daarop verschijnt. De dienst Voorlichting behoudt zich het recht voor berichten in te korten, te wijzigen of niet meteen op te nemen. Informatie: Frank Speet, ist. 319.

Universiteit

Algemeen

Promotie drs. E. van Doorslaer

Drs. Eddy van Doorslaer (Economie van de Gezondheidszorg) verdedigde op donderdag 17 december zijn proefschrift "Health, knowledge and the demand for medical care". Promotor was prof.dr. F. Rutten.

Over gezondheid weet iedereen wel iets, maar de een weet meer dan de ander. Is er iets mis met de gezondheid, dan kan de dokter te gaan in het bijzonder. Het probleem wordt op de econometrische wijze behandeld. Je kunt de vraagstelling immers bezien als een afwegen door een consument van het verwachte nut dat de informatie van de arts en eventueel medische behandeling opleveren tegen de kosten ervan. Anders dan men zou verwachten blijkt de medische kennis slechts een geringe invloed te hebben op het gebruik van geneesmiddelen en het bezoek aan de huisarts.

Promotie drs. J. Speijer

Drs. Han Speijer (Biochemie) verdedigt op vrijdag 18 december om 14.00 uur zijn proefschrift "Studies on the chemical nature of procoagulant sites on phospholipid vesicles and platelet membranes". Promotor is prof.dr. R. Zwaal.

In het proefschrift wordt een onderzoek beschreven naar een aspect van de bloedstolling: de vorming van trombine. Trombine speelt een centrale rol in de bloedstolling. Het zet een aantal processen in werking die van belang zijn voor de vorming van een bloedstolsel. Trombine wordt gevormd door enzymatische splitsing van zijn voorloper, het protrombine. Deze reactie verloopt optimaal in aanwezigheid van een membraanoppervlak, waar de betrokken stoffactoren aan binden. Voor effectieve binding moet de membraan bepaalde bouwstenen bevatten, nl. negatief geladen fosfolipiden. Zowel in de membraan van bloedplaatjes als in kunstmatige membranen blijken deze negatief geladen fosfolipiden de bindingsplaatsen voor de stoffactoren te zijn. Speijer heeft op grond van experimenten met verschillende soorten negatief geladen fosfolipiden een model opgesteld dat de interactie van stoffactoren met membranen op moleculair niveau beschrijft.

Promotie drs. L. Snoeckx

Drs. Luc Snoeckx (Fysiologie) verdedigt op vrijdag 18 december om 16.00 uur zijn proefschrift "Ischemia tolerance of the hypertrophied rat heart". Promotor is prof.dr. R. Reneman.

Het hart bezit de eigenschap in grootte toe te nemen ten gevolge van een verhoogde belasting. Langdurige bloeddrukverhoging, een stoornis in het functioneren van een hartklep of een nog niet precies omschreven hartspierziekte (cardiomyopathie) zorgen voor zo'n verhoogde belasting. Patiënten die aan deze aandoeningen lijden hebben vaak een vergroot hart. Als bij hen een open hart-operatie wordt uitgevoerd, blijken zij de periode van hartstilstand -nodig voor klepvervangings- of kransslagaderoverbrugging- minder goed te doorstaan dan patiënten met een hart van normale grootte.

Drs. Snoeckx heeft onderzocht hoe dat komt. Hij heeft experimenten verricht aan herten van ratten, met name vergrote herten van ratten die leden aan verhoogde bloeddruk.

Rijksuniversiteit Limburg

Uitnodiging

Op vrijdag 8 januari 1988 gedenkt de RL de twaalfde verjaardag van haar stichting. Ter viering van de Dies Natalis wordt in de St.Janskerk aan het Vrijthof te Maastricht een academische zitting gehouden. Deze zal aanvangen om 15.00 uur precies.

De Rector Magnificus, prof.dr. F.I.M. Bonke, zal bij gelegenheid van de aanvang van een nieuwe ambtstermijn een rede uitspreken.

De Diesrede zal worden gehouden door prof.dr. G.J. Kok, hoogleraar Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding aan de FdGW.

Medewerkers, studenten, oud-medewerkers en oud-studenten worden van harte uitgenodigd tot het bijwonen van deze plechtigheid.

Voor de Diesviering is geen aanmelding vooraf nodig. U wordt verzocht uiterlijk om 14.45 uur Uw plaats in de kerk te hebben ingenomen.

Na afloop is er een receptie in het Oud-Gouvernement aan de Bouillonstraat, op loopafstand van de St.Janskerk.

Dies Natalis 1988

De resultaten van zijn onderzoek lijken belangrijke aanwijzingen op te leveren voor de praktijk. Ze suggereren dat het slechte functioneren na een operatie van het vergrote hart, dat wordt onderworpen aan een hartoperatie verbeterd kan worden door vooraf te zorgen voor goede doorstroming van het kransslagader vaatbed bij een selectief verhoogde perfusiedruk.

Nieuwe telefooncentrale OG

Op 14 december is een nieuwe telefooncentrale in het Oud Gouvernement aan de Bouillonstraat 3 in gebruik genomen. Het betreft hier een digitale centrale. Alle medewerkers van de universiteit die op de oude centrale van dit gebouw (dus ook Kapoen- en Lenculenstraat) waren aangesloten zijn dan bereikbaar via de nieuwe centrale. Het abonnementsnummer is ongewijzigd: tel. 887777. De

nieuwe centrale is voorzien van een doorkiessysteem.

In principe zijn alle bestaande toestelnummers gehandhaafd. Er is uitsluitend het cijfer 7 voor geplaatst. B.v. toestel 295, is geworden 7295, ofwel 887295.

Op de nieuwe centrale zullen ook worden aangesloten:
1. de medewerkers van de afdeling Personeelszaken die gehuisvest zijn in het Oud Gouvernement;
2. de medewerkers in de complexen Bonnefant en Nieuwenhof. Deze medewerkers zijn dan bereikbaar via het abonnementsnummer 887777.

Al deze medewerkers hebben een nieuw toestelnummer gekregen. Lijsten met deze nieuwe nummers zijn verstuurd naar alle secretariaten van diensten en vakgroepen.

Het overschakelen van de oude op de nieuwe telefooncentrale is een technisch gezien ingewikkelde handeling. Daarnaast moet ook de benodigde bedrading

gecontroleerd en aangepast worden. Daarbij komt dat een groot deel van deze operatie uitgevoerd wordt in een gebouw waarin momenteel grote verbouwingen plaatsvinden, met als gevolg veel verhuisbewegingen. Dit kan leiden tot storingen in het telecommunicatieverkeer. Bij voorbaat wordt om medewerking en begrip gevraagd. Verwacht wordt dat in januari '88 de nieuwe centrale volledig storingsvrij zal functioneren.

Informatiegids RL 87/88 verschenen

Recent is de Informatiegids RL 1987/88 uitgekomen. Deze gids bevat gegevens over ondermeer de universiteit en haar faculteiten, over medewerkers en locaties, besturen, raden en diensten, onderwijs en onderzoek, algemene voorzieningen, verenigingen en bladen. De gids is bestemd voor leden van de universiteit.

RL-Agenda

Halfjaar-overzicht

Van 24-12 Affiches uit de collectie PRO, tentoonstelling Konstruktieve Kunst, Universiteitsbibliotheek/Bonnefant, info: Studium Generale, tel. 887777, tst. 219/366.

Van 02-01 Tekeningen uit de collectie PRO, tentoonstelling Konstruktieve Kunst, Perroengalerie, info: Studium Generale, tel. 887777, tst. 219/366.

18-12 Promotie J. Speijer, Aula (J), 14 uur, info: tel. 888257/269.

18-12 Promotie L. Snoeckx, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

25-12 Eerste Kerstdag: RL gesloten.

01-01 Nieuwjaarsdag: RL gesloten.

08-01 Academische zitting ter viering van de 12e Dies Natalis, St. Janskerk, Vrijthof, 15 uur, info: tel. 888257/269.

15-01 Lustrumconferentie Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Nieuwenhof, 11 uur, info: tel. 888708.

15-01 Promotie J. Siero, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

22/23-01 Lustrumcongres Ned. Ver. van Anesthesiologie, Mecc.

28-01 Symposium "Kwaliteitsbewaking diëtetiek, fysiotherapie, logopedie en verpleegkunde", RL en Hogeschool Nijmegen, De Vereniging/Nijmegen, info: tel. 080-228080.

05-02 Intreerede prof.dr. C. Oort, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

26-02 Promotie E. van Rhede van der Kloot, Aula (J), 14 uur, info: tel. 888257/269.

26-02 Promotie P. v.d. Starre, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

03/04-03 Congres Ned. Ver. van Ziekenhuisdirecteuren, Mecc.

04-03 Intreerede prof.dr. J. van de Poel, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

11-03 Promotie J. van Vugt, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

11/13-03 Wetenschappelijk Economische Conferentie, Mecc.

17/19-03 Congres Algemene Chirurgie, Mecc, info: AZM/C. Greep, tel. 866666.

23-03 Medisch congres "Travel together", Hotel Maastricht.

24-03 Uitreiking bullen FdG, Aula (J), 13 uur.

25-03 Promotie M. van Bilsen, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

30-03 Symposium Acute gewrichtsontsteking, PAOG, Randwijk, 16.30-20.45 uur, info: R. le Doux, tel. 887777, tst. 273/274.

01-04 Goede vrijdag: RL gesloten.

01/04-04 Congres Lichaam en Geest, Mecc.

04-04 Tweede Paasdag: RL gesloten.

08-04 Intreerede prof.dr. S. van der Linden, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

12/16-04 North Sea Conference Biomedical Engineering, Mecc.

15-04 Intreerede prof.dr. R. Janknegt, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

22-04 Intreerede prof.dr. J. Maarse, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

29-04 Intreerede prof.dr. P. van Loon, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

03/06-05 Combined Meeting of Pathological Society van Engeland en Nederland, Mecc, info: secr. Pathologie, tel. 862157.

05-05 Bevrijdingsdag: RL gesloten.

11-05 Eco zoekdag, info: J. Gruijthuisen, tel. 888828.

12-05 Hemelvaartsdag: RL gesloten.

12/14-05 Internationaal congres Microchirurgie, Mecc.

13-05 Verplichte ADV-dag: RL gesloten.

20-05 Intreerede prof.dr. J. den Hertog, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

23-05 Tweede Pinksterdag: RL gesloten.

27-05 Promotie C. Winder, Aula (J), 14 uur, info: tel. 888257/269.

27-05 Promotie M. Schalijs, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

27-05 Nat. Congres Traumatologie, Mecc, info: AZM, tel. 866666.

03-06 Promotie R. Geesink, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

09-06 Promotie H. Adriaanse, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

10/12-06 Congres Trade Unions in Market Economics, Aula (J), info: P. de Gijssel, vakgroep AE, tel. 888723.

17-06 Promotie F. Brouns, Aula (J), 14 uur, info: tel. 888257/269.

17-06 Promotie G. Dunselman, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

24-06 Promotie L. Frederix, Aula (J), 14 uur, info: tel. 888257/269.

24-06 Promotie M. Havenith, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

27-06/01-07 Zomercursus Efficiënt Verpleegkundig Management, info: Hasman, tel. 434410.

30-06 Uitreiking bullen FdG, Aula (J), 13 uur.

30-06 Promotie E. Janssen, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

01-07 Promotie Ma Xi, Aula (J), 14 uur, info: tel. 888257/269.

01-07 Promotie drs. Tak, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.

re gemeenschap en voor buitenstaanders die algemene informatie over de RL wensen.

De gids zal aan eerstejaars studenten eenmalig gratis ter beschikking worden gesteld via hun eigen onderwijsbureaus. De overige studenten kunnen hem à f 7,50 kopen bij het verkooppunt in de hal van het Jezuïetenklooster. Voor medewerkers is in principe één exemplaar per kamer in de instelling verspreid.

Subsidieverzoeken SWOL

Voor degenen die een subsidieverzoek willen richten aan het SWOL-Universiteitsfonds, geldt als eerstvolgende sluitingsdatum voor het indienen van deze aanvragen: 7 januari '88.

Na advisering door het College van Dekanen zullen de tijdig en volledig ingediende verzoeken in de bijeenkomst van de Commissie van Bestedingen RL/SWOL-Universiteitsfonds van 5 februari aan de orde komen.

De verzoeken kunnen schriftelijk worden gericht aan SWOL-Universiteitsfonds, t.a.v. L. Franken, dienst AJZ, (J).

Aanvraagformulieren kunnen worden verkregen bij het secretariaat van de dienst AJZ, tel. 888304.

Info bureau Buitenland

- Spencer Fellowship Program van de Harvard Graduate School of Education stelt 25 beurzen beschikbaar voor onderwijskundig onderzoek.

- De Britse Biochemical Society stelt diverse beurzen beschikbaar voor studie en onderzoek op biochemisch terrein.

- Conferentie over: "Debt Crisis in Africa: The Role of the IMF", 21-22 januari, Erasmus Universiteit Rotterdam.

- Canadian Studies Award Programs: * for university faculty members: Faculty Enrichment Awards, Faculty Research Awards.

- for graduate students: Graduate Student Awards.

- Cursus "Politieke economie van de landbouw in de derde wereld", Studium Generale, Landbouwniversiteit Wageningen; januari, februari en maart.

Meer informatie over bovenstaande aangelegenheden tijdens het info-uur op dinsdag en donderdag van 10.00 tot 11.30 uur bij bureau Buitenland, kamer

3023 (J), tel. 888309/311, Han Aarts en Hettie van Witteloostuijn.

Het info-uur is tevens bestemd voor studenten die informatie zoeken over studeren in het buitenland.

Inleveren kopij Bulletin

Dit is de laatste Observant van 1987. Kopij voor het volgend Bulletin dient bij de dienst Voorlichting, ingeleverd te zijn op vrijdag 8 januari vóór 12 uur (kamer 3004 J). De eerste Observant van 1988 verschijnt op 15 januari.

Bereikbaarheid F-bureau FdAW

Het faculteitsbureau van de Faculteit der Algemene Wetenschappen zal van 21-12 tot 24-12 alleen bereikbaar zijn via tel. 888287/252. Van 28-12 tot 4-1 het faculteitsbureau niet bereikbaar.

Dienstverlening Rekencentrum

In verband met de feestdagen zullen op de donderdagen 24 en 31 december de VAX-computers vanaf 15.00 uur onbemand draaien. Ook zal vanaf dat tijdstip de balie van het Rekencentrum gesloten zijn.

In de week van 28 december zal de dienstverlening gecontinueerd worden, maar gelet op de vakanties van medewerkers wordt de gebruikers gevraagd rekening te houden met een verminderde dienstverlening.

Agenda Tafelstraat 13

Zondag 20-12 10.45 uur: voor-kerstviering in de Cellebroederskapel (Brusselsestraat 38, tuin in, links aanhouden) samen met City-kerk, de plaatselijke basisgroep. Voorganger: Pim Ligtfoot, m.m.v. zanggroep.
Tafelstraat 13 is gesloten van woensdag 23-12 tot en met zondag 3-1.

Agenda Koko

Vrijdag 18-12: laatste doorzakker van het jaar.
Donderdag 31-12: Oud en nieuw.
Donderdag 7-1: Koko's Inswinger.
Vrijdag 8-1 21.30 uur: Bal à bal in de Dominicanerkerk. Kaarten à f 4,- verkrijgbaar bij de kantines van Randwijk en Jezuïetenklooster op 6, 7 en 8 januari

tijdens de lunchpauzes. Op de avond zelf kosten de kaarten f 5,-. Kleding: wit.

Zondag 10-1 21.30 uur: nieuwjaarsborrel.

Agenda Circumflex

Elke maandagavond video om 20.00 en 22.30 uur, f 1,50 voor leden, f 2,50 voor niet-leden. 11-1 Breakfast Club, 18-1 Running scared.

Iedere maandag, dinsdag, woensdag en donderdag om 19.00 uur mensa. Kosten: f 4,- voor leden, f 5,- voor niet-leden. Opgeven vóór 16.00 uur.

Donderdag, vrijdag en zaterdag disco in de swingkelder.

4-1 Nieuwjaarsborrel.

12-1 Reanimatiecursus.

19-1 Lezing cultuur, reanimatiecursus.

20-1 Speletocht door de Grotte de Ste Anne, Tilff (geen toeristengrot), inschrijven achter de bar of via tel. 251088, Circumflex, Bernardusstraat 12.

Nieuwjaarsborrel Modo

Modo, het Maastrichts Onafhankelijk Disputen Overleg organiseert onder het motto "88 is machtig" een nieuwjaarsborrel.

Deze zal plaatsvinden op 14 januari van 16.00 tot 18.00 uur in het Kruithuis. Iedereen is welkom.

Openbare colleges UTP

De Universiteit voor Theologie en Pastoraat in Heerlen houdt van 14-1 tot en met 18-2 zes openbare colleges over het Wetboek van Canoniek (kerkelijk) Recht. Kosten: f 25,-. Aanmelding door aanvraag inschrijfformulier bij het secr. UTP, Postbus 4406 6401 CX Heerlen. Info: drs. J. Moonen, tel. 045-718520.

Colleges homostudies

Door de Interfacultaire werkgroep Homostudies van de Rijksuniversiteit Utrecht wordt een aantal colleges gegeven in de cyclus "Homosexualiteit en Wetenschap".

Informatie: werkgroep Homostudies, drs. Judith Schuyf, Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht, tel. 030-534780 (maandag en donderdag).

Agenda COC

Op zaterdag 19 december viert het COC-Maastricht feest vanwege het 15-jarig bestaan van de afdeling en het aannemen door de Gemeenteraad van de Homobeleidsnota voor de gemeente Maastricht.

Om 16.00 uur is er een receptie in het COC-gebouw aan de Bogaardenstraat 43.

's Avonds: feest met optredens en disco. In de Stadsbibliotheek is een expositie over het COC te zien en een leestafel met homoliteratuur.

In zaal 1 van Lumière is op 19-12 om 23.45 uur de première van de spaanse homofilm "La Ley del Descso". Info: tel. 218337.

Op 22 december is er weer Café Rosé in het COC-pand aan de Bogaardenstraat 43 vanaf 20.00 uur. Deze keer is het onderwerp de tirannieke vriendschappen van Stefan George. Toegangsprijs f 2,50 voor leden, f 5,- voor niet-leden.

Introductieweekend

De COC-afdelingen uit het zuiden van het land organiseren eind januari een introductie-weekend voor homoseksuele mannen en vrouwen.

Informatie: COC-Maastricht, tel. 218337.

Onderwijs

Openingstijden studentendekanaat

In de periode van 21 december t/m 8 januari is het studentendekanaat gesloten. In zeer dringende gevallen kan telefonisch contact worden opgenomen tussen 9.00 en 10.00 uur, tel. 887777, tst. 367.

Studie-infotheek

De studie-infotheek, Bouillonstraat 3, is tot nader bericht gesloten.

Voor informatie over studierichtingen in het WO en het HBO en voor algemene studie-informatie kan men terecht bij de Centrale Studentenadministratie van maandag t/m donderdag van 9.00 tot 12.00 uur en van 13.30 tot 16.00 uur en op vrijdag van 9.00 tot 12.00 uur.

Steunpunt Studiefinanciering Maastricht

Het Steunpunt Studiefinanciering Maastricht is telefonisch bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 9.00-12.00 uur en van 14.00-16.00 uur (gratis) via tel. 043-4991122.

Vacatures

Schriftelijke sollicitatie onder vermelding van het vacaturnummer op brief en envelop binnen 10 dagen richten aan de dienst Personele Zaken. Interne vacatures gelden voor medewerkers van RL en AZM.

Interne vacature 097

De Wetenschapswinkel zoekt een STUDENT-ASSISTENT die onderzoek wil doen t.b.v. de Stichting Jeugdvakantiewerk Maastricht. Het betreft een doelgroepenonderzoek waarin antwoord moet worden gegeven op de volgende vragen:

- wat zijn behoeften en wensen van deelnemers aan het jeugdvakantiewerk;
- welke kinderen doen mee, welke niet en wat zijn de beweegredenen om dan niet deel te nemen?
- is het mogelijk beleidsaanbevelingen te geven?

Profiel onderzoeker: student bedrijfs-economie met belangstelling voor marketingonderzoek in non-profit-instellingen.

De tewerkstelling geschiedt voor de periode van 1-2-88 tot 1-6-88. De werktijd factor bedraagt 2 eenheden (1 dag per week).

RL in de media

Onderstaande knipsels liggen ter inzage in de bibliotheeklocaties Bonnevantend, Randwijk en AZM/BMC en het studielandschap Nieuwenhof.
DL = De Limburger, LD = Limburgse Dagblad

"Maastrichtse prof vaak geciteerd" (DL 7-12)
Hofstede met stip op de 2e plaats in de economiehitparade genoteerd.

Boekhandel Leiter-Nypels

DE MAASTRICHTSE UNIVERSITEITS - BOEKHANDEL

Wolfstraat 12
6211 GN Maastricht

tel. (043) 252666*
telex 56173 leiny nl.

"Het meten en het veranderen van een organisatiecultuur" (Financieel Dagblad 10-12)
Over Hofstede's onderzoeksoogpunten en Schreuder's researchresultaten.

"Verboden vruchten" (NRC 8-12)
Geen toestemming voor Geraedts om embryo's voor onderzoek te kweken.

Sport

Badmintoncursus beginners

Met ingang van 11 januari start een nieuwe badmintoncursus voor beginners op maandagavonden in Mavo Scharn van 19.00-20.00 uur o.l.v. Jos Op den Camp. Hiervoor zijn nog 4 plaatsen beschikbaar.

Opgave z.s.m. bij bureau LV&S. De cursus is gratis voor sportkaarthouders.

Jazz-ballet

Met ingang van 20 januari start de nieuwe cursus jazz-ballet, zowel voor beginners als gevorderden in zaal Vijverdal op de woensdagavonden van 19.30-20.45 uur o.l.v. Marjan Specker. Kosten: f 37,50 voor 10 lessen van 75 minuten. Opgave z.s.m. bij bureau LV&S.

Met ingang van 2 maart start er een cursus jazz-ballet specifiek voor gevorderden in zaal Vijverdal op de woensdagavonden van 19.45-20.45 uur. Verdere gegevens gelijk aan bovenstaande cursus jazz-ballet.

Mini-triathlon

De volgende personen worden verzocht hun foto's van de mini-triathlon af te halen: Ed de Bakker, Ton Coenen, Emile Janssen en W. Smeets. Melden bij bureau LV&S.

Paardrijden

Met ingang van 3 februari start de nieuwe cursus paardrijden op de woensdagavonden van 17.30-19.00 uur in manege Sint Michael. Kosten: f 100,- voor 8 lessen van 1,5 uur. Opgeven/informatie: bureau LV&S.

Squash

In verband met verbouwing van het pand aan de Brusselsestraat is de Squash & Racket Club Maastricht gesloten gedurende de maanden januari, februari en half maart.

Verdere mededelingen hieromtrent volgen.

Tenniscursus

Voor de tenniscursus die start 18/20 januari zijn nog enkele beginnersplaatsen beschikbaar. Kosten: f 60,- voor 8 lessen van 1 uur en 8 oefeningen. Deze cursus wordt gegeven in tenniscentrum Dousberg o.l.v. Han van Zeijl.

Opgave: bureau LV&S.

Winterstop RL-veldhockeycompetitie

De eerste helft van de RL-veldhockeycompetitie zit erop. Eind februari begint men weer. De competitiedata voor '88 zijn: 29-2, 7-3, 14-3, 21-3, 28-3, 11-4, 18-4, 25-4, 2-5 en 9-5. Voor het wedstrijd-schema '88, de uitslagenlijst en tussenstand kan men terecht bij zijn/haar aanvoerder of het prikbord LV&S.

Aanvoerders van de teams zijn:
- Deliria Constanta: Steven Jansen;
- De Lafbekken: Rick Hogenboom, tel. 219468;
- Team Annet Bosch: Annet Bosch, tel. 634395;
- Mhdgndjwm: Rob Craft, tel. 631343;
- Team Ted Daamen: Ted Daamen, tel. 216314;
- Succubus: Paul Habets, tel. 616359;
- Yoghurt: Karen van Reenen, tel. 434179.

Veldhockey

De veldhockeytraining op de maandagavonden van 20.30-22.00 uur gaat gewoon door gedurende de wintermaanden, tenzij er sneeuw op het veld ligt.

Waterpolo

Met ingang van 7 januari start de waterpolotraining in zwembad Dousberg op de donderdagavonden van 21.30-22.30 uur.

Yogacursus beginners

Met ingang van 21 maart start de nieuwe Yogacursus voor beginners op de maandagavonden van 18.00-19.00 uur in zaal Vijverdal o.l.v. Gerrie Stroom. Kosten: f 40,- voor 10 lessen van 1 uur.

Opgave bij bureau LV&S.

Zelfverdediging

Met ingang van 7 januari start de nieuwe cursus zelfverdediging op de donderdagavonden van 21.30-22.30 uur bij sport-schoon Zenden. Kosten: f 60,- (normaal tarief f 120,-) voor 10 lessen van 1 uur.

Opgave bij bureau LV&S.

Sportkaarten halve prijs

Met ingang van 1 februari zijn alle sportkaarten/zwemabonnementen LV&S verkrijgbaar voor de helft van de prijs.

Geneeskunde

Algemeen

Vacatures Agnio's

Op korte termijn ontstaat een aantal vacatures voor Agnio's bij de afdeling Algemene Heelkunde van het AZR-Dijkzigt in Rotterdam.

Aanstelling voorlopig tot 1-7-88, verlening (afhankelijk van functioneren) mogelijk tot maximaal 4 jaar.

Inlichtingen: drs. K. de Raad, tel. 010-4635990.

Excursie Organon

Op vrijdag 8-1-88 organiseert de medische faculteitsvereniging Reflex een excursie naar het farmaceutisch bedrijf Organon in Oss.

Vertrek: 7.00 uur bij het Jezuiten klooster; retour in Maastricht: ca. 18.30 uur.

De kosten bedragen f 15,- voor leden en f 17,50 voor niet-leden (vervoer en lunch inbegrepen).

Aanmelding en informatie: Frank Jungbaken, tel. 219004.

Onderwijs

Keuzeblok 4.4

In het keuzeblok 4.4 (Orthopedie, Anatomie, Skillslab) van 25 januari tot en met 11 maart worden studenten in de gelegenheid gesteld om kennis op te doen en inzicht te verwerven in de normale en pathologische bouw en functie van de wervelkolom, de onderste extremiteit en de schoudergordel en tezamen met de opgedane ervaring in vaardigheid van het onderzoek van deze regionale kennis en inzicht te toetsen aan casus en patiënten.

Door een aantal inhoudsdeskundigen (voor de normale bouw en functie een anatoom, voor de pathologie een orthopedisch chirurg en voor de onderzoeksvaardigheden een skillslabmedewerker) worden de volgende thema's gepresenteerd: de wervelkolom, het heupgewricht, het kniegewricht, de voet en enkelgewrichten en de schoudergordel.

Deze onderwerpen kunnen worden bestudeerd m.b.v. een aantal seminars, zelfstudie, snijzaalpreparaten, anatomie in vivo, skillslabtraining en patiëntenonderzoek. De 6e week wordt gebruikt voor afronding van de studie en formatieve evaluatie.

Het keuzeblok biedt plaats aan maximaal 21 studenten. Opgave dient te geschieden vóór 15-1-88 bij het secretariaat van de vakgroep Anatomie en Embryologie, tel. 888557. Plaatsing geschiedt op volgorde van aanmelding onder het motto "vol is vol".

Het rooster voor het blok wordt toegezonden naar het door de student opgegeven adres twee weken voor de aanvang van het blok.

Lezingen antroposofie

Protagoras wil studenten geneeskunde laten kennismaken met een visie op groei, ontwikkeling en opvoeding zoals die gehanteerd wordt binnen de antroposofie. In de eerste lezing van deze 7-delige cyclus heeft dhr. Koelman, klinisch pedagoog, een aanzet gegeven voor een bespreking van het 4-delig mensbeeld. De cyclus zal door hem worden voortgezet met een vergelijking van de kleurenleer van Newton en Goethe.

De volgende lezingen vinden plaats op maandag 18-1, maandag 8-2, maandag 7-3, donderdag 21-4, maandag 16-5 en donderdag 16-6 steeds van 16.00-18.00 uur in de colloquiumkamer (ma.: 0126, do.: 0124) op Randwijk.

Er komt een type-script van de voordracht van 19-11, zodat ook belangstellenden die dit exposé gemist hebben zonder al te veel problemen de rest van de cyclus kunnen volgen. Neem hiervoor contact op met Harry Scholberg, tel. 213614 bij wie ook een advies-boekje en verdere inlichtingen te krijgen zijn.

Gezondheids-wetenschappen

Algemeen

Bureaus gesloten

Het Faculteitsbureau, bureau Externe Betrekkingen en bureau Onderwijs van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen zullen van 28 t/m 31 december gesloten zijn.

Studenten als proefpersonen gezocht

Gevraagd door de vakgroep Sociale Psychiatrie: eerstejaars studenten GW om mee te doen aan een onderzoek naar stress in het dagelijks leven. Gedurende zes dagen wordt een horloge gedragen. Dit horloge "piept" 10 keer per dag, waarna een korte vragenlijst ingevuld dient te worden. Na deelname ontvangt men een kleine vergoeding.

Voor inlichtingen en opgave vóór 6 januari contact opnemen met JoAnn van Rooijen, tel. 882234.

Nieuwjaarsborrel Agora

Op donderdag 7 januari viert Agora de jaarwisseling met een nieuwjaarsborrel en een ludieke attractie tussen 15.30 en 17.30 uur in het Gymnasium. Leden gratis, niet-leden f 1,-.

Het is mogelijk om lid te worden aan de zaal. Naast de korting bij activiteiten van Agora, levert dit ook korting op het lidmaatschap van het boekenreductiebureau op. Het lidmaatschap van Agora kost f 10,-.

Rechtsgeleerdheid

Onderwijs

Vragenuur Verbintenissenrecht

Vrijdag 18 december 9.00 uur: vragenuur Verbintenissenrecht.

Bloktoets blok 2

Maandag 21 december: bloktoets blok 2. Voor de indeling: zie de borden.

Naslagwerken bij toetsen

Bij alle blok- en voortgangstoetsen mag in de toekomst gebruik worden gemaakt van de Rode Kluwer en/of Vermande Teksteditie, de wettenbundel van de Open Universiteit (niet de jurisprudentiebundel) en van de gele bundel studiemateriaal Elementair Internationaal Recht (uitgave TMC-Asser Instituut). In dit materiaal mogen geen aantekeningen staan!

Opstellen

De eerstejaars opstellen dienen 11 januari ingeleverd te worden en wel tussen 9.00 en 12.00 uur bij de balie van de Nieuwenhof. Voor opstellen die het maximale aantal toegestane woorden te boven gaan, wordt per 100 woorden één punt in mindering gebracht op het eindcijfer.

Blokboeken

Blokboeken voor blok 3 kunnen in de week voorafgaande aan de aanvang van het blok afgehaald worden tijdens de balie-uren bij de balie van bureau Onderwijs. De roosters zullen dan in de postvakjes liggen.

Aanvang derde blok

Voor eerstejaars studenten begint het blok op 11 januari. Voor tweede, derde en vierdejaars studenten op 18 januari.

Balie bureau Onderwijs

Tussen Kerst en Oud en Nieuw zal de balie van bureau Onderwijs gesloten zijn.

Economie

Algemeen

Studenten voor voorlichting gezocht

De voorlichtingscommissie Economie zoekt studenten die het leuk vinden af en toe een middag voorlichting te geven aan scholen over de faculteit en het onderwijsstelsel.

Informatie en opgave bij Miranda Beekman, kamer 3068, tel. 888829.

Onderwijs

Lezing blok 2.3

Op 13 januari om 14.00 uur houdt drs. H. Aalbers (ABP) een lezing in het kader van blok 2.3.

De lezing heeft als titel: "Het ABP en haar beleggingen" en vindt plaats in de Aula van het Jezuiten klooster.

HIFI KOPEN IS EEN KWESTIE VAN VERTROUWEN

De adviseurs van Kohonen hifi nemen hun taak zeer serieus. Zo kunt U in rustig overleg tot de beste muziekinstallatie voor uw budget komen.

Die rust en die aandacht kan Kohonen hifi bieden dank zij 5 luisterkamers, waarin U - eventueel na afspraak - een demonstratie met de muziek van uw keuze kunt verwachten.

Welkom dan bij Kohonen hifi; het zal voor ons een uitdaging zijn om uw vertrouwen te winnen.

Kohonen Hifi

Plankstraat 10, Maastricht, tel. 043-211133

IN DE GOUDE SCHMOUK SCHEER

Antiek, kunst, curiosa

ARTS DECC

Hoogbrugstraat 56, tel. 043-250006, 6221 CS Maastricht.

Het voorkomen van emotionele en seksuele stoornissen in het gezin

- De meeste neurosen en seksuele problemen worden veroorzaakt door verstoorde relaties binnen het gezin.
- Hoe kunnen zij worden voorkomen?
- Enkele psychologische raadgevingen.

Inleider: **Dr. G.J.M. van den Aardweg**
Psycholoog en psychotherapeut, auteur van verschillende werken, o.a. over dit onderwerp: „Das Drama des gewöhnlichen Homosexuellen” en „Getrouwd en kinderen in deze jaren tachtig”.

Datum: **Donderdag 14 januari 1988, om 20.00 uur.**

Plaats: **Studentenhuis „In de Fortuyn”**
Boschstraat 97, links van de St. Matthiaskerk te Maastricht.

Vrije gedachtenwisseling.

U bent van harte welkom!

RK Studentenpastoraat

boeken
in heel linnen
in leer
met goudopdruk
in perkament

maar ook stencils,
proefschriften, e.d.

handboekbinderij
arno lipsch

hunnenvweg 41
6224 jp maastricht
tel. 043-625889

als u vakwerk op prijs stelt

Boekhandel

DE TRIBUNE

Kapoenstraat 8

6211 KW Maastricht

Telefoon (043) 251978

literatuur
en politiek

Le Vigneron
Ristrot à Vin

KERSTSLUITING
van 25 december 1987
t/m 1 januari 1988.

van dinsdag 15 december t/m
donderdag 24 december

MENU À f 25,-

Mousseline de poisson au
beurre blanc nantaise
Warme vispaté met botersaus

Havenstraat 19
6211 GJ Maastricht
tel. 043-213364

Keuken:
17.00-24.00

Gesloten: zondag, maandag en feestdagen.

Keuze uit 10 rode en 7 witte wijnen
per glas vanaf f 2,90

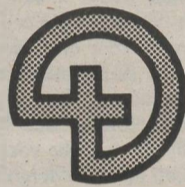
VAKANTIESLUITING
van 24 januari 1988
t/m 8 februari 1988.

☆☆☆

Noisettes de porc aux pruneaux
Varkenslende met pruimen
in roomsaus

☆☆☆

Timbale de fromage blanc
à l'orange
Kwarktaart
met sinaasappel

leenaarts medibanda b.v.

lid "Orthobanda"

wycker brugstraat 12 - 6221 EC maastricht - telefoon 043-210349

- Detailhandel en groothandel in medische instrumenten en apparatuur.
- Ruime sortering in showroom.
- Speciale tarieven voor studenten.

ECONOMIE GENEESKUNDE GEZONDHEIDS- WETENSCHAPPEN RECHTEN...

DE BOEKEN BIJ BERGMANS

**BOEKHANDEL
Bergmans**

NIJWSTRAAT 9, 6211 CR MAASTRICHT, TEL.: 210825

AGENDA

Muziek

LSO, o.l.v. Salvador Mas-Conde,
Staargebouw, 19 dec 20.00 uur.
Nieuwjaarsconcert, o.l.v. Ed
Spanjaard Staargebouw 9 jan
20.00 uur.

Muziek uit duizenden, Marco
Bakker en Marjon Lambriks,
Staargebouw 20 dec 20.00 uur.
Jeannefina van den Akker en
Annelies Bremmers,
lunchconcert (harp),
Generaalshuis 23 dec 12.30 uur.

Toneel

Benjamin in het leger, blijspel,
Stadsschouwburg 11 dec 20.00
uur.

Candida, blijspel,
Stadsschouwburg 26 en 27 dec
20.00 uur.

Diversen

In beperkte dijkbewaking, "De
grijze plaag", Stadsschouwburg
18 dec 20.00 uur.

Los Chamacos, Mexicaanse
'Kerst'-avond, Theatercafé 18 en
19 dec 23.00 uur.
Jeans, Muziek, zang- en
dansspektakel,
Stadsschouwburg 19 dec 20.00
uur.

Exposities

Bonnefantenmuseum,
tentoonstelling Richard Deacon
(recente sculpturen), Marien
Schouten (recent werk), Gijs
Gijsbers (tekeningen), di t/m vrij
10.00-17.00 uur, za/zo
11.00-17.00 uur. (Gesloten 24 en
31 dec na 14.00 uur, 25 dec en 1
jan gesloten).

Generaalshuis, Vrijthof,
Marianne Aartsen (schilderijen,
objekten, litho's), t/m 4 jan.
Galerie DisLidy Hoewaer

(keramiek) 19 dec. t/m 13 jan. i
Galerie Hof van Oensel,
Haagstraat 5 Schimmert.

Christoph Hessel, do t/m zo
14.00-17.00 uur.

Schuwirth & van Noorden, Rob
Stuiliens (skulptuur), do t/m zo
van 14-17.30, do, avond van
19-20.30 uur. (tot 21 dec).

Gouvernement, Sculpturen in
margel, vervaardigd door
studenten Academie Beëidende
Kunsten Maastricht, ma t/m vrij
9.00-17.00 uur. (t/m 18 dec).

Galerie Signature, Ben Eenen,
schilderijen.
Museum van Bommei van Dam,
Felix van de Beek, t/m 3 jan. di
t/m vrij 10.00-16.30 uur, za en zo
14.00-17.00 uur.

Krittraedhuis, Rosmolenstraat
2 Sittard, Louis Chacalls. (t/m 13
dec).

Galerie Wanda Reiff,
Rechtstraat 43, Joop Vugs,
schilderijen, objecten, werken
op papier, (t/m 19 dec).

Galerie Fah, Brusselsestraat 80,
Frans Masereel (grafiek), do t/m
zo 13.00-17.00 uur, t/m 15 jan.
(20 dec t/m 31 dec gesloten).

Het Bassin, Bogaardenstraat
40b, Le cadavre exquis, wo t/m
zo 13.00-17.00 uur. (20 dec t/m
31 jan).

Peroengalerie, Vrijthof 35,
Kollektie "Pro" konstruktivisme,
wo t/m za 13.00-16.00 uur. (t/m
24 dec).

Pions, Maria Bastion 50,
expositie van Hilde Hendriks,
Marieke van Beek, Cas
Dingelstadt, Ine Lucas, do t/m zo
14.00-19.00 uur.

Kasteel Hoensbroek,
Fotogalerie 68: Frank van
Halferan (zwart-wit fotografie
1977-1987).

Expo Janssen, Rechtsstraat 80,
Het oor van Maria Verstappen
en Erwin Orlessens. (tot 3 jan).

Films

Lumière, Bogaardenstraat 40b

Koyanisquatsi, Reggio, 17 t/m
23 dec. 20.00 uur.

Sleepwalk, Sara Driver, 17 en 19
t/m 23 dec. 21.00 uur.

Oei Ciornie, N. Michalkov, 17 t/m
23 dec. en 1 t/m 11 en 13 jan.
22.00 uur, 18 dec. 20.00 uur.

A room with a view, Ivory, 26
t/m 30 dec. en 1 t/m 6 jan. 20.00
uur.

Merry christmas Mr. Lawrence,
Oshima, 26 t/m 30 dec. 21.00
uur.

Du mich auch, 1 t/m 6 jan. 21.00
uur, 7 t/m 13 jan. 22.00 uur.

Crazy Love, 7 t/m 13 jan. 20.00
uur.

Zjoeke, 7 t/m 13 jan. 20.15 uur.

Mabi B.V., Kleine Gracht 24a

Sigfoot and the Hendersons, do,
vrij om 2.30-8.30 uur, za t/m wo
2.30-8.00-8.30 uur.

Van geluk gesproken, do, vrij
om 9.00 uur, za t/m wo om
6.30-9.00 uur.

Spaceballs, do, vrij om
2.30-9.00, za t/m wo
2.30-6.30-9.00 uur.

Innerspace, do, vrij om 2.30-9.00
uur, za t/m wo 6.15-9.00 uur.

De Reddertjes, za t/m wo 2.30
uur.

Masters of the Universe, do, vrij
om 2.30, za t/m wo ook 2.30 uur.

Cinema Palace, Wijcker
Brugstraat

Isthar, dag. 7.00 uur. (17/12 t/m
23/12)

Hector, dag. 6.30-9.00 uur, za, zo
en wo ook 2.00-4.15 uur. (17/12
t/m 23/12)

La Bamba, dag. 9.15 uur, za, zo,
wo ook 2.00 uur. (17/12 t/m
23/12)

Donna-Donna, dag. 7.00-9.30
uur, za, zo, wo ook 4.30 uur.
(17/12 t/m 23/12)

Ciné-K, St. Bernardusstraat 13

The witches of Eastwick, dag.
7.00-9.15 uur, ma 21/12 10.15
uur. (17/12 t/m 23/12)

Samengesteld door Lucia Geurts en Paul Pinxten.

Kerstmis inspireert niet tot grote theaterproducties, wel tot gezellig familie-amusement en een keur van klassieke concerten. Een greep uit het programma van de komende drie weken.

Nieuwjaarsconcert

Traditiegetrouw geeft het Limburgs Symphonie Orkest een nieuwjaarsconcert in de Limburgse "grote" steden. Geen moeilijke muziek, maar lekker meedelen op de zoetgevoerde klanken van Offenbach, Chaminade, Mozart en zelfs driemaal Strauss jr. Soliste is Anneke de Vries op fluit en de directie is in handen van Ed Spanjaard. Het concert wordt 6, 7, 8 en 9 januari gegeven in respectievelijk Heerlen, Roermond, Geleen en Maastricht (Staargebouw).

Harpen

Moe van het kerst-kopen, kan menitrusten bij het lunchconcert in het Generaalshuis op woensdag 23 december om 12.30 uur. Jeanneline van den Akker en Annelies Bremmers spelen samen harp. Op het programma staan werken van Bach, Scarlatti, Tournier, Marson, Striker, Escosa en Salzedo. De twee vrouwen vormen sinds 1981 een duo. Ze studeerden aan het Brabant Conservatorium.

Carmina

Het Ballet Royal de Wallonie brengt zaterdag 26 en zondag 27 december in de Opera te Luik de "Carmina Burana" op de mooie muziek van Carl Orff in de choreografie van Joëlle Roustan en Roger Bernard en "Nuits d'été" van Camille Claudel, op muziek van Mendelssohn, Debussy en Berlioz. Kaarten: 1 Rue des Dominicains, Luik, tel. 041-235910/237713.

Ameling

Op meer dan honderdvijftig platen is de stem van Elly Ameling te horen in werk van onder meer Schumann, Schubert, Wolf en van minder beroemde componisten als Nakada, Hahn en Nin. Haar sopraan leent zich zowel voor grote werken met orkest, als voor intieme recitals. De diva is bezig aan een tournee door Nederland en treedt woensdag 13 en zaterdag 16 januari op in Maastricht.

Sphinx-Revue

Ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de Maastrichtse keramiekfabriek Sphinx wordt in december en januari een herboren versie van de Sphinx Revue opgevoerd. Zo'n vijftig jaar terug was deze een begrip in Zuid-Limburg. Er is een groot aantal uitvoeringen de komende weekends in de Sphinxzaal aan de Boschstraat gepland. Een luxe revue-uitvoering wordt hier op de planken gezet, vandaar het predikaat Royal. De Royal Sphinx Revue wordt uitgevoerd door het Mestreechs Volkestejater onder leiding van Huub Noten. Verder hebben de dansgroep van René Bernaards, het ballet van Trudy Meijer en het showorkest De Gladdekkers hun medewerking verleend. Een heuse revue met natuurlijk veel glitter (sommige kostuums zijn afkomstig uit de Sissifilms), zang, dans en spektakel, wordt door een groot gezelschap amateurs op professionele wijze gestalte gegeven. Kaarten voor de Royal Sphinx Revue kosten tien gulden per stuk. Het beste is ze tijdig te bestellen bij de Sphinx fabrieken zelf.

Galleries

Ludy Hoewaer exposeert beelden, krijttekeningen en keramische juwelen in Galerie Dis, Tafelstraat 28, Maastricht. De opening is 19 december om 16 uur door Sphinx-directeur Kaptein. Het praatje wordt gehouden door Professor Van Bergen, hoogleraar afdeling hedendaagse kunsten aan de Leuvense universiteit. Van Frans Masereels zijn houtsnedes te zien in galerie Fah, Brusselsestraat 80, Maastricht. Masereels was een geëngageerde kunstenaar en gebruikte eenvoudige tekentekeningen waarin invloeden van primi-

tieve kunst, folklore en expressionisme herkenbaar zijn. Het werk verraadt een afkeer van geweld. Hij was ook geboeid door het havenmilieu (vissers, matrozen, hoeren) en maakte decors voor onder meer Brecht en Lorca.

Paolo Conte

De muziek van de Italiaanse advocaat Conte doet op het eerste gehoor denken aan een kruising tussen een verkouden Charles Aznavour en een melige Tom Waits. Zijn rauwe stem laat zich op beschaafde wijze combineren met jazz, blues, en Zuidamerikaanse geluiden (tango, rumba, paso-doble, cantabaila). De voornamelijk Italiaanse teksten zijn vrij abstract. "Toen ik zelf nummers begon te componeren stuitte ik op de moeilijkheid om de melodieuze ritmiek van de jazz te verbinden met de ritmiek van de Italiaanse taal. Het is absoluut geen muzikale taal, nee, een zekere swing is er nauwelijks in aan te brengen. (...) Ik zing over onszelf, onze jeugd, onze vrienden, hoe we eruit zagen, niet bepaald mooi," aldus Paolo Conte in een Oor-interview. Het best is zijn optreden te genieten in een chique omgeving waar de jazzsfeer van de jaren twintig tot zijn recht kan komen. Hopelijk komt Conte ook tot zijn recht in de kille Rodahal in Kerkrade, waar hij zaterdag 23 januari optreedt.

Matisse en Kokoschka

Met meer dan honderddertig prenten wordt een overzicht gegeven van de eerste droge naaldetsen uit 1900 tot de aquatinten van 1952 van Henri Matisse in het Musée d'Art Moderne in Luik, gelegen aan Parc de la Boverie. De expositie, getiteld L'Oeuvre grave is tot 3 januari te zien. De overzichtstentoonstelling van Oskar Kokoschka is nog tot 31 december in de Salle Saint-Georges in Luik te zien. Tot op zeer hoge leeftijd was deze kunstenaar actief. Hij schilderde, tekende, graveerde, maar was ook auteur en toneelschrijver. Beide musea zijn in de middaguren geopend en op maandagen gesloten.

Kunst in Keulen

'Triumph und Tod des Helden' is een schilderijen- en grafiektentoonstelling over de triomf en de dood van de held, op doek gezet door de meesters in de schilderkunst, van Rubens tot Manet. Voorbeelden uit Italië, Frankrijk, de Nederlanden, Duitsland, Engeland en Amerika, onderverdeeld in: de mythologie, het Oude en Nieuwe Testament, de Griekse en Romeinse Oudheid en de nationale histories van de diverse landen. In de uitgebreide serie treft men onder meer de klassiekers 'Napoleon te paard' en 'De dood van Marat' (beide van de Franse schilder David) aan. Tot 10 januari in het Walraf-Richartzmuseum in Keulen. Voor moderne kunst kan men in Keulen naar de Kunsthalle. Onder de titel 'Zehn' wordt hier werk van tien Berlijnse en tien Keulse kunstenaars samengebracht. Een expositie van Fontana, Kounellis, Merz en Pascali (behorende bij de hedendaagse top) is bij Galerie Rudolf Zwirner, Albertusstrasse 18.

Konstruktieve kunst

Studium Generale organiseert van 2 december tot en met 2 januari een programma over Konstruktieve kunst. Hoe denken hedendaagse

konstruktivisten over de samenleving en wat is de betekenis van hun denkbeelden, zijn de centrale thema's in dit programma. Wat wanneer waar gebeurt, kan men lezen in de informatie op de prikborden en in onze agenda.

Het konstruktivisme wordt algemeen beschouwd als een gedateerde kunstrichting, ooit ontstaan in revolutionair Rusland. In Nederland was De Stijl een variant ervan met protagonisten als Mondriaan en Van Doesburg. Vooral beeldhouwers en architecten zijn altijd gefascineerd geweest door deze kunstrichting, die niet alleen een bepaalde vormopvatting is, maar meer een denkwijze, een houding ten opzichte van de samenleving. Fré Ilgen, voorzitter van de stichting Pro, Jürgen Blum en Matthias Bleyl, allebei kundige kunstenaars uit Oost-Duitsland, zullen de filosofie achter het konstruktivisme en de betekenis daarvan uitleggen in drie lezingen. Hoe konstruktieve kunst eruit ziet, kan men zien in twee tentoonstellingen: in de Perroengalerie hangen tekeningen uit de collectie Pro, in de universiteitsbibliotheek affiches.

Tenoren

De eerste audities van het Nederlands Studenten Kamerkoor is achter de rug. Er is inmiddels een koor gevormd van veertig mensen. Men is nog hard op zoek naar drie tenoren. Wie zich wil aanmelden kan bellen naar Caroline: 080-223134 of Cees: 015-783988.

Villa Rustica

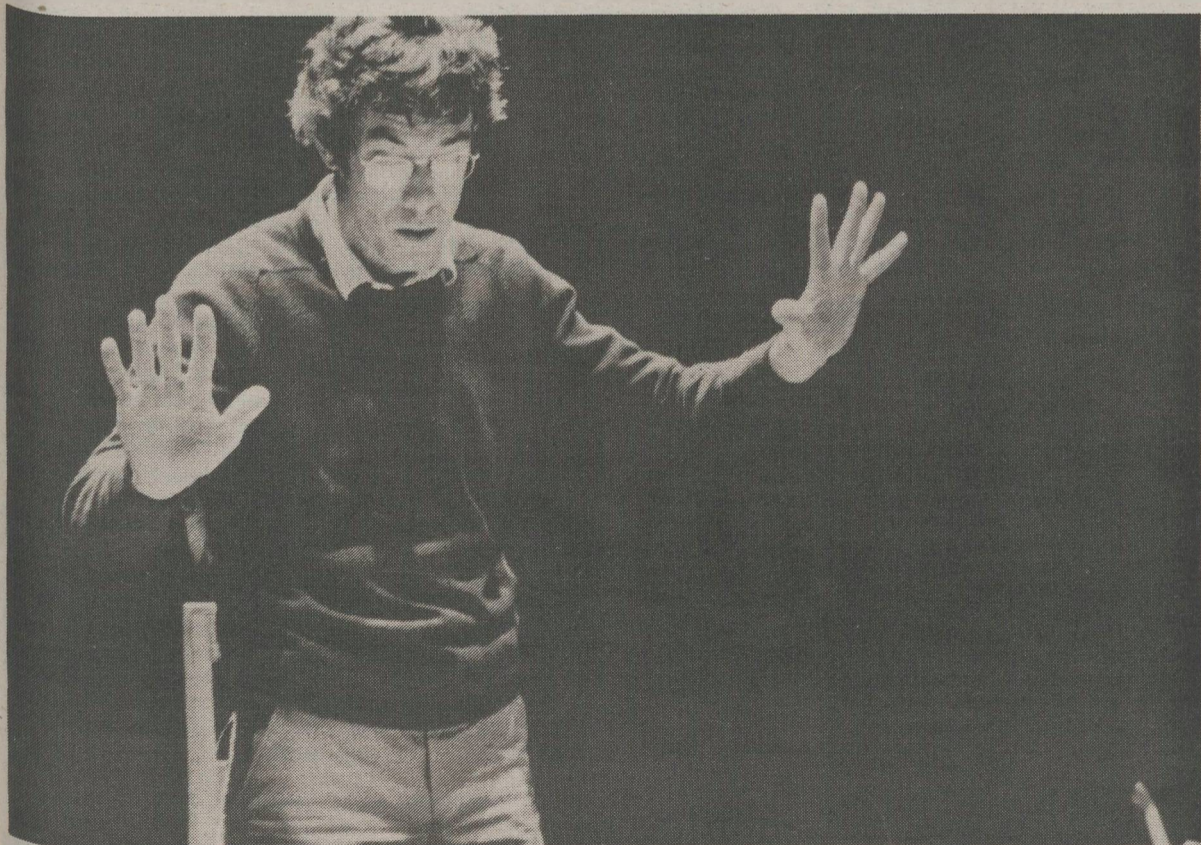
Het Thermenmuseum in Heerlen en het Bonnefanten in Maastricht hebben een samenwerkingsproject op het gebied van archeologie en oudheidkunde. Het Heerlense museum toont een expositie over 'De Romeinse weg van Boulogne-sur-Mer naar Keulen, verkeersader voor industrie en handel' en in het Bonnefantenmuseum is de tentoonstelling 'Villa rustica, het Romeinse boerenbedrijf in het Rijn-/Maasgebied'. Het Thermenmuseum viert met dit project tevens zijn tienjarig bestaan. Het is aardig om beide exposities vlak na elkaar te zien, waarvoor een vakantiedag prima geschikt is. Let er wel op, dat de twee musea op kerstmis en 1 januari dicht zijn. Het Bonnefanten neemt bovendien 24 en 31 december 's middags vrij. De exposities blijven nog te zien tot 28 februari.

Droom van een vrouw

Blijspel. Alan Ayckbourn, Anne-Wil Blankers, Willem Nijholt: vier ingrediënten voor degelijk, niet te zwaar, herkenbaar theater. Woensdag 6 januari speelt Anne-Wil Blankers in de Maastrichtse Bonbonnière een vrouw van 45 plus, die het vastgeroeste stramien in haar leven beu is geworden. Zij verliest zich in een droomwereld. Alan Ayckbourn, de Engelse blijfeschrijver (van onder andere "Tablemanners"), aan wie amateurs zich al te vaak vergrijpen, laat de droomwereld en de werkelijkheid in elkaar overvloeien. Het stuk heeft een bittere ondertoon. De regie is van Willem Nijholt.

Bijl

"Dinges"-Bijl treedt donderdag 7 januari op in de Maastrichtse schouwburg met haar derde solo-programma. Voor liefhebbers een avond met een sterretje en voor hen kondigen we haar dan ook aan. Het zal wel druk worden.

Lucas Vis leidt het Nederlands Studenten Orkest op maandag 18 januari in het Staargebouw

roman

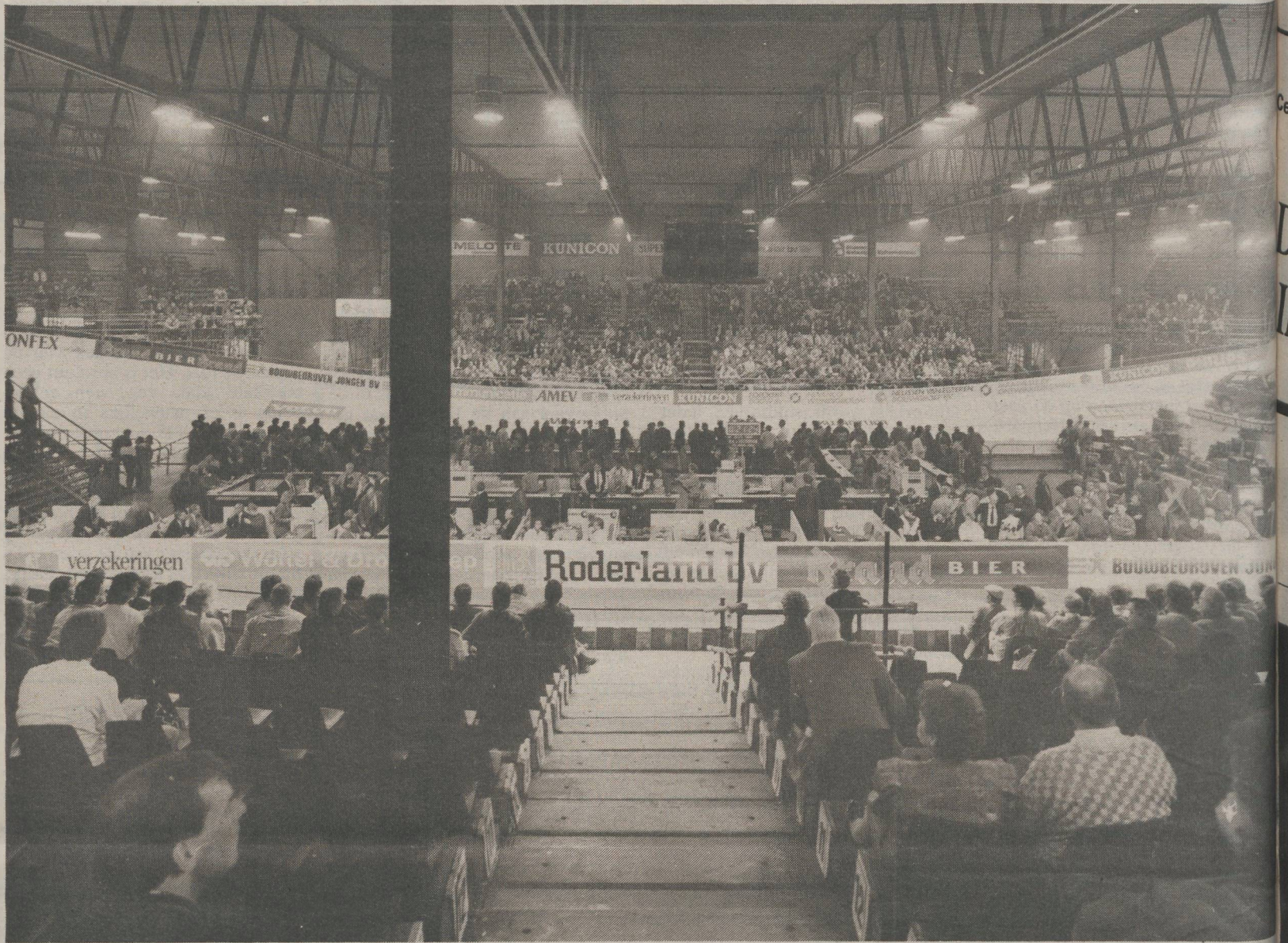
Zal ik jullie eens iets over mijn bal-dadige jeugd vertellen? Ik zat op een middelbare school in een nieuwbouwwijk in het westen des lands. Met enige hardnekkigheid trachtten wij ons enerzijds te onttrekken aan de harde realiteit van de mammoet-wet, terwijl wij anderzijds met grote gulzigheid de democratische verworvenheden van het hippie-tijdperk in ons wilden opnemen. In concreto betekende dat, dat wij hardnekkig en elitair volhielden op een gymnasium te zitten (ik zelfs aa in plaats van B!), terwijl wij niettemin regelmatig via ons schoolparlement grotere democratie volgens een raden-systeem wensden af te dwingen. In de geest van het Maagdenhuis (tenslotte lag dat om de hoek, en voor velen onzes een lonkend voorland) gooiden we zo af en toe de zaak plat. Tegelijkertijd beschouwden wij de kinderen in lagere klassen als minderwaardige weekdieren, en medeleerlingen van het HAVO en VWO (Athenaeum, hielden die vol!) zagen wij als hersenloze konijnen: leuk om naar te kijken, dat gehuppel, aardig om af en toe eens te knuffelen, maar verder...

Op schoolfeesten zonderden de meiden zich af: al dagelijks hadden wij met ons achten samen Grieks, en dus plakten wij bij de buitenschoolse activiteiten wéér aan elkaar vast. De geschonken versnaperingen stonden ons maar matig aan: bier en cola, écht iets voor dat proletenvolkje. Neen! wij zonderden ons af met een aardige fles Bordeaux en wat toastjes in de toiletten. Op die wijze konden we zo'n schoolfeest op aangename wijze doorkomen. Daarbij reciteerden wij Homeros. Voldaan fietsten wij dan -al die macho-jongetjes met hun kleinzielige grapjes negerend- rond elf uur, diep in de nacht dus, terug naar huis. Wát een feest!

Het ruigste stukje leven in die gymnasiale tijd was nog wel mijn toetreden tot de Interplanetaire Taarten Sociëteit (wij hadden collectief vastgesteld dat sex iets onaangenaams was, dat zo lang mogelijk uitgesteld diende te worden! Mijn eerste escapades in die richting vonden nog maar in het zéér recente verleden plaats...). Die club had zes leden, allen Dames. De bedoeling was om op de Sociëteitsbijeenkomsten -éénmaal per week- allen een stevige zelfgebakken taart in te brengen. De eerste keer plaatste ik met enige trots een noten-crème-taart op de tafel. De poten kraakten. De andere vijf hadden ditmaal óók besloten om 'ns een extra gevulde lekkernij te produceren. Wij namen ieder drie kloeke punten. Vervolgens moesten we -de maag masserend- drie ommettes maken om nog eens twee stukken naar binnen te proppen. Van de zes taarten stonden er toen nog meer dan drie. Wij rolden onszelf naar het aanpalende kinderspeelplaatsje en ploften in de zandbak. Het had wel wat, die ITS. Een uur later, en veel wetenswaardigheden over het Diepere Wezen van Edelbanket rijker, liepen we weer het Taartencentrum binnen. Daar zat Donald, het broertje van Ineke. Hij veegde de laatste kruimels van zijn wangen. "Veel, maar lekker," zuchtte hij. "Mag ik óók lid worden van die Sociëteit?" Neen! antwoordden wij. Een hoog-calorische carrière was alleen iets voor Dames. Dat het toch nog zó met mij is afgelopen hè?

Eva

AFSCHIED VAN JOOP

Uitzicht op de wielervebaan (foto Franco Gori)

"Hier is het nieuwe Maastricht: niet langer een Nederlands buitenbeentje maar een Europees centrum van chic, elan en allure, een stad als een evenement. Wij weten ons meer verwant met het gevoel voor leven dat Zuid-Europeanen kennen. Warmte. Zwier. Funshopping. Schoonheid. Het rijke Roomse leven, voelt u wel?"

In dergelijke kritische bewoordingen werd vorige week in de Tijd de elegantste stad van Nederland beschreven. Een stad die onder andere door de komst van een universiteit haar zelfbewustzijn heeft teruggevonden. Maastricht -als balkon van Europa- straalt dat uit op de regio. Om dat te onderstrepen is er jaarlijks een evenement dat je als zelfbewuste persoonlijkheid absoluut niet mag missen: De Zesdaagse van Maastricht.

Heel Nederland kijkt daar naar uit, zeker als Joop Zoetemelk afscheid komt nemen. De binnenplaats van de wielervebaan is, in tegenstelling tot de tribunes, overvol. Een kaartje kost dertig gulden, maar waarschijnlijk heeft niemand dat betaald. Iedereen is er sponsor, VIP of nog belangrijker. Zit-tend in een riante 'sponsor-box', op een half metertje van de voorbijrazende Joop, paraderen de belangrijkste mensen aan je voorbij. Een van hen is Professor Greep. Iemand vraagt wat die hier eigenlijk doet. Het antwoord schokt. "Co Greep in het bestuur van de Zesdaagse? Ach ja, hij zal er niet in zitten."

bericht uit Maastricht

Voetballers van MVV en Fortuna zoeken reikhalzend naar de rondemiss, die echter continu door wethouder Jan Hoen beschermd wordt. Later zal zij verklaren: "Ja, die Jan Hoen is zo'n leuke man. Hij komt me elke dag ophalen en brengt mij 's nachts ook weer naar huis."

Het bier vloeit rijklijk. Een zwetende zakenman met bloeddorlopen ogen verzucht dat hij die stapel consumptiebonnen van zijn leven niet op krijgt. Krijn Torringa ("Wat ziet die eruit..."), hoor ik iemand zeggen) houdt de stemming er goed in, waardoor de tapkraan nog net iets sneller gaat lopen.

Op zoek naar Miss Zesdaagse. Zij ziet er voortreffelijk uit: charmant gekleed in een zwart kostuumpje, waaronder spannende kuiten in zwarte kousen eindigen in een paar lieflijke open schoenen. Zij onthult maat 37 te hebben. De haren heeft zij een beetje opgefohnd, maar daarna loshangend neergelaten langs haar wangen waarin twee kuiltjes getuigen van oprechte onschuld. Zij lacht, kust, schudt handjes en baalt er waarschijnlijk verschrikkelijk van om de hele dag in de belangstelling te staan. Alle mannen wijken als zij glimlachend langs loopt. Behalve als er een fotograaf in de

buurt is. Dan verdringen de prominenten zich om de volgende ochtend aan de zijde van Miss Zesdaagse in de Limburger te staan. Teun van Vliet krijgt bij haar aanblik elke ronde weer een turbo-injectie. Om alle aandacht te krijgen maakt hij later op de avond nog een lelijke val, maar hij weigert de koers te verlaten. Alleen voor haar wil hij doorkoersen al was het met een gebroken been. Zeer vertrouwelijk vertelt de Miss dat zij Teuntje de leukste renner vindt die ze kent: "Die Joop is ook maar zo gewoon." Er bloeit iets moois bij de Zesdaagse van Maastricht.

Af en toe klinkt er uit de verte vanaf de tribunes applaus. Waarschijnlijk dan een van de vele premiesprints beslist in het voordeel van Joop, maar op het middenterrein is er niemand die het merkt. De neus blijft gericht op de bodem van het glas bier en als dat in zicht is wordt er opnieuw besteld. Rondom de wielervebaan wordt alles gedaan om het publiek te amuseren. Vette frieten, hamburgers en aangebrande saté in waterige pindasaus maken duidelijk waarom iedereen altijd zo lovend is over het culinaire niveau van Maastricht.

Het is tijd voor entertainment. Het beste dat Maastricht op muzikaal gebied voortgebracht heeft, verzorgt een fantastisch optreden. 'De Nachtraven' play-backen hun laatste hits. De mensen zijn er weg van, waardoor het einde van het optreden nog maar door een paar oren gehoord wordt. Snel terug naar het middenterrein waar net Albert West het podium bespringt. De meeste heren kijken slechts even met een dorstige blik om. Wielrennen is en blijft een echte mannsport en dat merk je aan het publiek. Behalve de noodzakelijke Rondemiss vallen er tussen de tweeduizend aanwezigen weinig vrouwen te ontdekken. Bier blijkt veel goed te maken, maar het is duidelijk dat het de heren aan iets ontbreekt.

Het bestuur van de Zesdaagse is gelukkig niet voor een gat te vangen en aan alles is gedacht. De avond sukkelert voort naar het absolute hoogtepunt. Rond elf uur stromen de tribunes leeg en ook het middenterrein wordt akelig rustig. Op het podium buiten de piste wordt een topless-show opgevoerd. De belangstelling is enorm. Twee meisjes voeren een liefdesdans uit, gekleed in vijf vierkante centimeter met diamanten bezette stof, die via een snoer tussen de billen op de plaats gehouden wordt. Als vier rechtop staande tepels elkaar raken lijkt de daardoor opgewekte elektrische stroomstoot in menig mannenhart kortsluiting te veroorzaken. De handen worden zo hier en daar nog wat dieper in de zak gestoken en een enkeling vindt het ineens nodig om na elke slok bier zijn mond met de zakdoek af te vegen. "I'm so glad that I'm a woman" play-backen de dames en de heren zijn het daar helemaal mee eens. Voor velen is de show te snel afgelopen. Maar ook daar heeft de organisatie rekening mee gehouden: over een uur wordt er nog eens opgetreden en daarna nog een keer. Ondertussen draait er een aantal wielrenners in de verte nog altijd hun rondjes. De gouverneur had toch gelijk toen hij aan De Tijd vertelde: "Maastricht is bijna op niveau."

Marc Bonten